

Международна кръгла маса обсъди предизвикателствата пред металдетектинга **Светлана ПЕТРОВА**

Журналист

svetlana_dance@mail.bg

Търсачи с горещи сърца и приключенски дух от цял свят се събраха в България

Кръгла маса на тема „Културно наследство, колекционерство и металдетектинг в България – ключови проблеми и законодателни аспекти“, организирана от Българска национална федерация по металдетектинг, се проведе на 23 май 2013 г. в България, в рамките на Петия национален събор по металдетектинг. Участваха представители на български и чуждестранни организации, юристи, експерти в музейното дело и търговията с културни ценности, колекционери и граждани, практикуващи металдетектинг. Бяха представени и порочни примери от практиката, както и предложения за законодателни промени.

Модератор на кръглата маса беше доц. д-р Николай Ненов, директор на Регионалния исторически музей в гр. Русе. В дискусиата се включиха проф. Норман Палмър - адвокат в Лондонската кантора „Линкълнс“, специализирана във вземания, свързани с търговски, лични и културни ценности и в посредничеството на спорове за културни обекти; Тревор Остин, Генерален Секретар на Национален съвет по металдетектинг в Англия и Уелс; Байрон Тош - Заместник-председател на Национален съвет по металдетектинг в Англия и Уелс; Илия Илиев, Председател на Българска национална федерация по металдетектинг; адвокат Георги Георгиев, Юрист на Българска национална федерация по металдетектинг; Мила Миронова, Магистър по Културен туризъм и член на Българска национална федерация по металдетектинг; Винсент О’Браян, Търговски директор за Европа на „Майнлаб Металдетекторс“, Ирландия; Майкъл Сондърс, Мениджър бизнес развитие, „Майнлаб металдетекторс“ Ирландия; Рут Фулър, Ръководител Дигитални пазари и стратегии, „Майнлаб“, Ирландия; Дес Дюн, приложен специалист „Майнлаб металдетектори“, Ирландия; Сергей Белов, Вицепрезидент на „АКА Металдетектори“, Русия; Алексей Рыбаков, Програмист и конструктор на „АКА Металдетектори“, Русия; Стюърд Ауербах - Президент на „Келико Металдетекторс“, САЩ; Дейвид Спенсър - Главен инженер и изпитател на „Келико Металдетекторс“, САЩ; Йоанис Каратанасис - Президент на „УърлдДетекторс“, Гърция; Ивайло Струмин, Управител на магазин „УърлдДетекторс“ в България; инж. Стефан Стефанов, Президент на „Микрон Металдетектори“; Петър Неделев, Председател на Нумизматично дружество „Филипопол“, гр. Пловдив; Павел Цветанков, наследник

на откривателите на Панагюрското съкровище; Боян Минков, колекционер от гр. Видин; любители на металдетектинга, нумизмати, колекционери и представители на български сдружения.

От 24 до 26 май край Ловеч любители на металдетектинга от Великобритания, САЩ, Русия, Ирландия, Гърция, Чехия и България си дадоха среща на Петия национален събор, организиран от Българската национална федерация. Събитието е първо по рода си, тъй като събра любители на металдетектинга от цял свят. Акцент в програмата бяха тестове на различни модели металотърсачи. Феновете обмениха опит със свои колеги и имаха възможност да се консултират директно с представители на фирмите производители. Имаше различни изненади – демонстрации на най-нови модели апарати, томболи с много награди, състезания, тестове на полигон. Фирмите производители и търговци участваха със собствени щандове.

Търсачите за пореден път доказаха, че са царе на купона. Женската половина показва завидни умения и дарби в обявения конкурс „Талант детектинг“. С кръшни танци търсачките омаяха международното жури и си тръгнаха с чисто нови металдетектори.

Срещата е знакова и първа по рода си. „Виждам шансове и добро бъдеще за металдетектинга за всички европейски страни“, смята председателят на БНФМ Илиев.

България подкрепя идеята за създаване на Единна европейска организация по металдетектинг

Българска национална федерация по металдетектинг подкрепя идеята за създаване на Единна европейска металдетектинг федерация с цел решаване на проблемите и регулиране на законите за културното наследство на страните от ЕС. Това заяви председателят на БНФМ Илиев на провела се кръгла маса на тема „Културно наследство, колекционерство и металдетектинг в България – ключови проблеми и законодателни аспекти“. „За спасяването на хобито металдетектинг е необходимо по-голямо единство – наднационална организация, която да работи за отстояване на нашите права и интереси. Обединени ще имаме много по-голям потенциал. Аз съм оптимист по повод ролята и бъдещето на една такава европейска организация“, изтъкна Илиев.

Идеята за създаване на Единна европейска организация по металдетектинг е предизвикана от увеличаващите се трудности, с които се сблъскват археолози, потребители на металдетектори и хора, откриващи движими археологически обекти. БНФМ подкрепя английския модел за опазване на културните ценности,

чиято философия, заложена в Програмата за преносими антики (1997), е полезно сътрудничество и взаимно уважение, доверие, признание на знанията и уменията и партньорство между археолозите и любителите на металдетектинга.

Неясен закон в България води до наказателна репресия

За несъвършени норми от Закона за културното наследство и изкривеното им отражение в осъществяване на наказателната политика на България при опазване на културното наследство говори Георги Георгиев, адвокат. Той изтъкна, че в закона са въведени редица неясно формулирани и хаотично разположени понятия като „културна ценност“, „археологически културни ценности“ и „археологически обект“. В българската правоохранителна система се образуват множество дела срещу колекционери на антики, които поради неясноти в понятията са приели, че като собственици на такива вещи не следва да искат тяхната идентификация и регистрация. Вече са налице и постановени присъди по силата на които тези колекционери-собственици са осъдени на различни срокове лишаване от свобода, наложени са им глоби в размери от 1500 евро до 4000 евро и са им отнети в полза на държавата събираните с усърдие колекции.

Отново поради неясно формулираното понятие „археологически обект“ голям брой собственици на металдетектори са подведени под наказателна отговорност. Някои са осъдени с обвинението, че използват уредите за търсене на археологически обекти, а не практикуване на хоби. Макар, че федерацията по металдетектинг успя чрез няколко дела във Върховния административен съд да докаже липсата на необходимост от регистрация на металдетекторите при използването им за търсене на метални обекти като хоби, са налице съдебни процеси и респективно осъдителни присъди за притежаване на нерегистрирани металдетектори.

Изброените примери на наказателна репресия са в пряка и непосредствена връзка именно с неясните и несъвършени норми в закона за културното наследство и са красноречиво доказателство за необходимостта от обединяване на усилията на всички заинтересовани за промяната му, категоричен е Георгиев.

Липса на адекватна законова регулация, незачитане на гражданските права и умишлен колапс на пазара на културни ценности в България

За липсата в България на адекватна законова регулация, незачитането на гражданските права и умишления колапс на пазара на културни ценности, говори Мила Миронова, магистър по „Културен туризъм“ и член на БНФМ. Тя акцентира изказването си върху Наредбата за определяне възнагражденията за лицата,

предали вещи по Закона за културно наследство. Според Наредбата възнаграждението може да бъде в размер до 5000 лв. и не може да бъде обвързано в процентно отношение със стойността на движимата културна ценност. Държавната администрация умишлено крие регистъра на недвижимите ценности и техните граници, изтъкна още Миронова. Тя посочи, че като основа за въвеждането на пазарните отношения в целия Европейски съюз биха послужили въвеждането на няколко общи минимални стандарти за всяка държава: приемане на единна терминология, общоприет стандарт за легитимиране на културната ценност, определяне на финансовата стойност на културната ценност от независима комисия за оценка и единен стандарт за изкуствоведческа и технологическа експертиза. Миронова подчерта необходимостта от определяне на ясни и точни правила - при какви условия потребителите на металдетектори могат да ги използват, и при какви ситуации да бъдат санкционирани.

Полицейски произвол, опити за одържавяване на частна собственост и липса на справедлив съдебен процес – българи ще търсят правата си в европейския съд

Примери за полицейски произвол, опити за одържавяване на частна собственост и липса на справедливи съдебни процеси представиха Павел Цветанков, наследник на откривателите на Панагюрското съкровище, и Боян Минков - колекционер. От изложението на Минков стана ясно, че вещите лица, не само по неговото дело, а и по много други, не са независими експерти, а едни и същи служители на Националния исторически музей, наети от прокуратурата, които взимат значителни хонорари.

Вярата в справедливостта на съдебната система в България и убеждението, че съдиите ще се съобразят със закона, са разбити. Потърпевшите смятат да защитят правото си на частна собственост в Европейския съд.

Неясен национален закон и проблеми съпътстват и търсачите в Италия

Понастоящем често сме принудени да работим с нашите металдетектори, играейки си с огъня поради един неясен закон, се посочва в доклада на президентът на „Асоциация исторически поручвания” - Рим, Маурицио Де Анджелис. Националното законодателство в Италия и т. нар. закон - Код на културните забележителности, предвижда възможност, Министерството да дава на концесия изпълнението на проучвания и на частни лица, които евентуално могат да се извършат чрез металдетектор. Случайните открития трябва да се обявяват до 24 часа от момента на откриването им. За жалост този закон, тъй като не е специфичен към употребата на металдетектор, не води до друго освен до създаването на серия от съмнения и проблеми, категоричен е Маурицио.

Законът забранява търсенето в археологически зони или под защита, като в интерпретациите му се допуска да се извършват проучвания с металдетектор,

разбира се спазвайки декларирането в случай на открития на монети или други предмети. Това обаче е интерпретацията на търсачите, посочва Маурицио и като изтъква, че Дирекцията и силите на реда не предвиждат, че една намерена монета с металдетектор е едно случайно откритие, тъй като е направено с инструмент, който служи именно за търсенето на метали под земята.

Тези противоречия продължават да създават недоразумения, поради което все по-често се потвърждават случаи на обиски и изземване на металдетектори.

Вината за тази странна ситуация със сигурност трябва да се припише и на двете страни - на Дирекцията, която почти никога няма желание да признае, че едно разумно проучване с металдетектор, извършено в подходящи приложения и контекст, би могло да бъде от ползва за историко-археологическите проучвания и от друга страна на многобройните изследователи и търсачи в Италия, които се надяват на едно законодателство, базиращо се на английския модел. Президентът на италианската асоциация смята обаче че те италианските изследователи не притежават начина на мислене на английските си колеги.

Маурицио Де Анджелис е убеден, че ако не се решат проблемите, рано или късно Италия ще има закон, който ще забрани изцяло употребата на металдетектори, и хората, направили отговорни проучвания през годините, ще трябва да изоставят това си хоби.

Испания подкрепя идеята за Европейска организация

Испания подкрепя проекта за бъдеща Европейска организация. „Тя трябва да бъде съставена от сдружения, производители и медии, и ние трябва да създадем справедлив регламент за металните детектори в цяла Европа и да запознаем с това Брюксел, така че хобито да се развива и всички да бъдат облагодетелствани: производителите, асоциациите и културното наследство на всяка страна“, е становището на Франсес Гомез, Редактор на списание D&M.

Социалните медии – приоритетни за развитието на металдетектинга

Социалните медии трябва да бъдат приоритетни за популяризирането на хобито металдетектинг. Това е становището на Стюърд Ауербах - президент на “Келико Металдетекторс” и Дейвид Спенсър – гл. инж. и изпитател на “Келико”.

За да успеете да генерирате разбиране и доверие към целите на организацията и формите на тяхното постигане заложете на социалните медии, заяви Спенсър. Социалният климат на одобрение и подкрепа е най-стимулиращата среда за развитие на една организация, а организациите, които искат да имат по-голямо влияние трябва да се обърнат с лице към хората, категорични са американците. Те

изтъкнаха още, че ще подкрепят финансово българската федерация за целите и идеите ѝ.

Забележителни находки, открити от търсачи с металдетектори, красят музеите във Великобритания

Има твърде много забележителни находки, голяма част от които сега красят музеите на Великобритания и огромно количество събрана информация, което показва положителния принос на хобито за британската археология, изтъкна в доклада си председателят на Националния съвет за металдетектинг в Англия и Уелс, Тревор Остин. По думите му обаче, това не спира задкулисите опити да се контролира свободното упражняване на металдетектинга. Остин изтъкна, че Съвета по британска археология на книга подкрепя стойностния принос на хобито, но използва въпроси като незаконното иманярство през нощта и продажбата на предмети чрез eBay, за да настоява за контрол както върху хобито, така и върху пазара на антики.

Председателят на Английския съвет по металдетектинг посочи още, че сред археолозите във Великобритания все още има много противници на Закона за съкровищата и предоставянето на възнаграждения на откривателите. На това се гледало като поощряване на иманярството с цел печалба, като се цитирали клаузи от Конвенцията от Валета.

Ограниченията пред практикуващите хобито металдетектинг се налагат и чрез използването на възможностите на други организации с цел налагане на контрол и рестрикции през „задната“ врата, каза Остин. Част от официалната насока по археологическите въпроси се предоставя на организация, наречена „Самородна Англия“ /Natural England/. Организацията отговаря за екологичните земеделски програми. Сега на собствениците на земя и на земеделските стопани се плаща за да се грижат за археологическите обекти по техните земи, включително такива, които не са под протекцията на закона и металдетектингът се забранява под някакви схеми, изтъкна Остин. Той прогнозира че в резултат на това, земята налична за металдетектинг може да намалее през следващите няколко години.

От доклада стана ясно, че в Англия и Уелс всички предмети, които не попадат под разпоредбите на Закона за съкровищата, принадлежат на собственика на земята. Това включва всякакви археологически обекти или особености, освен ако тяхното управление не е прехвърлено на други. Това помага на хобито по много начини, тъй като собствениците на земята не са много склонни да им се казва какво могат и какво не могат да правят на собствената си земя. Според Тревор Остин, археологията е игнорирала в миналото и продължава да игнорира правата на собствениците на земя по отношение на археологическия материал и обектите, които те притежават.

Откривателите на културни обекти във Великобритания са третирани почтено и с респект

Не искам да проповядвам английския модел като световен, но той може да бъде взет като пример от други страни, защото законът работи, само ако хората му се доверяват, изтъкна в своята презентация проф. Норман Палмър.

„Ако намерите нещо и го предадете на органите и никога повече не го видите, естествено е, че следващият път няма да го направите. И в много страни това се случва защото хората не се доверяват на закона, тъй като не са третирани почтено и честно. Законът трябва да балансира, а не всичко да бъде дефинирано като престъпление. Добрият национален държавен закон трябва да бъде международен закон, който да бъде хармонизиран, който да бъде съотнесен с другите законодателства”, категоричен е проф. Палмър.” В Англия сме щастливци, тъй като разполагаме със съдействие от страна на кралицата и хората приемат това. Една от причината да го приемат е, защото откривателите на културни обекти са третирани почтено с респект. Професорът посочи, че за кратко време е успял бегло да се запознае с българския закон, който е доста различен от този в Англия. „Под повърхността, в интерпретацията има много неясни необясними неща даже, посочи той.

Законът трябва да окуражава съвместната дейност между археолози и търсачи, изтъкна още проф. Палмър в своята презентация. Според него хората, които имат металдетектори, трябва да бъдат поканени да сътрудничат за тази кауза, а не да бъдат нарочно изолирани. Те имат право да участват в разкриването на миналото на собствената си държава, защото миналото принадлежи на всички хора, то принадлежи на народа и хората, които постъпват почтено, трябва да бъдат възнаградени, обезпечени за това, което са направили, и трябва да бъде признат техния принос.

В презентацията бяха поставени въпроси дали държавите се грижат за културното си наследство по правилния начин, дали всичко е изключителна държавна собственост или всичко е криминализирано. Всички държави членки на ЕС трябва да си сътрудничат и да обменят културна информация, свързана с културното наследство и обществото трябва да знае, че често пъти тези неща са открити, съхранени и описани от хора, които са ги намерили с металдетектор, като част от хобито си, посочи професорът. В заключение той изтъкна, че законът трябва да бъде ясен, да гарантира ясни правила за да може да бъде разбираем и да е ясно какво се има предвид. Трябва да се прилага по един и същи начин към всички хора. Законът трябва да бъде еднакъв за всички и всички да бъдат равни пред закона, посочи проф. Палмър. Това е част от интеграцията, подчерта още той.

International round table discussion on the challenges the metal detecting industry has to face

Svetlana Petrova

Journalist

svetlana_dance@mail.bg

Keen seekers with a sense of adventure from worldwide gathered in Bulgaria

A round table on the subject „Cultural heritage, collecting and metal detecting in Bulgaria – key problems and legal aspects“ took place on the 23 May in Bulgaria in the framework of the Fifth International Assembly on Metal Detecting. The participants were representatives of Bulgarian and foreign organisations, lawyers, experts in museum management and trade in cultural valuables, collectors and citizens practicing metal detecting. Some bad practices were presented and some amendments to the legislation were proposed.

The moderator of the round table was associated Docent Nikolay Nenov, director of the historical museum in Ruse, Bulgaria. The participants in the round table were Prof. Norman Palmer, QC (Hon) CBE FSA, Barrister, 3 Stone Buildings, London and Visiting Professor of Law at King's College, London, lawyer at the London lawyer's office Lincoln's Inn which is specialised in receivables related to commercial, personal and cultural valuables and in the mediation in disputes referring to cultural sites; Mr. Trevor Austin, General Secretary of The National Council for Metal Detecting s in England and Wales; Mr. Byron Tosh, Vice chairman of the National Council for Metal Detecting, UK; Mr. Iliya Iliev, Chairman of the Bulgarian National Federation of metal detecting; Mr. Georgi Georgiev, attorney-at-law; Mrs. Mila Mironova, MA Cultural Tourism and a member of the Bulgarian National Federation of metal detecting; Mr. Vincent O'Brien, Sales Manager, EMEA, Minelab International Limited, Ireland; Mrs. Ruth Fuller, Head of Global Digital, Consumer Marketing Manager EMEA at Minelab; Mr. Michael Saunders, Business Development Manager, Consumer – EMEA, Minelab International Limited, Ireland; Mr. Des Dunne, Field Application Specialist Minelab, Ireland; Mr. Stuart Auerbach, President / CEO of Kellyco Metal Detectors, U.S.; Mr. David Spencer, chief engineer and supervisor of Kellyco, U.S.; Mr. Yoannis Karathanasis, president of World Detectors, Greece; Mr. Pavel Tsvetankov, successor of the discoverers of the Panagyurishte treasure, Bulgaria , Mr. Boyan Minkov, collector, Bulgaria and representatives of various Bulgarian numismatic associations.

From the 24 to the 26 of May fans of metal detecting from Britain, USA, Russia, Ireland, Greece, the Czech Republic and Bulgaria gathered at a meeting at the Fifth Assembly organised by the Bulgarian national federation. This event is unprecedented, as it got together fans of metal detecting from all over the world. The programme was focused on the testing of various models of metal detectors. The fans exchanged experience with their colleagues and had the opportunity to approach the representatives of the companies directly. There were also some surprises – demonstrations of the latest models of metal detecting devices, lotteries with many prizes, competitions, polygon tests. The manufacturers and the traders participated with their own counters.

And one more time the seekers proved to be the kings of the party. The ladies showed remarkable skills and talent in the Talant Detecting Competition. The dancers enchanted the international jury with their graceful dances and left the competition with brand new metal detectors. The meeting is a milestone and one-of-a-kind. „I see chances for better future for metal detecting in all European countries“, said Iliya Iliev, president of the Bulgarian National Federation of Metal Detecting.

Bulgaria supports the idea of establishing a Common European Organisation of Metal Detecting

The Bulgarian National Federation of Metal Detecting supports the idea of establishing a Common European Metal Detecting Organisation with the purpose of solving the problems and regulating the laws applicable to cultural heritage of the EU countries. Such was the statement made by the president of the federation Mr. Iliya Iliev at the round table „Cultural heritage, collecting and metal detecting in Bulgaria – key problems and legal aspects“. „We need to unite in order to save the hobby of metal detecting. We need an international organisation to protect our interests and rights. We will have more potential if we unite. As regards the role and the future of a European organisation, I am an optimist.“, Iliev pointed out.

The idea to establish a Common European Metal Detecting Organisation was provoked by the increasing difficulties faced by archeologists, users of metal detecting devices and people discovering movable archeological sites. The Bulgarian National Metal detecting Federation supports the British approach to protection of cultural valuables the principles of which, as laid down in the Programme for Movable Antiques (1997), are the useful cooperation and mutual respect, trust and acknowledgement of the knowledge and skills and the partnership between archeologists and fans of metal detecting.

Bulgaria's vague legal provisions lead to penal repression

Mr. Georgi Georgiev, attorney-at-law, spoke about the imperfect legal provisions of the Law on Cultural Heritage and their misapplication in the penal policy of Bulgaria in the process of protection of the cultural heritage. He pointed out that there are some vaguely defined and dispersed terms in the law such as „cultural valuables“, „archeological cultural valuables“ and „archeological site“. In the Bulgarian legal system there are many proceedings against collectors of antiques who, due to the inconsistency of the legal provisions, have wrongly assumed that, being the possessors of such objects, they do not have to require their identification and registration. There are also convictions by virtue of which such collectors have been sentenced to prison or fined with 1500 to 4000 EUR and deprived of their zealously acquired private collections in favour of the state.

Again due to the vaguity of the term „archeological site“ there is a large number of owners of metal detectors have been sued. Some of them were convicted after having been charged with using the devices for archeological purposes instead of for the purpose of practicing their hobby. Although the federation succeeded in proving the lack of necessity to register the metal detectors when they are used for the purposes of metal detecting as a hobby in several cases brought before the Supreme Administrative Court, there are some law suits and, respectively, convictions, for the possession of unregistered metal detecting devices.

These examples of penal repression are in direct and immediate connection with the vague and hardly perfect provisions of the law on cultural heritage and undoubtedly evidence for the necessity to unite the efforts of all people who are interested in changing the applicable legislation, stated Mr. Georgiev firmly.

Lack of adequate legal regulations, violation of civil rights and deliberate collapse of the cultural valuables market in Bulgaria

Mrs. Mila Mironova, master of Cultural Tourism and member of the BNFMD, spoke about the lack of adequate legal regulation, the violation of civil rights and the deliberate collapse of the cultural valuables market in Bulgaria. She focused on the Order determining the remuneration of the persons who submitted objects under the Law on Cultural Heritage. According to this order, the remuneration cannot exceed 5000 BGN and cannot be put into a proportional relation with the value of the movable cultural valuable. The state administration deliberately conceals the registry of immovable valuables and their limits, Mironova added. She pointed out that in order to introduce market relations in the whole European Union, we have to introduce some common minimum standards for each state: adoption of equal terminology, common standard on the legitimacy of the cultural value, determination of the financial value of the the cultural valuable by an independent evaluation committee and unified standard applicable to cultural and technical expert opinions. Mrs. Mironova emphasised the necessity of adoption clear and

exact rules as to the conditions under which metal detecting devices can be used and in which situations users of metal detectors should be sanctioned.

Police arbitrariness, attempts to nationalise private property and lack of just legal proceedings – Bulgarians will claim their rights before the European court

Mr. Pavel Tsvetankov, successor of the discoverers of the Panagyurishte treasure, and Mr. Boyan Minkov, collector, presented some examples of police arbitrariness, attempts to nationalise private property and lack of just legal proceedings. Mr. Minkov's statement revealed that the experts involved not only in his case but also in many others, are not independent experts, but the same employees of the National Historical Museum hired by the prosecution who charge large fees.

The faith in the justice of the legal system in Bulgaria and the conviction that the judges will comply with the law is broken. The unjustly convicted are going to claim their rights to private property before the European court.

Vague national law and problems accompany the seekers in Italy

Nowadays we are often forced to work with our metal detectors as if we were playing with fire just because the law is not clear enough, states the president of the Historical Research Association in Rome Mr. Maurizio De Angelis in his report. The national legislation in Italy and the so called law Code of Cultural Sites provides for a possibility for the Ministry to grant concessions for the implementation of research requiring metal detecting devices to private persons. Chance discoveries should be reported within 24 hours of their discovery. Unfortunately this law does not lead to anything but the creation of a series of doubts and problems, as it is not specifically applicable to the use of metal detectors, Maurizio stated.

The law prohibits the search in archeological areas or in protected areas, whereas in the interpretation of the law it is admissible to conduct research with the help of a metal detector provided that the reporting requirements are met if coins or other objects are discovered. This, however, is the interpretation of the seekers, Maurizio points out and adds that the Directorate and the police do not consider the possibility of one coin found with a metal detector being a chance discovery, as it was made with an instrument which serves to search for metals underground. These contradictions continue to arouse misunderstandings and therefore cases of search and confiscation of metal detectors are ever more frequent.

The fault for this strange state of things is attributable to, on the one hand, the directorate which is never willing to admit that a reasonable research with a metal

detector performed in appropriate conditions and context could be useful for the archeological and historical research, and, on the other hand, to the numerous seekers and researchers in Italy hoping for a legislation based on the English model. The president of the Italian Association considers that the Italian researchers are far from the thinking pattern of their English colleagues.

Mauritio De Angelis is convinced that if the problems are not solved, Italy will sooner or later adopt a law prohibiting the use of metal detectors, and, as a consequence, people who have done serious research throughout the years will have to give up this hobby of theirs.

Spain supports the idea of a European Federation

Spain supports the project for a future European organisation. „It has to comprise associations, manufacturers and media, and we have to create just rules for metal detecting devices all over Europe and to present this to Brussels, so that this hobby has the opportunity to be developed to the benefit of all stakeholders – the manufacturers, the associations and the cultural heritage of each country“, stated Frances Gomez, editor-in-chief of D&M magazine.

The social media – a priority for the development of metal detecting

The social media have to be a priority for making the hobby of metal detecting more popular. This was the statement made by Steward Auerbach, president of Keliko Metal Detectors, and David Spencer, chief engineer and supervisor of Keliko.

In order to understand and trust the purposes of the organisation and the ways to achieve them, you should rely on the social media, Spencer said. The social climate of approval and support is the most enhancing environment for the development of an organisation, and organisations aimed at having a greater influence have to turn themselves to the people, the two Americans emphasised. They also stated their willingness to support then Bulgarian federation financially in the pursuit of its goals and ideas.

Remarkable discoveries made by seekers with metal detectors exhibited in the museums of Britain

There are numerous discoveries, many of which are now in the British museums, and a lot of information, which stands for the positive contribution of this hobby to British archeology, said Trevor Austin, president of the National Council on Metal Detecting in

England and Wales in his report. However, he thinks that this does not stop the deliberate attempts to control the free practicing of metal detecting. Austin pointed out that the British Archeology Council claims that it supports the valuable contribution of this hobby, but at the same time it uses questions such as illegal treasure-hunting during the night and the sale of products on e-bay in order to be able to insist on controlling both the hobby and the market of antiques.

The president of the English Metal Detecting Council added that still there are many archeologists in Britain who are against the Law on Treasures and the remuneration of discoverers. This, they say, is regarded as promotion of treasure-hunting for the purposes of profit, whereby, provisions of the Valetta Convention were quoted.

The restrictions which the fans of metal detecting face are further imposed through using the potential of other organisations for the purposes of control and restriction „through the back door“, Austin said. An aspect of the official policy on archeological issues is attributed to an organisation called Natural England. This organisation is responsible for ecological agricultural programmes. Currently, land owners and agricultural workers are paid to take care of archeological sites located within their property, including of such sites that are not protected by the law and metal detecting is forbidden for some reasons, Austin explained. He expects that, as a result thereof, the land available for metal detecting, may decrease in the next few years.

From the report it became clear that in England and Wales all objects which are not governed by the provisions of the Law on Treasures belong to the owner of the land. This includes all kinds of archeological sites and objects, unless their management is transferred to someone else. This supports the hobby very much, as land owners do not like it much when they are told what to do and what not to do in their own land. According to Trevor Austin archeology has ignored and still ignores the rights of land owners in connection with the archeological material and the objects they possess.

Discoverers of cultural sites are treated with respect and honesty in Britain

I wouldn't want to proclaim the British model as a world model, but it can serve as an example for other countries, because the law works only if people trust it, emphasises prof. Norman Palmer in his presentation.

„If you find something and submit it to the authorities and you never see it again, it is natural for you not to do the same thing next time. In many countries this happens because people do not trust the law, as it does not treat them fairly and justly. The law has to create balance, not to define everything as crime. A good national law is one that has to be an international law, to be compliant and consistent with the laws of other countries“, prof. Palmer stated. „We are lucky in England because we have the support of

the Queen and people accept this. One of their reasons to accept it is that the discoverers of cultural sites and objects are treated fairly and with respect. The professor pointed out that he has had a little time to get familiar with the Bulgarian law which he finds very different from the English law. „Beneath the surface, in the interpretation, there are many vague and even inexplicable things“, he said.

The law has to encourage the cooperation between archeologists and seekers, added prof. Palmer in his presentation. He thinks that the people who have metal detectors should be invited to cooperate instead of being deliberately isolated. They have the right to participate in the discovery of the past of their own country because the past belongs to all of us, it belongs to the nation and the people who act honestly should be remunerated for what they have done and their contribution has to be acknowledged.

In the presentation the participants discussed the question of whether states are taking proper care of their cultural heritage, whether everything is property of the state or everything is considered a crime. All state-members of the EU have to cooperate and to exchange cultural information connected with the cultural heritage and the society has to know that many times these things have been discovered, preserved and described by people who have found them with the help of a metal detector while practising their hobby, the professor pointed out. In conclusion he said that the law has to be clear and to guarantee definite rules so as to be understandable and interpretable. The law should apply equally to all people and all people should be equal before the law, prof. Palmer stated. This is a part of integration, he added.

Съкровища и изкопани антични предмети **М**ерки за насърчаване и иновативност съгласно **м**одерното право

Професор Норман Палмър QC Hon CBE FSA

гр. Ловеч, България, 23 май 2013 г.

npalmer@3sb.law.co.uk

БИОГРАФИЯ

Норман Палмър е практикуващ адвокат в 3 Stone Buildings, Lincoln's Inn, гр. Лондон, п.к. WC2A 3XL. Той специализира във вземания, свързани с лично имущество и културна собственост, в преговори и изработване на споразумения за репатриране, кредити и придобиване на паметници на културата, в други дейности, свързани с движими вещи, в разрешаване на спорове, включително посредничество при спорове, свързани с паметници на културата. Той съветва правителства, културни институции, куратори в музеи, колекционери на предмети на изкуството, превозвачи и застрахователи на предмети на изкуството, и се е явявал като адвокат по много дела, свързани с паметници на културата и движими вещи като цяло.

Норман Палмър е участвал в големи дела, свързани с предмети на изкуството и антики (като Правителството на Ислямска република Иран срещу Галериите Баракат [2009 г.] QB 22) и други значими дела, които са приключили чрез алтернативно разрешаване на спорове (като Тазманийския център на аборигените срещу Националния исторически музей (2006 г. до to 2007 г.) и Фондацията Биивърбрук срещу Галерията Биивърбрук (2006 г. до 2009 г.)). От 2000 г. той е член и експертен съветник към Комисията за връщане на ценности, която се стреми да разрешава искове във връзка с произведения на изкуството, свързани с Холокоста по несъдебен ред. Той е съветник към Националната галерия на Австралия (от 2001 г.). До скоро той беше председател на Комисията за оценка на съкровища (от 2001 г. до 2011 г.) и президент на Фондацията за Международна културна дипломация (от 2006 г. 2011 г.). Също така той беше председател на Консултативния комитет за незаконна търговия (от 2000 г. до 2005 г.) и на работна група по човешки останки в музейни колекции към министерството (2001 г. до 2003 г.).

Норман Палмър е написал или редактирал някои от основните трудове в неговата сфера. През 1996 г. основава тримесечното периодично издание „Античното изкуство и правото“.

Той е гостуващ професор в Кингс коледж в Лондон, почетен професор по право на произведения на изкуството и културна собственост в Юнивърсити коледж Лондон (бивш професор по търговско право в Юнивърсити коледж Лондон) и сертифициран професор по право в Университета в Тазмания. В Сидни е почетен член на Seven Wentworth, кантората на Дейвид Джаксън QC AM.

Норман Палмър има научни степени от Университетите в Оксфорд и Женева (доктор хонорис кауза) и е Член на Дружеството на антикварите. През 2006 г. беше назначен като Командир на Ордена на Британската империя за заслуги към изкуството и към правото.

Въведение

Тази статия е написана от гледната точка на един английски адвокат, запознат със системата на защита на наследството, която функционира в Англия и Уелс. Моето познание по въпроса идва частично от десетгодишния ми мандат като Председател на Комитета по оценка на съкровища между 2001 г. до 2011 г. През това десетилетие Комитетът успешно оцени повече от 2 200 находки на съкровища, за които са съобщили хора, практикуващи металдетектинг и други откриватели.

При описването на някои от ползите според английския модел на работа при новооткрити антики, нямам за цел да кажа, че английската система е перфектна или че всеки в Англия се придържа към нея стриктно. Наистина, през последните две десетилетия правителствата и професионалните археолози все по-категорично показват одобрението си що се отнася до ползата от отговорно практикуване на металдетектинг. Днес много по-високо се цени приноса към археологията, направен от частни изследователи, които действат законно и с подобаващо отношение към научните стандарти. Голяма част от това се дължи на Националния съвет по металдетектинг, който организира търсачите с чувство за отговорност в един сплотен и координиран колектив, следи за това, много важни находки да навлязат в общественото пространство и се превръща в авторитетен глас за законови реформи и администриране на наследството. Факт е, че в някои изолирани случаи законът все още се нарушава, както и че дори при липса на престъпна дейност някои предмети продължават да не стигат до обществен контрол, тъй като законът не се грижи ефективно за това. Имаме доста силен скорошен пример за второто при случая с шлема Кросби-Гаррет – бронзов параден шлем на войник от римската кавалерия,

датиращ от 100 г. от н.е., който поради естеството на металния си състав, не отговаря на изискванията за съкровище според английското законодателство и следователно не е собственост на Короната. Вместо да бъде иззет като публична собственост, шлемът беше продаден на частен търг в британската аукционна къща Кристис в Лондон на 2 300 000 британски лири.

Струва си да си припомним и няколко други гледни точки. В Англия, както и в много други страни, не цялата история е древна и не всички находки са „съкровища“ в тесния смисъл на думата.

Илюстрация на първото твърдение е откриването през 2010 г. на около 2 000 предмета, останали от бивш затворнически военен лагер от водопроводчика Дейвид Мурей в градината на къщата, където живеел в Хертфордшир. Сред предметите били и войнишка плочка на немски затворник от времето на Втората световна война, монети с нацистки изображения, копчета от униформи, бутилки, катинари и дори действаща граната, която е трябвало да бъде унищожена от звено за обезвреждане на бомби на Кралските военновъздушни сили. Дори да кажем, че откритието няма основен принос към националното богатство, то поне без съмнение е една исторически интересна находка.

Пример за второто твърдение са разкопките през 2012 г. на тленните останки на Ричард III, последният английски крал, който загива в битка, на мястото на бившето абатство Грей Фрайърс в Лестър. Откритието породило не само голям обществен интерес, но и предизвика правни действия. Петнадесет живи наследници на бившия крал твърдят, че е извършено нарушение на човешките им права, защото никой не се е допитал до тях къде ще бъдат наново погребани останките. Молба за съдебно разглеждане е била подадена от адвокати от името на Алианса Плантагенет, настояща Министерство на правосъдието, което е дало лиценза за разкопки на Университета в Лестър, да проведе допитване за мястото, където да бъдат погребани отново кралските останки.

Предметите като свидетелства

Всеки артефакт, който възстановяваме от миналото, е документ. Колкото и скромна или незначителна да изглежда археологическата находка на пръв поглед, тя може винаги да ни каже нещо и често може да ни изненада. Много подобни находки ще са по-ценни заради историите, които разказват, отколкото заради стойността им като парчета метал, камък или кост. Независимо дали са под формата на военна техника, кралски емблеми или монети от ежедневието, археологическите находки могат да разкрият нова информация или да са вдъхновение за нови теории.

Някои предмети имат голяма икономическа стойност. Това важи както за предмети, намерени от хора, практикуващи металдетектинг, така и за предмети, открити от археолози. При един скорошен случай в Англия, човек, практикуващ металдетектинг на име Дейв Крисп, намира керамичен съд, съдържащ над 52 000 монети произхождащи от Римска Британия. Те включват значителен брой монети от времето на управлението на император Карасиус – първият римски император, който сече монети в Британия. Съкровището е известно като Фромско съкровище, на името на мястото в Самърсет, където е намерено и впоследствие е придобито от Музея Самърсет в Тонтън. След оценка на съкровището, направена от Комисията за оценка на съкровища, Дейв Крисп и собствениците на земята г-н и г-жа Шепърд си разделят награда от над 320 000 британски лири.

При един случай от предходната година наградата беше над десет пъти повече от стойността на Фромското съкровище. Такъв беше случаят на известното Стафордширско съкровище – изумителна колекция от 1 662 англо-саксонски артефакта, състояща се предимно от златни и сребърни военни отличителни знаци. И в този случай предметите са собственост на Короната и необявяването им би се счело за престъпление. Честният любител на металдетектинг и честният фермер, на чиято земя е била открита находката, веднага я обявяват. Тя е оценена от Комисията за оценка на съкровища през ноември 2009 г. след период на проучване и идентификация. В последствие фермерът и откривателят получават награда от 3 285 000 британски лири, която си разделят поравно.

Благодарение на бързата и цивилизована реакция на всички заинтересовани страни и двете великолепни съкровища са в безопасност в обществения фонд, където бъдещите поколения ще могат да им се насладят. Обществото и историята дължат много на такива открития.

Дори впечатлителна находка като Стафордширското съкровище, може да бъде неописуемо по-важна като артефакт от гледна точка на историята, отколкото като продаваема вещ. Съкровището е пример от изключителна важност за това, че открити преносими антики могат да оспорят или хвърлят повече светлина върху разбиранията ни за миналото. Изучаването на тези изключителни артефакти може да даде възможност на историците да прекроят картата на Англо-Саксонска Англия, да се отбележат възходите и паденията на военни и дипломатически действия, да се обозначат възхода, представата и употребата на християнството и да се покаже ролята на оръжейниците в кралския двор и мястото на церемониалността във връзка с военната техника. И освен това, разбира се, артефактите от Стафордшир са изключително красиви предмети за разглеждане, предизвикващи удивление у хора от всички възрасти и с различно ниво на познания в областта. Както някой беше казал „тези предмети показват, че тъмните векове не са били толкова тъмни, колкото си мислим.“ За бъдещите поколения не само в Англия, но и навсякъде по

света, знанието и удоволствието, които добиваме от подобни проучвания, е безценно.

Смущаващо е да се мисли, че при друга различна правна система и при не толкова стриктно управление, находка с големината и с качеството на Стафордширското съкровище, никога не би станала публично достояние. Можеше да бъде укрита от властите, изнесена в чужбина без разрешително за износ, отделена завинаги от културната си среда, продадена на колекционер в страна, от която никога не би се върнала, изтъргувана като част от сделка за оръжие или наркотици или дори претопена заради стойността на метала, който съдържа. Няма как да знаем броя и стойността на предметите, които са били загубени, както и безценната интелектуална собственост, пропиляна по този начин. Макар че голяма част от тази загуба може да се припише на безмилостна непочтеност, част от нея може да се дължи на липсата на достатъчни стимули хората да постъпват честно и на неадекватни закони. Никое общество не може да претендира за пълно зачитане на миналото си, ако има налице такива дефекти.

Именно в този контекст ефективните национални закони и процедури са изключително важни. Понякога забравяме, че има важен междинен етап между откриването на една находка и нейното появяване в музея: процесът, чрез който тя става публична собственост и става част от обществения фонд. Всяка страна трябва да има ясни закони, които уреждат правото на собственост на открити антични предмети, условията, при които могат да бъдат изкопани и процедурите, които да се следват след откриването. Съдържанието на тези закони и процедури може да варира според местните политики и условия, но някои изисквания са на практика универсални. Една страна може да бъде обвързана с определени стандарти чрез членството си в колективни международни групи (като Европейския съюз) или като страна по международни споразумения.

Важно е да припомним, че живеем в променящ се свят, където международните събития могат да имат значително правно въздействие върху националните правни режими за защита на антики. Глобализацията влияе върху държавното управление на национални съкровища толкова силно, колкото и върху всяка друга държавна функция. Развитието на наднационално ниво означава, че мъдрите правителства ще преработват законите си за националните антични предмети, целейки да отговорят на моделите и промените, които произтичат от правото и политиката на други места. Разумно би било всяка страна да погледне извън собствения си двор .

Един пример за необходимостта да се отговори на международните тенденции се крие в конвенцията на ЮНЕСКО от 1970 г. относно мерките за забрана и предотвратяване на незаконен внос, износ или прехвърляне на собственост върху културни ценности. Членове 5 и 13 от конвенцията задължава, подписали се под нея държави, да налагат защитни *mita* върху културната собственост, както и

предоставяне на права за реституция. Национален закон за античните обекти, който макар и силно императивен, е очевидно неефективен и не поражда уважение в страната, в която действа. Той може да не успее да се доближи до тези стандарти. Същото може да се каже и за закон, който има неясен ефект или такъв, който е неправилно приложен от държавата. Друг пример е Европейската конвенция за защита правата на човека. Чл. 1 от нейния Протокол No 1 гарантира правата на индивида необезпокоявано да се ползва от своите притежания, въпреки че подлежи на договаряне в полза на обществения интерес. Закон, който забранява всички форми на частно търсене на антики при каквито и да е регулаторни условия, може не е напълно съвместим с тази ангажираност. Трети пример е Договорът от Лисабон (TFEU) от 2007 г. чл. 167, който гласи, че действията на Европейския съюз са насочени към насърчаване на сътрудничеството между държавите-членки и, ако е необходимо, подпомагане и доразвиване на техните действия в няколко области, една от които е определена като "нетърговски културен обмен". Една неправомерно протекционистка или тромава правна система може да провали тази цел на политиката.

Международната солидарност и взаимното уважение на нациите също изисква отделните нации да защитават и да връщат съкровищата на другите, когато тези съкровища са били изнесени незаконно. Един от най-окуражаващия напредък през последния четвърт век е категоричното изявление на Върховния съд на Ирландия в подкрепа на принципа, че суверенните нации трябва да бъдат господари на собственото си значимо минало:

“Смятам, че е общоприето за народа на Ирландия и за хората в повечето модерни държави да считат, че най-важните национални активи, които принадлежат на народа, са тяхното наследство и познанието за произхода, съграденото и предметите, които са ключови за древната история. Ако това е така, струва ми се, че необходима част от суверинитета на една модерна държава при спазване на разпоредбите на Конституцията е да се наблегне върху историческите корени чрез постоянна загриженост за общото благо и значими антики, които са открити и чиито собственик е неизвестен, би следвало да бъдат собственост на държавата.”
[Делото Деринафлан: *Уеб срещу Ирландия* [1988 г.] I.R. 353 при 383, Върховен съд на Република Ирландия, Finlay CJ].

Може би не по-маловажно е, че главният съдия на Англия и Уелс е приложил духа на изявлението на ирландския председател на Върховния съд в полза на публичната собственост върху националните богатства, археологически предмети, които не са били открити на английска земя, но се твърдеше, че са били незаконно изкопани в Иран и по-късно донесени в Англия. Главният съдия Лорд Филипс от Ворт Матраверс обръща внимание на два важни принципа, приети от страните, подписали Конвенцията на ЮНЕСКО (ратифицирана от Обединеното кралство през 2002 г.). Те

постановяват не само, че (1) е задължение на всяка държава да защитава културната собственост в рамките на своите граници от опасността от кражба, нелегални разкопки и незаконен износ, но също и (2) че е от съществено значение всяка държава да разбира моралните задължения по отношение на културното наследство на всички народи и че опазването на културното наследство може да бъде ефективно само ако е организирано и на национално, и на международно ниво между държавите, работещи в близко сътрудничество (съображения 3, 4 и 7).

Правни решения като тези дават отново надежда на всички, които искат да възстановят обекти, откраднати от страните им. Но нищо в тези решения не може да освободи националните правителства от задължението им да изработят закони, които да се справят адекватно и навременно с откритията на антики на техните територии. Не всяка страна може да си позволи или да оправдае посещение до Апелативния съд на Англия или до негови еквивалент в друга държава, където предметът е пристигнал вследствие на незаконно изнасяне.. А съдебните дела не винаги помагат.

Както във всички области, така и в културната политика, трябва да се постигне баланс. Закон, който е преднамерено суров или пък обратното – прекалено поволителен по отношение третирането на национални богатства, или е недостатъчно финансиран и зле приложен, е обречен на неуспех в осигуряването на важните археологически находки за нацията. Закон, който е излишно суров и опростен, може също да не успее, като направи аматьорската археология незаконна или като създаде поле за злоупотреби от страна на правоприлагащите органи. Санкциите и задълженията трябва да се балансират пропорционално като се запазват техните цели и разходи в перспектива.

Балансът трябва да се поддържа и в други посоки. Трябва да има равновесие между обхвата на важните обекти, които държавата притежава и по-незначителни обекти, които могат да се ползват от други хора. Притежаването и ползването трябва също да е балансирано и да има равновесие между държавната собственост и необходимите ресурси, които се отделят, за да се гарантира общественото ползване. Би било трагедия, ако липсата на ресурси означава, че високото ниво на публична собственост е компрометирана от недостатъчно разкопки и изложби.

Според моята теза всеки закон, който има за цел да регулира и разпределя археологически находки, трябва да отговаря на определени критерии. Следните се предлагат като основни изисквания за всеки ефективен закон за антики:

Дефиниция: тези, които пишат закона, трябва да имат ясна и разбираема представа за резултатите, за които е предназначен да постигане и да обслужва и насърчава различните обществени интереси;

Яснота: законът трябва да е достатъчно ясен и разбираем, за да се спазва от всички, които засяга;

Единство: законът трябва да важи последователно за всички и трябва да се прилага за всички: не трябва да има никакви изключения или привилегии, никакви “вътрешни хора”;

Почтеност: тези, които боравят със закона, трябва да го правят независимо от външно влияние или намеса, “без страх или в услуга на”, по начин, който предизвиква доверие, увереност и уважение у тези, които засяга;

Реализъм: законът трябва да вземе предвид човешката природа и общественото мнение; трябва да отразява това, което е разумно да се очаква от честни, интелигентни членове на обществото в едно свободно демократично общество;

Сътрудничество: всички различни хора или агенции, които представляват парчета от пъзела и чието взаимодействие е нужно, за да работи правото ефективно, трябва да си сътрудничат за постигането на резултат; а правителствата трябва да ги привлекат в процеса;

Стимули: тези, чието участие и подкрепа са необходими, за да може законът да постигне целта си, трябва да се насърчават да сътрудничат за тази цел: трябва да им се дадат конкретни, последователни доводи за участие и да получават награда за приноса си към откриването на движими антики;

Максимална полза: законът трябва да постигне толкова високо ниво на обществена полза, колкото е практически възможно при тези обстоятелства; хората от една държава заслужават най-добрия закон, който може да се създаде в защита на тяхното наследство;

Споделеност: трябва да има честна и ефективна система, чрез която се осъществява споделяне на информацията и облагите;

Образование: музеите, археолозите, правоприлагащите агенции, държавните служители и частните лица трябва да имат равен достъп до конкретни насоки за законите, които управляват техните дейности и интереси, както и за професионалните, исторически и наказателни последици от неспазването на този закон;

Пропорционалност: законът трябва да се стреми да постигне справедлив и практически баланс между ползите от всеки конкретен метод за регулиране третирането на открити движими антики и отрицателните последици (или ‘недостатъци’) от приемането на този метод; при определянето на баланса държавата трябва да вземе предвид силата на обществения интерес и правата на индивидите, правилната роля на наказателното право и предимствата на

алтернативните правни методи за справяне с проблема; наред с други съображения законът не бива да “използва ковашки чук, за да строши ядка”;

Преносимост: всеки национален закон за открити движими антики трябва да може да налага принудително изпълнение извън територията на страната, където е намерена антиката, по начин, който дава възможност на страната на произход на незаконно изнесените антики да си ги върне, когато те се появят в други страни.

Световно съответствие: националните закони за движими антики трябва да са в съответствие с международните конвенции и други световни стандарти.

Преди всичко, може би, атмосферата на доверие, взаимодействие и сътрудничество, които са от значение за да може всяка правна система да функционира ефективно в областта на опазването на наследството, означава, че всички заинтересовани страни трябва да признаят необходимостта от компромиси и да бъдат отстъпчиви в преследването на целите си. Подобни партньори трябва да работят за постигането на обща цел и да приемат, че това може да наложи известна промяна в собствените им амбиции. За хората, практикуващи металдетектинг, това може да значи приемане на задължителната форма на държавна собственост върху определени видове находки и необходимостта от публично обявяване на находките, и готовността да се уведомят археолозите в момента на откриване на находката, за да се гарантира правилни и професионални разкопки на мястото. За правителствата това може да означава изоставяне на опростените и тромави политики, заради които сериозността на закона и санкциите са безсилни поради общественото недоволство и произволно или неефективно прилагане; мобилизирането на археологически ресурси веднага, след като находките са открити, с цел да се допринесе за съхраняването и намирането на нови; даването на награди или други знаци на държавата като благодарност към честните откриватели и собствениците на земи.

Чрез тези средства обединяването на заинтересованите страни и постигането на общ обществен идеал може да бъде трансформирано от далечна надежда в реална перспектива.

СОБСТВЕНОСТ НА КОРОНАТА И СИСТЕМАТА ЗА ВЪЗНАГРАЖДЕНИЕ.

СЪКРОВИЩА И ЗАДЪЛЖЕНИЕТО ЗА УВЕДОМЯВАНЕ

Резюме на становището в Англия и Уелс

Основният принцип, залегнал в английската система за управление на антиките, е че определени предмети се считат за съкровища и че тези съкровища принадлежат на Короната. Системата за съкровищата е въплътена в закона (Законът за съкровищата от 1996 г.) и е подкрепена от Кодекса за добри практики към Закона за съкровищата (2^{ро} издание).

Съкровището се определя по определени критерии, основани на възраст, групиране и състав.

Монети и други артефакти от благородни метали

Предмети, които не са монети (единични или група от обекти) на най-малко 300 години, чието общо тегло съдържа поне 10 % благороден метал, са съкровище;

Предмети от една и съща находка от праисторическата епоха, но не монети, поне два на брой, от всякакъв метал, са съкровище;

Предмети от праисторическата епоха, които не са монети, която и да е част от които са от злато или сребро, са съкровище;

Монети, които са на най-малко 300 години и се състоят от поне две монети от една и съща находка, като теглото им съдържа поне 10 % благороден метал, са съкровище;

Монети, които са най-малко на 300 години, поне 10 на брой от една и съща находка, са съкровище; тук е без значение дали са от благороден или друг метал;

Някои монети от неблагородни метали и артефакти може също да се считат за съкровище: свързаните с тях обекти, които са части от същата находка, като някои от горепосочените (напр. гърнета или други съдове)

Предмети, които не са съкровища и съкровища, които не принадлежат на Короната

Човешки останки, необработени природни предмети и минерали не са съкровища.

Короната може да се откаже от едно съкровище.

Собствеността на предмети, които не са съкровище, се урежда от общото право на откривателите. Подобни предмети могат да бъдат предадени за идентификация по Схемата за преносими антики.

Едно от основните допълнения на английската система е задължението за уведомяване. Откривателите трябва да уведомят за намерено съкровище: раздел 8 от Закона за съкровищата от 1996 г. Откривателите трябва своевременно да уведомят за намерено съкровище: раздел 8А от Закона за съкровищата от 1996 г. (все още не е в сила)

Налице са както положителни, така и отрицателни стимули за уведомяване. Те са предимно награди въз основа на пазарната стойност, които обикновено се поделят със собствениците на земята, но може също и да са под формата на обществено признание.

Когато находките са професионално изкопани, след като за тях е било съобщено според закона, може да се изплатят награди на откривателя за по-нататъшните открити находки, направени от археолозите, извикани да ги изкопаят. Самите археолози не получават награда.

Стойност на наградите

Оценката на наградите е поверена на Комитета за оценка на съкровища (КОС), който е натоварен с изготвянето на препоръки по въпроса към министъра на изкуствата. Наградите обикновено се основават на пазарната стойност, което означава, цената, която ще бъде платена от някой желаещ да купи от някого, склонен да продаде. Обикновено КОС се стреми да фиксира цена, на която би се продал предметът на търг. КОС се допитва до мнението на експертни оценители, които може да са едно, две или повече в зависимост от вида на находката. Думите на експертните оценители се потвърждават от собствения опит на членовете на КОС, прецедентите и познанието за сходни предмети, както и от изявления на откриватели и музеи, всеки от които може да ангажира свои собствени експерти да предоставят доказателства за това.

Получатели на награди

Наградите обикновено се поделят 50:50 между откривателя и собственика на земята, където е открита находката. Ако откривателят намери находката на своя територия, той обикновено получава 100% от наградата. Ако има повече от един откривател, неговият дял обикновено е частта, разпределена по равно между откривателите. Всички тези основни договорености може да варират вследствие на специално споразумение между заинтересованите страни. Ако КОС има информация за такова споразумение, той обикновено препоръчва наградата да се раздели според това споразумение.

Намаляване

Стойността на наградите може да бъде намалена (дори в екстремни случаи до нула) в случаи на нарушение. Действия от страна на откриватели и собственици на земя, които могат да доведат до намаляване на възнаграждението, включват увреждане на земята, където предметът е бил открит, укриване на находката, неправилно оповестяване на мястото на намиране, отказ за уведомление, закъснение или непълнота, и агресивно отношение към находката, като прекомерно почистване или манипулация, особено когато води до увреждане..

Оценяването на Стафордширското съкровище

Основен състав

Както видяхме, цялата находка се състои от 1 600 части: над 500 открити от г-н Тери Хърбърт ('откривателя') който уведомява за откритието, над 35 открити от Областния съвет на графство Стафордшир, над 800 открити от Института по археология към Университета в Бирмингам.

Съставът на предметите е основно злато или сребро. Има над 650 златни елемента с обща маса над 10 кг, и над 540 елемента с обща маса над 1.2 кг

Идентифициране, класификация и инвентаризация на частите от находката

Първоначалният доклад относно съдържанието на находката е бил написан от д-р Кевин Лиихи. Както КОС, така и предварителните оценители работят по каталогизиран списък на елементите, направен от него. Повечето от предметите в списъка, които д-р Лиихи идентифицира, са единични предмети. Съкровището за оценка се състои от 1662 записа.

Начин на оценяване

КОС наема четирима предварителни оценители, които да дадат независими оценки. Резултатите са следните:

ОЦЕНИТЕЛ 'А' - 2 821 660 британски лири.

ОЦЕНИТЕЛ 'Б' - 1 897 681 британски лири.

ОЦЕНИТЕЛ 'В' - 2 000 000 британски лири.

ОЦЕНИТЕЛ 'Г' - 3 747 000 – 4 792 000 британски лири.

Процедура по време на срещата

Председателят на КОС разпространява предварително документ, който обобщава най-важните точки от политиката и принципите, спазвани от предварителните оценители. Извършва се лична инспекция на всички предмети от членове на КОС в деня на срещата (през ноември 2009 г.), която е направена за да се стигне до препоръчителна оценка.

КОС продължава като обобщава стойността на отделните предмети в съкровището и след това преценява дали е уместно да добави или извади общата сума като премия или намаление.

Фактори, които могат да доведат до намаление

Те включват евентуално понижение на цените след внезапно пускане на пазара на голямо количество предмети или възможността за повреда, замаскирана от пръст или други наслагвания.

Фактори, които могат да доведат до премия

Потенциалните фактори в подкрепа на премия са: възможността за грешка на КОС; вероятността от прогресивно наддаване след като предметите се обявят на търг; евентуален по-голям интерес към предметите, след като бъдат почистени; „звездната“ стойност, която притежава всеки елемент от асоциирането му с подобно известно съкровище, и предложението към КОС от някои от предварителните оценители да обмисли добавянето на премия.

3% повишение

В случай, че КОС решава, че макар някои от стойностите, получени за индивидуалните елементи да отразяват съответните фактори, е уместно да се предвиди завишение от 3% за съкровището като съставна единица, принципно на база възможността, че по-нататъшно почистване може да разкрие черти, които биха увеличили атрактивността на тези предмети. КОС нарежда на откривателя да устои на изкушението да почисти предметите, като ги показва в автентичния им вид при намирането. Водейки се от Правилата за добри практики към Закона за съкровищата от 1996 г. (ревизиран), КОС взима под внимание потенциалната стойност, която всички елементи от съкровището (давайки възможност за разходи за реставриране) биха имали, ако отидат на търг в почистено и (където е възможно) реставрирано състояние. КОС отбелязва, че има тежък слой от пръст върху някои от детайлите (включително и данни за евентуални повреди) и вземайки това предвид, решава да увеличи с 3% наградата за съкровището.

Славата на Стафордширското съкровище, както в академичните среди, така и в по-широкото публично пространство, допълнително допринася за атрактивността на дори и най-малкото парче. КОС установява, че много от по-малките предмети и фрагменти могат да се продадат за повече, като се групират заедно за продажба като лот, отколкото поотделно. Дори тези фрагменти, които сами по себе си биха привлекли малък или никакъв интерес на пазара, допринасят за добавянето на поне малка стойност като част от това съкровище. В този контекст КОС решава да определи сумата от 20 британски лири за всяка част, която счита, че има „минимална стойност“.

Как да се подходи към оценката

При провеждането на анализа на различните компоненти на съкровището КОС приема необходимостта от съгласуването на три изисквания: най-ефективно използване на времето, подробна и задълбочена оценка на всички категории на

един предмет, и пълно зачитане интересите на страните. Докато преглежда съкровището и неговата цялост, КОС смята, че би било непрактично да се стреми да определи отделна стойност за всички 1 662 предмета и би било в ущърб и непродуктивно за процеса като цяло. Затова той предприема следния подход при оценката на съкровището:

По-значимите предмети

КОС започва със специален списък, съставен от ВМ, състоящ се от 160 предмета от съкровището, като начална точка. Списъкът включва всички предмети от най-голямо значение и някои от средно към по-ниско значене. Първите 80 предмета в списъка като цяло имат най-високите предварителни стойности и включват повечето от „звездните“ елементи. КОС определя свои собствени стойности за всеки отделен предмет от този списък от 80 „звездни“ елементи в списъка на ВМ, обръщайки голямо внимание на предварителните стойности на тези предмети.

По-„обикновени“ предмети

В добавка, КОС взима под внимание 80 предмета, произволно избрани според критерии, различаващи се от високото значение. Тъй като самият каталог не е подреден според вида значение, КОС продължава да избира (където е възможно) всеки десети предмет, описан в него. Ако предмет, идентифициран по този метод, има не повече от елементарна стойност, КОС взима следващия след него в каталога, чиято предварителна стойност е определена.

Съотношение на индивидуално оценените предмети

Общият брой на конкретно оценените предмети е 10% от всички каталогизирани предмети от съкровището, но те представляват 80% от цялата му обща стойност. Всеки предмет от списъка бива индивидуално оценен и след това съпоставен с предложената стойност, дадена от предварителните оценители за същия предмет. Резултатът от този процес бе, че 1 512 от каталогизираните предмети не бяха оценени индивидуално от КОС.

Следващ етап: екстраполиране на цялото количество

След като отбеляза разликата между собствените си препоръки и тези, дадени от всеки предварителен оценител, КОС изчислява кумулативната разлика за всички 160 предмета. Комитетът взима решение, че стойността, предложена от предварителния оценител, която се различава най-малко от препоръката на КОС, ще се използва като основа за оценката на 1 512-те каталогизирани предмета, които не са били индивидуално оценени от КОС. След това КОС прилага процентната разлика между неговите собствени препоръки за 160-те предмета, които е оценил и същите 160 на избрания оценител, като повишение до стойността, предложена от същия

оценител за останалите 1 512 предмета. След това тази стойност бива добавена към препоръката на КОС за 160-те предмета.

„Контролния“ оценител

С течение на времето КОС установява, че неговата оценка за 160-те предмета отговаря най-много на стойностите, предложени от Оценител А. Тъй като цифрата, определена за този списък от предмети, е с 12% по-висока от тази на Оценител А, е добавено увеличение от 12% към останалите 1 512 предмета, оценени от Оценител А, които не са били оценени индивидуално от КОС. Това е сумата, която КОС добавя към списъка със 160-те специални предмета.

На 394 от 1512-те предмета на оценител А е била присъдена „минимална стойност“. КОС ги оценява на 20 британски лири всяка, като закръгля сумата на 10 000 британски лири.

Потенциално подобрение

След това КОС увеличава общата сметка с фактор от 3%, който да отрази влиянието върху цената на почистване, обновяване и общите възможности за подобрение.

Крайната сума

Приетата формула стига до крайната сума от 3 284 400,04 британски лири.

КОС решава да я закръгли до 3 285 000 британски лири.

Сумата се предполага да бъде изплатена без удръжка, разделена по равно между откривателя и собственика на земята.

С течение на времето сумата е увеличена от музеите – получатели и всяка страна получава 1 642 500 британски лири.

TREASURE AND EXCAVATED ANTIQUITIES INCENTIVES AND INNOVATIONS UNDER MODERN LAW

Professor Norman Palmer QC Hon CBE FSA

npalmer@3sb.law.co.uk

BIOGRAPHY

Norman Palmer is a barrister practising at 3 Stone Buildings, Lincoln's Inn, London WC2A 3XL. He specialises in claims relating to personal property and cultural property, in the negotiation and drafting of agreements for the repatriation, loan and acquisition of cultural objects, in other transactions relating to chattels, and in dispute resolution, including the mediation of disputes over cultural objects. He advises governments, cultural institutions, museum curators, art collectors, art transporters and insurers, and has appeared as counsel in numerous cases involving cultural objects and high-value chattels in general.

*Norman Palmer has participated in major court cases involving art and antiquities (such as *Government of the Islamic Republic of Iran v Barakat Galleries Ltd* [2009] QB 22) and in other major cases that were resolved by alternative dispute resolution (such as *Tasmanian Aboriginal Centre v Natural History Museum* (2006 to 2007) and *Beaverbrook Foundation v Beaverbrook Art Gallery* (2006 to 2009)). Since 2000 he has been a member of and expert adviser to the *Spoilation Advisory Panel*, which seeks to resolve by non-litigious means claims involving Holocaust-related art works. He is standing counsel to the *National Gallery of Australia* (from 2001). Until recently he was *Chair of the Treasure Valuation Committee* (from 2001 to 2011) and *President of the Foundation for International Cultural Diplomacy* (from 2006 to 2011). He also chaired the *Illicit Trade Advisory Panel* (from 2000 to 2005) and the *Ministerial Working Group on Human Remains in Museum Collections* (2001 to 2003).*

*Norman Palmer has written or edited some of the principal practitioner works within his field. In 1996 he founded the quarterly periodical *Art Antiquity and Law*.*

He is a Visiting Professor of Law at King's College London, the Professor Emeritus of the Law of Art and Cultural Property at University College London (formerly the Professor of Commercial Law at UCL) and an Adjunct Professor of Law at the University of Tasmania. In Sydney he is an honorary member of Seven Wentworth, the Chambers of David Jackson QC AM.

Norman Palmer holds degrees from the Universities of Oxford and Geneva (docteur honoris causa) and is a Fellow of the Society of Antiquaries. In 2006 he was appointed Commander of the Order of the British Empire (CBE) for services to art and to law.

Background

This article is written from the perspective of an English lawyer familiar with the system of heritage protection operating in England and Wales. My acquaintance with the subject springs partly from my ten-year term as Chairman of the Treasure Valuation Committee, extending from 2001 to 2011. Over that decade the Committee successfully valued more than 2,200 finds of treasure reported by metal detectorists and other finders.

In describing some of the benefits of the English way of handling newly-found antiquities, I do not mean to imply that the English system is perfect, or that everyone in England abides by it. It is true that the past two decades have seen a rising acceptance by governments and professional archaeologists of the value of responsible metal detecting. There is now a much wider recognition of the contribution to archaeology made by private searchers who act lawfully and with proper regard for scientific standards. Much of this is due to the work of the National Council for Metal Detecting, which has organised responsible detectorists into a cohesive and co-ordinated group, overseen the entry into the public domain of many important finds, and become an authoritative voice on law reform and heritage administration. The fact remains that law-breaking still occurs on isolated occasions, and that, even in the absence of criminal activity, certain valuable objects continue to escape public control, because the law does not cater efficiently for them. We have a powerful recent example of the latter problem in the case of the Crosby Garrett helmet, a bronze Roman cavalry parade helmet object dating from around 100 AD, which because of its metallic composition does not qualify as treasure under English law and is not therefore the property of the Crown. Instead of being taken into public ownership the helmet was sold privately at Christie's in London for £2,300,000.

It is worth remembering a few further points. In England, as in many other countries, not all history is ancient, and not all finds are 'treasure' in the strict sense of that word.

An illustration of the first proposition is the discovery in 2010 by a plumber named David Murray, in the garden of the house where he was living in Hertfordshire, of some 2,000 objects left behind at a former prisoner war camp. The items included a dog tag from a Second World War German prisoner, coins featuring Nazi emblems, buttons from uniforms, bottles, padlocks and even a live grenade that had to be destroyed by an RAF bomb disposal unit. If not major contribution to the national heritage, this was without doubt a historically interesting find.

An example of the second proposition is the excavation in 2012 of the remains of Richard III, the last English king to die in battle, on the site of the former Grey Friars Abbey in Leicester. This discovery has given rise not only to intense public interest but also legal action. Fifteen living descendants of the former king are claiming a breach of their human rights because they were not consulted about where he will be reburied. An application for judicial review has been lodged by lawyers on behalf of the Plantagenet Alliance to require the Ministry of Justice, which granted the archaeological excavation licence to Leicester University, to conduct a consultation as to the place where the royal bones should be re-interred.

Objects as records

Every artefact that we retrieve from the past is a document. However humble or obscure it might appear at first glance, an archaeological find can always tell us something, and can often surprise us. Many such finds will be more valuable for the stories that they tell than for their intrinsic worth as pieces of metal or stone or bone. Regardless of whether they take the form of military hardware, royal insignia or everyday coin, archaeological finds can disclose new information and inspire new theories.

Some objects have huge economic value. This is true of things found by found by metal detectorists, as well as things excavated by archaeologists. In a recent case in England, a metal detectorist named Dave Crisp found a ceramic pot holding over 52,000 coins of Romano-British provenance. These included a substantial group of coins from the reign of the Emperor Carausius, the first Roman Emperor to strike coins in Britain. The hoard became identified as the Frome Hoard after the place in Somerset where it was found, and in due course it was acquired by the Museum of Somerset at Taunton. Following a valuation of the hoard by the Treasure Valuation Committee, Dave Crisp and the land-owners, Mr and Mrs Sheppard, shared a reward of over £320,000.

In a case the previous year, the reward was over ten times greater than for the Frome Hoard. That was the case of the renowned Staffordshire hoard, an astounding collection of 1,662 Anglo-Saxon artefacts consisting largely of gold and silver military regalia. Here again, the objects were by law the property of the Crown and not to have declared them would have been a criminal offence. The honest metal detectorist and the honest farmer on whose land the find was discovered immediately declared the find. The group was assessed by the Treasure Valuation Committee in November 2009 after a period of research and classification. In due course the finder and the farmer received a reward of £3,285,000, divided equally between them.

Thanks to the prompt and civilised conduct of all concerned, both of these marvellous hoards are now safely secured in the public domain for future generations to enjoy. Society and history owe a great debt to such discoveries.

Even a find as spectacular as the Staffordshire hoard may be infinitely more important as a statement of history than as a saleable item. The Staffordshire hoard is a paramount example of the power of discovered portable antiquities to challenge and enlighten our ideas about the past. Study of these extraordinary artefacts could in time enable our historians to redraw the map of Anglo-Saxon England, mark out the ebb and flow of military and diplomatic action, denote the rise, perceptions and uses of Christianity, and show the role of court armourers and the use of ceremony in relation to military hardware. In addition, of course, the Staffordshire artefacts are stunningly beautiful things to observe, causing wonderment to people of all ages and all levels of expertise. As someone said, these objects show that the dark ages were not as dark as we thought. To future generations, not just in England but all over the world, the knowledge and pleasure that we derive from such study is beyond price.

It is sobering to think that, under a different legal system and with less sensitive management, a find of the quality and size of the Staffordshire hoard might never have entered the public domain. It might have been concealed from the authorities, spirited abroad without an export licence, orphaned for ever from its context, sold to a collector in a country from which it would never return, traded as part of an arms deal or a drugs deal, and even melted down for its metallic value alone. We can have no idea of the number and value of objects that have been lost by such means, or of the amount of priceless intellectual property that is squandered in this way. While much of this loss can be ascribed to ruthless dishonesty, part at least might derive from a lack of sufficient incentives to honesty and from inadequate laws. No society can claim to fully respect its past if it reflects such defects.

It is in this context that effective national laws and procedures are supremely important. We sometimes forget that between the finding of an antiquity and its appearance in a museum there lies a crucial middle stage: the process by which it enters public ownership and becomes part of the public domain. Each country needs to have clear laws governing title to discovered antiquities, the terms on which antiquities can be excavated and the procedures that must be followed on discovery. The content of these laws and procedures may vary according to local policies and conditions but certain requirements are virtually universal. A country may be bound by certain standards through its membership of collective international groups (such as the European Union) or through being a party to international agreements.

Here it is vital to remember that we live in a changing world, where international developments can now have a serious impact on national legal regimes for the protection of antiquities. Globalisation affects the state management of national treasures as deeply as it affects any state function. Developments at a trans-national level mean that wise governments will keep their national antiquities laws under review in order to respond to

models and changes that derive from law and policy elsewhere. Each country would be prudent to look beyond its own back yard.

One example of this need to respond to international developments lies in the UNESCO Convention 1970 on the means of prohibiting and preventing the illicit import, export and transfer of ownership of cultural property, articles 5 and 13 of which impose on signatory states protective duties over cultural property, as well as granting to them rights of restitution. A national antiquities law which, though harshly imperative, is patently ineffective and commands no respect in its country of operation might fail to measure up to these standards. The same might be said of a law that is unclear in effect, or one that is inadequately enforced by the state in question. Another example is the European Convention on Human Rights, Article 1 of the First Protocol to which guarantees an individual's right to peaceful enjoyment of his/her possessions, though subject to a general caveat in favour of the public interest. A law which forbids all forms of private searching for antiquities, on any regulatory conditions whatever, might not be infallibly compatible with this commitment. A third example is the Lisbon Treaty (TFEU) 2007 Art 167 which states that action by the Union shall be aimed at encouraging cooperation between Member States and, if necessary, supporting and supplementing their action in several areas, one of which is identified as "non-commercial cultural exchanges". An unduly protectionist or inflexible legal system might defeat this policy objective.

International solidarity and a regard for the comity of nations also require individual nations to protect and return other nations' treasures when these have been unlawfully removed. One of the more heartening developments to have occurred in the past quarter century lies in the resounding statement by the Chief Justice of Ireland in support of the principle that sovereign nations should be the masters of their own significant past:

"It would, I think, now be universally accepted, certainly by the People of Ireland, and by the people of most modern States, that one of the most important national assets belonging to the people is their heritage and knowledge of its true origins and the buildings and objects which constitute keys to their ancient history. If this be so, then it would appear to me to follow that a necessary ingredient of sovereignty in a modern State and certainly this State, having regard to the terms of the Constitution, with an emphasis on its historical origins and a constant concern for the common good, is and should be an ownership by the State of objects which constitute antiquities of importance which are discovered and which have no known owner." [The Derrynaflan case: *Webb v Ireland* [1988] I.R. 353 at 383, Supreme Court of the Republic of Ireland, Finlay CJ].

Perhaps no less importantly, the Chief Justice of England and Wales has applied the spirit of the Irish Chief Justice's statement, favouring the public ownership of national treasures, to archaeological objects that did not emerge from English soil but were alleged to have been unlawfully excavated in Iran and later brought to England. The Chief Justice, Lord Phillips of Worth Matravers, drew attention to two important principles

recognised by the countries which have become signatories to the UNESCO Convention (ratified by the United Kingdom in 2002). These were not only (i) that it was incumbent on every State to protect the cultural property within its borders against the dangers of theft, clandestine excavation and illicit export, but also (ii) that it was essential for every State to become alive to the moral obligations to respect the cultural heritage of all nations and that the protection of cultural heritage could only be effective if organised both nationally and internationally among States working in close co-operation (recitals 3, 4 and 7).

Legal decisions like these give renewed hope to those who seek to recover objects looted from their own countries. But nothing in these decisions can excuse national governments from the duty to develop laws that deal adequately and at the point of finding with discoveries of antiquities in their own territory. Not every nation can afford, or should have to justify, a visit to the Court of Appeal of England, or its equivalent in some other country, where the object has arrived after its unlawful removal from the country of origin. And litigation does not always work.

As in all fields of cultural policy there is a balance to be struck. A law that is unduly slack or permissive in its treatment of national treasures, or is seriously underfunded and anaemically enforced, is bound to fail in securing important archaeological finds for the nation. A law which is excessively harsh and simplistic might also fail, by driving amateur archaeology underground or by offering scope for abuse by the enforcement agencies. Sanctions and obligations should be kept in proportion by keeping their aims and costs in perspective.

Proportion should also be maintained in other directions. There should be a balance: between the range of significant objects that the state owns and those lesser objects that can fairly be enjoyed by others. Ownership and enjoyment should also be balanced, as should the level of state ownership and the resources that are committed to securing public enjoyment. It would be a tragedy if lack of resources meant that a high level of public ownership was undermined by a lack of excavation and exhibition.

In my submission, any law that seeks to regulate and allocate archaeological finds must meet certain criteria. The following are suggested as the principal requirements of any effective antiquities law:

Definition: those who write the law should have a clear and intelligible idea of the results that it is designed to achieve and the different types of public interest that it is designed to promote;

Clarity: the law must be clear and straightforward enough to be understood and respected by all of those whom it affects

Uniformity: the law must apply consistently to everyone and should be enforced even-handedly among everyone: there should be no privileges or exemptions, no “inside track”

Integrity: those who operate the law must do so independently of outside influence or interference, “without fear or favour”, in a manner that commands the trust, confidence and respect of those whom it affects

Realism: the law should take account of human nature and public opinion; it should reflect what it is reasonable to expect of honest, intelligent members of the public in a free democratic society

Co-operation: all those different people or agencies who represent pieces of the jigsaw and whose interaction is needed for the law to work effectively must co-operate in achieving this result; and governments should enlist them in the process

Incentive: those whose participation and support is necessary for the law to achieve its purpose must be encouraged to co-operate in that purpose: they should be given tangible, consistent reasons for taking part, and receive credit for their contribution to the discovery of portable antiquities

Maximisation of benefit: the law should accomplish as great a degree of public benefit as is practically possible in the circumstances; the people of a nation deserve the best possible law than can be attained in the defence of their heritage

Sharing: there should be a fair and efficient system by which the sharing of information and of benefits is accomplished

Education: museums, archaeologists, enforcement agencies, public officials and private individuals should have equal access to concrete guidance on the laws that govern their activities and interests, and on the professional, historical and penal effects of failing to follow that law

Proportionality: the law should aim to strike a fair and practical balance between the benefits of each particular method of regulating the treatment of discovered portable antiquities and the negative effects (or ‘downside’) of adopting that method; in weighing this balance the state should take account of the relative strength of the public interest and the rights of individuals, the proper role of the criminal law and the merits of alternative legal methods of addressing the issue; among other considerations, the law should not “use a sledge hammer to crack a nut”.

Portability: any national law on discovered portable antiquities should be capable of enforcement outside the country where the antiquity in question was found, in a manner which enables the state of origin to recover unlawfully removed antiquities when they re-appear in foreign countries.

Global conformity: national laws on portable antiquities should be consistent with international conventions and other global standards.

Above all, perhaps, the atmosphere of trust, co-operation and mutual respect that is essential for any legal system to work effectively in the field of heritage protection means that all interested parties should recognise the need to compromise and to be conciliatory in the pursuit of their objectives. Such partners must work towards a common end and accept that this may involve some adjustment of their own ambitions. For metal detectorists, it may mean accepting the overriding imperative for a form of state ownership over certain classes of finds and the need for a public duty to declare finds, and being prepared to notify archaeologists the moment a find is discovered, in order to ensure that the find site is excavated promptly and professionally. For governments it may mean abandoning simplistic and heavy-handed policies under which the severity of law and penalties are emasculated by public resentment and random or ineffective enforcement; mobilising archaeological resources as soon as finds are notified in order to contribute to the preservation and understanding of new finds; and granting rewards or other marks of state gratitude to honest finders and land-owner.

By such means the reconciliation of interested parties and the fulfilment of a common public ideal can be transformed from a distant hope to a realistic prospect.

CROWN OWNERSHIP AND THE REWARD SYSTEM

TREASURE AND THE DUTY TO REPORT

A summary of the position in England and Wales

The fundamental principle underlying the English system governing antiquities is that certain objects count as treasure and that treasure belongs to the Crown. The treasure system is embodied in law (the Treasure Act 1996) and backed up by the Treasure Act Code of Practice (2nd edition)

Treasure is defined according to certain criteria based on age, grouping and composition.

Coins and other precious metal artefacts

Non-coins (single or grouped) at least 300 years old and comprising at least 10% precious metal by weight are treasure

Non-coins of prehistoric date any part of which is base metal, consisting of one of at least two base metal objects in the same find, are treasure

Non-coins of prehistoric date, any part of which is gold or silver, are treasure

Coins at least 300 years old consisting of one of at least two coins in the same find when both comprise at least 10% precious metal by weight are treasure

Coins at least 300 years old consisting of one of at least 10 coins in the same find are treasure; here any metallic content suffices, precious or otherwise

Certain base metal coins and artefacts may also be treasure: associated objects that are part of the same find as any of the above (eg pots or other containers)

Non-treasure and treasure that does not belong to the Crown:

Human remains, unworked natural objects and minerals are not treasure

The Crown may disclaim treasure.

The ownership of objects which are not treasure is governed by common law of finders. Such objects might be submitted for identification under the Portable Antiquities Scheme.

One of the main supplementary planks of the English treasure system is the duty to report. Finders must report treasure: section 8 Treasure Act 1996. Acquirers will also in due course have to report treasure: section 8A Treasure Act 1996 (not yet in force)

There are positive as well as negative incentives to reporting. These consist mainly of rewards based on market value, which will normally be shared with landowners, but might also take the form of public recognition

When finds are professionally excavated after they have been lawfully reported, rewards may be payable to the reporting finder for later discoveries made by the archaeologists called in to excavate. The archaeologists themselves get no reward.

Valuation of rewards:

The assessment of rewards is entrusted to the Treasure Valuation Committee ('TVC') which is entrusted with making recommendations on this matter to the Minister for the Arts. Rewards are normally based on market value, which means the price that would be paid by a willing buyer to a willing seller. Normally the TVC will seek to establish the hammer price that would be paid at auction. The TVC will consult the views of expert appraisers, who may number one, two or more depending on the nature of the find. The testimony of expert appraisers will be reinforced by TVC's own expertise, precedents and knowledge of comparable items, and by submissions from finders and museums, each of whom might engage their own experts and submit evidence accordingly.

Recipients of rewards

Rewards are normally shared 50:50 between the finder and the owner of the land on which the find is discovered. If the finder discovers the find on his/her own land the finder will ordinarily receive 100% of the reward. If there is more than one finder, the finder's portion will normally be share equally among the finders. All of these basic arrangements can however be varied by specific agreement among the interested parties. If the TVC has proof of such an agreement it will normally recommend that the reward is to be divided according to that agreement.

Abatement

Rewards can be reduced (even in extreme cases to zero) in the event of misconduct. Action by finders or land-owners justifying the reduction of a reward might include trespass to the land where the object was found, concealment of the find, imperfect disclosure of the find spot, failure, delay or incompleteness in reporting, and invasive treatment of the find, such as excessive cleaning or manipulation, particularly where resulting in damage.

How the Staffordshire Hoard was valued

Basic composition

As we have seen, the overall find consisted of over 1,600 items: 500+ were found by Mr Terry Herbert ('the finder') who reported his discovery, 35+ were found by Staffordshire County Council and 800+ were found by Birmingham Archaeology.

The composition of the items was largely gold or silver. There were 650+ items of gold with a total mass over 10 kg, and 540+ items of silver with a total mass over 1.2 kg

Identifying, classifying and inventorising the components of the find

The initial report on the contents of the find was produced Dr Kevin Leahy. Both the TVC and the provisional valuers worked from a catalogued list of items compiled by him. Most of the entries on the list that Dr Leahy identified were single objects. The final hoard for assessment comprised 1662 entries.

Mode of assessment

The TVC commissioned four provisional valuers to give independent valuations. The results were as follows:

VALUER 'A' £2,821,660.

VALUER 'B' £1,897,681.

VALUER 'C' £2,000,000.

VALUER 'D' £3,747,000 - £4,792,000.

Procedure at the meeting

The Chairman of the TVC circulated an advance document summarising the salient points of policy and principle observed by the provisional valuers. There was a personal inspection of all the objects by TVC members on the day of the meeting (in November 2009) summoned to settle the recommended valuation.

The TVC proceeded by totalising the value of the individual items in the hoard and then considered whether it was appropriate to add or subtract an overall sum by way of premium or discount.

Factors that might merit a discount

These included a possible depression of prices following the sudden release of a mass of items on the market, and the prospect of latent damage masked by earth and other deposits.

Factors that might merit a premium

The potential factors in favour of a premium were the TVC's own margin of error, the possibility of a bidding war erupting if the pieces were auctioned, the greater desirability which the objects might have after they would have been cleaned, the 'celebrity' value possessed by each piece through its association with a hoard of such renown, and the invitation from several of the provisional valuers that the TVC consider adding a premium.

The 3% uplift

In the event the TVC considered that, while some of the values arrived at for the individual pieces reflected the relevant factors, it was appropriate to factor in an uplift figure of 3% for the hoard as a composite unit, principally on the basis of the possibility that further cleaning might reveal features that would increase the attraction of those items. The TVC commended the finder for resisting the urge to clean the items, allowing them to be presented in their 'as found' state. Following the Treasure Act 1996 Code of Practice (Revised) the TVC took account of the potential value that all the items in the hoard (allowing for refurbishment costs) would have should they go to auction in a cleaned and (where possible) restored state. The TVC noted that a heavy layer of dirt on several objects obscured some of the details (including details of any potential damage) and, taking account of this, decided to uplift by 3% the base value of the hoard.

The fame of the Staffordshire Hoard, both in academic circles and in the broader public arena, further contributed to the desirability of even the smallest piece. The TVC recognised that many of the lesser pieces and fragments might, when grouped together for sale in a lot, achieve a much higher figure than individually. Even those fragments that by themselves would normally have attracted little or no interest on the market merited the addition of some modicum of value through membership of the hoard. In

this context the TVC decided on £20 for each item that it deemed to be of 'minimum value'.

How to approach the valuation

In conducting its breakdown of the different components of the hoard, the TVC acknowledged the need to reconcile three requirements: the most efficient use of its time, a thorough and conscientious evaluation of all categories of object, and full regard to the interests of the parties. Whilst viewing the hoard in its entirety, the TVC felt that to seek to assign an individual value to all 1662 pieces would be impractical and ultimately detrimental if not counter-productive to the exercise at large. It therefore adopted the following approach to the valuation of the hoard:

The more significant items

TVC took a special list of 160 of the items in the hoard, compiled by the BM, as the agreed starting point. This list included all items of the highest significance and some of medium to lesser significance. The first 80 items in the list generally had the highest provisional values and included most of the 'star' pieces. The TVC attached its own individual value to each of those 80 'star' items on the BM list, paying close regard to the provisional valuations of those items

The more 'everyday' items

In addition the TVC considered 80 additional, randomly chose according to criteria other than higher significance. As the catalogue was itself not grouped by type or significance, the TVC proceeded to select (where possible) every tenth object listed therein. If an object identified by this method had in the opinion of the TVC no more than vestigial value, TVC took instead the next item in the catalogue to which a provisional value had been given.

Proportion of objects individually valued

The total number of the specifically-valued items was 10% of the objects catalogued in the hoard but they amounted 80% of the hoard's overall value. Each item on the list was individually valued, and then compared against the suggested value provided by the provisional valuers for the same item. The result of this process was that 1512 of the catalogued items were not individually valued by the TVC.

The next stage: extrapolation to the whole quantity

Noting the difference between its recommendation and that proposed by each provisional valuer, the TVC then calculated the cumulative difference for all 160 items. It decided that the figure suggested by the provisional valuer whose valuation departed least from the TVC's recommendation would be used as the baseline valuation for the

1512 catalogued items not individually valued by the TVC. The TVC then applied the percentage difference between the TVC's own recommendation for the 160 items it valued and the same 160 of the chosen valuer, as an uplift to the figure suggested by the same valuer for the remaining 1512 items. This figure was then added to the TVC's recommendation for the 160 items.

The 'monitor' valuer

In the event, the TVC that found its valuation for the 160 items corresponded most closely to the values proposed by Valuer A. Since, however, the TVC's figure for that list of items was 12% higher than Valuer A's, an increase of 12% was applied to the 1512 further items valued by Valuer A that had not been individually valued by TVC. This was the figure that the TVC therefore added to its existing for the 160 special items.

Of Valuer A's 1512 items, 394 had been accorded a 'minimum value'. The TVC valued these at £20 each, rounding this figure up to £10,000.

Potential improvement

The TVC then augmented the global arithmetic by a factor of 3% to account for the influence on price of the prospect of cleaning, refurbishment, and general capability for improvement.

The final figure

The adopted formula produced a mathematical product of £3,284,400.04.

TVC decided to round this up to £3,285,000.

The sum was to be paid without abatement, divided equally between finder and landowner.

In due course the money was raised by the recipient museums and each party received £1,642,500.

Гледната точка на Великобритания за „Среща на кръгла маса“ на 23 май 2013 г.

Тревър Остин

Генерален секретар на Националния съвет по металдетектинг, Великобритания

www.ncmd.co.uk ; trevor.austin@ncmd.co.uk

Повечето хора в Европа вярват, че металдетектингът във Великобритания винаги е бил без проблеми, но това невинаги е било така.

Спомням си добре кампанията „СТОП“ /от английски – Stop Taking Our Past (STOP) - „Спри отнемането на нашето минало!“/ през 80-те години и изстрадах проблемите, които тя причини по отношение на достъпа за металдетектинг. Някои собственици на земя в моя район все още не разрешават достъп за МД заради лъжите и подвеждащата информация от тогава. Археолози активно влизаха в контакт по това време със собствениците на земя за да ги приканват да отказват достъп за металдетектинг и в някои райони това продължава да важи и днес. Но сега археолозите открито признават, че кампанията „СТОП“ беше автогол. Поради изолирането на потребителите на детектори, кампанията доведе до загубата на огромно количество археологически материал, който беше намерен през следващите 30 години. Все още има унаследено недоверие сред по-старите потребители на детектори спрямо намеренията на археологическата общност.

Кампанията „СТОП“ се провали просто защото археологията искаше да забрани едно хоби, което тя смяташе за заплаха за своя собствен, някога уединен свят. Тогава властваше разбирането, че неквалифицираният човек от улицата намира археологически материал, който би следвало да бъде намиран само от професионални археолози. Това елитарно гледище беше причината за техния провал и така „СТОП“ беше тихомълком изоставена след няколко години. Основната движеща сила зад „СТОП“ беше Съвета по британска археология - СБА, който като регистрирано благотворително дружество без законоустановена функция относно археологията, финансира кампанията с 1000 £.

Като отговор на заплахите от страна на археологията, потребителите на детектори формираха през 1982 г. Национален съвет по металдетектинг – НСМД, за да спомогнат за противопоставянето на подвеждащата информация и кампания с цел потребителите на детектори да могат да продължат да упражняват хобито си

относително свободно. НСМД се управлява от доброволци, но въпреки очевидните недостатъци при липсата на служители на пълно работно време или адекватно финансиране, Съветът успява да постига тези си цели. Помогна това, че археологията във Великобритания не беше особено добре организирана, финансирана или обмислена от поредица от правителства. Ситуацията се промени с въвеждането на Закона за съкровищата (1996) и създаването на Програма за преносими антики - ППА (1997). Това беше една доброволна програма за регистриране на изнамерени от гражданите находки, болшинството от които са потребители на детектори, като тази програма се възприе като стъпка напред от потребителите на детектори и от много археолози. Програмата предостави свобода от местните, често насочени срещу металдетектинга, политики по археология и преди всичко направи достоен за доверие един метод за намиране на археологически материал, който толкова дълго време беше иронизиран.

За съжаление ППА наистина има известен брой силни и добре позиционирани врагове от археологическите среди, които не са съгласни с признанието, с което Програмата удостои металдетектинга като средство за възстановяване на археологически материал или онова, което цели да постигне. Все още има много археолози, които не са съгласни със Закона за съкровищата и предоставянето на възнаграждения на откривателите. Това се разглежда като поощряване на иманярството с цел печалба и т.н. Често се цитират клаузи от Конвенцията от Валета в подкрепа на аргументите им. През последните десет години това създаде много трудности за ППА по отношение на финансирането на работата, което почти доведе до закриването на Програмата преди няколко години.

Археологията се поучи от грешките си с кампанията „СТОП“ и от дълги години търси други начини да постигнат целта си да контролират и ограничат хобито на металдетектинга. Това се прави чрез използването на възможностите на други организации с цел налагане на контрол и рестрикции през задната врата. Най-вече като част от официална насока по археологически въпроси, която се предостави на една организация, наречена „Самородна Англия“ /Natural England/, която поема ръководството на екологични земеделски програми. Сега на собствениците на земя и на земеделските стопани се плаща за да се грижат за археологическите обекти по техните земи, включително такива, които не са под протекцията на закона и металдетектингът се забранява под някакви схеми. При други се ограничава провеждането на събори и се определя къде и кога може да се упражнява металдетектинг плюс задължително регистриране на всички находки от тези обекти.

Като резултат земята, която е налична за МД, може да намалее през следващите няколко години. Археологията разбра, че правителството и обществеността няма да позволят пълната забрана на хобито. Има твърде много забележителни находки, голяма част от които сега красят музеите на Великобритания и огромно количество

събрана информация, което показва положителния принос на хобито за британската археология. Но това не спира задкулисите опити да се контролира онова, което до сега беше свободно за упражняване хоби. СБА и други на книга подкрепят стойностния принос на хобито, но използват въпроси като незаконното иманярство през нощта и продажбата на предмети чрез eBay за да настояват за контрол както върху хобито, така и върху пазара на антики. Те също така използват Кодекса за практикуване на отговорен металдетектинг в подкрепа на това, като внушават, че тези, които не спазват този доброволен Кодекс правят нещо почти незаконно.

НСМД спомогна за изготвянето на този Кодекс и одобри окончателния му вариант заедно с други организации по металдетектинг и органи по археология като средство за възпрепятстване на разпространението на кодекси и ръководства по металдетектинг, които се изработваха през последните 30 години. В действителност намерението беше да се създаде документ, с който всички биха се съгласили. От издаването му Кодексът се използва от СБА и други по начини в противоречие със замисъла за употреба. Той размножи термина „отговорност“, който се подмята от много археологически организации и като условие, което се прилага за програмите за земеделска среда.

Както можете да видите, ситуацията във Великобритания, въпреки че е спокойна на повърхността, притежава някои обезпокоителни оттенъци и конфликтът и възприятията, които създаде „СТОП“ не са изчезнали, а просто са се променили. НСМД ще продължи да настоява да няма повече рестрикции или контрол върху хобито, но остава да видим доколко успешно ще бъде това. Като основен представител на хобито, НСМД е член на Консултативната група по преносими антики, където се осъществява ръководството на ППА и разискването на въпроси около металдетектинга и преносимите антики. Такива групи могат да бъдат полезни при изразяването на нашите гледни точки, но напоследък се използват за насърчаване на контрола от страна на археологията върху провеждането на събори или достъпа за металдетектинг до програми за околна среда с обработваема земя. Ние притежаваме правото да имаме думата и чрез възприемането на подход на обосновани аргументи, ние можем да променяме онова, което са в дадени моменти списъците с желания на археологията. Но интересите на металдетектинга са малцинство при такива срещи и така има моменти, когато е необходимо пълно вето, като например когато Ръководството за събори става документ на археологията без подкрепата на металдетектинга. Като такъв той е загубил своята правдоподобност и става още един документ на археологията, който ограничава металдетектинга. В други случаи НСМД действително разработи един почти приложим документ със „Самородна Англия“ по отношение на достъпа до програми за околна среда с обработваема земя, но натискът за допълнителен контрол от страна на

археологически лобита води до пълно неразбирателство по някои важни въпроси и така „Самородна Англия“ едностранно изработи свои собствени клаузи и уведоми членовете на КГПА след реализирането му.

В Англия и Уелс всички предмети, които не попадат под разпоредбите на Закона за съкровищата, принадлежат на собственика на земята. Това включва всякакви археологически обекти или особености, освен ако тяхното управление не е прехвърлено на други. Това помага на хобито по много начини, при това че собствениците на земята не са много склонни да им се казва какво могат и какво не могат да правят на собствената си земя. Археологията е игнорирала в миналото и продължава да игнорира правата на собствениците на земя по отношение на археологическия материал и обектите, които те притежават.

Връзките с обществеността са ключът при подпомагането на целите на металдетектинга в полза на археологическите богатства за народа, а не просто за отделни лица.

Миналата година Българската национална федерация по металдетектинг поиска от НСМД изработването на съвместно споразумение за сътрудничество между нашите две организации. Това се оказа доста плодотворно за БНФМД при придобиването на представителност.

На гледни точки като тези, които се излагат от злословниците, трябва да се противодейства чрез обосновани аргументи и коментари. Ние имаме две списания във Великобритания, в които можем да правим това, но имаме възможността да ги развием чрез членството на групи като КГПА. Отнема време да се развият такива връзки, но ние сме в положение, при което НСМД се включва при всякакви предложения, които засягат металдетектинга на законодателна основа или чрез преглед на всякакви свързани теми. Обратната страна на медала е присъствието на безкрайни срещи и коментари по доклади и презентации, което може да е една тежка задача за доброволци. Например НСМД се ангажира от началото със Закона за съкровищата, ППА, при доклада от проучването на незаконното иманярство през нощта, разработването на условия за достъп до екологични земеделски програми или предлаганите археологически кодекси за събори по металдетектинг. Вие трябва да се активизирате за да бъдете включени, тъй като няма да бъдете автоматично помолени да го направите, а при липсата на намеса от металдетектинга, вашите гледища ще бъдат напълно игнорирани. НСМД може да консултира по конкретни въпроси, когато счита, че може да е от полза.

Трябва да се разработи оценка на заплахите за археологическите богатства и да се предоставят аргументи как металдетектингът може да ги преодолее чрез възстановяването и регистрирането на такъв материал. Вие няма да имате полза от

пледирането за достъп до археологически обекти, които са защитени, освен ако не са под орна обработка – много каталогизирани паметници във Великобритания са все още активно изоравани и съответно активно повреждани, една ситуация, която възникна просто поради финансови ограничения. Неизбежно такива обекти действат като магнит за незаконен металдетектинг и в някои зони проактивни археолози са активни в използването на легитимен металдетектинг с разрешението на властите като спирачка с преимущество възстановяването на извънконтекстов материал от орната земя за регистриране. Дори правителственият, законоустановен орган, който е натоварен с грижата за тези паметници, клони към този начин на мислене.

Всякаква орна обработка е пагубна за случайното и специфично за обекта археологическо богатство, а металдетектингът може да изиграе роля тук чрез възстановяването и регистрирането на такъв материал преди по-нататъшния упадък. Нашите земевладелци редовно използват механизирани брани, които бързо разрушават или повреждат всякакъв материал в орната земя, както и други машини за махане на камъните от почвата. Това са начините да се привлекат хора, които са против металдетектинга, с цел да се покаже, че ограниченото археологическо богатство е активно разрушавано в широко-разпространен мащаб и металдетектингът може да спомогне за намаляването на количеството изгубено знание.

Има много подобни начини да се илюстрира текущата и увеличаваща се вреда, на която далеч отстъпва всякаква осезаема вреда, която се нанася от металдетектинга. Вие трябва да изградите вашите аргументи и кампании с оглед на местните ситуации на национално ниво и трябва да си намерите съюзници, които да помагат.

The UK View for “Round Table Meeting” on the 23rd May 2013

Trevor Austin

General Secretary at National Council for Metal Detecting

United Kingdom

www.ncmd.co.uk ; email: trevor.austin@ncmd.co.uk

Most people around Europe believe that metal detecting in the UK has always been without its problems, however that has not always been the case.

I remember the STOP (Stop Taking Our Past) campaign of the 80's well and suffered the problems it caused with respect to metal detecting access. Some landowners local to me still will not allow MD access because of the lies and misinformation from those days. At the time some archaeologist actively contacted landowners to ask them to deny access to metal detecting and in some areas it still goes on today. However, archaeologists now openly recognise that the STOP campaign was an own goal. It led to the loss of a huge amount of archaeological material found over the next 30 years due to the alienation of detectorists. There is still a legacy amongst older detectorists of mistrust of the intents of the archaeological community.

The STOP campaign failed simply because archaeology wanted to ban a hobby which it saw as a threat to its own previously insular world. There was the view that the unqualified man in the street was finding archaeological material that should only be found by professional archaeologists. This elitist stance was their undoing and so STOP was quietly dropped after a few years. The main driving force behind STOP was the Council for British Archaeology (CBA) who as a registered charity with no statutory function in archaeology funded the campaign with £1000.

As a response to the threats from archaeology in 1982 detectorists formed the NCMD to help counter the misinformation and campaign for detectorist to be able to continue their hobby, in relative freedom. The NCMD is run by volunteers, but despite the obvious disadvantages of not having full time officers or adequate funding it has been able to achieve these aims. It helped that archaeology in the UK was not particularly well organised, funded or well thought of by a successions of governments. The situation has changed with the introduction of the Treasure Act (1996) and the setting up of the Portable Antiquities Scheme (PAS) (1997). This was a voluntary scheme to record finds made by the public the majority of which are detectorist and was seen as a way forward

by detectorists and many archaeologists. It offered independence from local often anti detecting archaeological politics and above all gave credibility to a method of finding archaeological material which had been derided for so long.

Unfortunately the PAS does have a few powerful and well placed enemies in archaeology who did not agree with the recognition the Scheme had given to metal detecting as a means to recovering archaeological material or what it was aiming to achieve. There are still a lot of archaeologists who disagree with the Treasure Act and the rewarding of finders. It is seen as encouraging treasure hunting for profit and so on. They often quote the terms of the Valetta Convention to support their arguments. Over the last ten years this has caused many difficulties for the PAS with respect to funding a situation which almost lead to the closure of the Scheme a few years ago.

Archaeology has learned from its mistakes with the STOP campaign and has for many years sought to find other ways to achieve their aim of a controlled and restricted metal detecting hobby. This has been done by using the powers of other organisations to impose controls and restrictions by the back door. Mostly this has been as a part of official archaeological advice given to an organisation called Natural England which has taken over the running of agricultural environmental schemes. Landowners and farmers are now paid to look after archaeological sites on their land including those which have no legal protection and under some schemes metal detecting is banned. On others it restricts the holding of rallies and limits where and when detecting can take place plus a mandatory recording of all finds on such sites.

Over the next few years the land available for MD may be reduced as a result. Archaeology has learnt that the government and the public would not allow a total ban of the hobby. There have been too many high profile finds made, many of which now grace UK museums and huge amounts of information gathered which show the positive contribution the hobby has made to British archaeology. However this does not stop the behind the scenes attempts to control what up to now has been a free to pursue hobby. The CBA and others are in print supporting the valuable contributions of the hobby, but they have used issues such as nighthawking and the sale of items on eBay to press for control of both the hobby and the antiquities market. They are also using the Code of Practice for Responsible Metal Detecting to support this by suggesting that those who do not follow this voluntary Code are doing something slightly illegal.

The NCMD helped prepare this Code and endorsed the final document along with other metal detecting organisations and archaeological bodies as a means to get rid of a proliferation of codes and guidance notes on metal detecting produced over the last 30 years. In effect the intent was to have a document that everyone could agree with. Since its issue the Code has been used by the CBA and others in ways that it was not intended to be used for. It has spawned the term “responsible” which is banded about by many

archaeological organisations and as a condition attached to the farming environment schemes.

As you can see the situation in the UK , although calm on the surface, has some worrying undertones and the conflict and perceptions which produced STOP have not gone away they have just changed. The NCMD will continue to press for no additional restriction or controls on the hobby, but how successful this will be remains to be seen. As the main hobby representative the NCMD is a member of the Portable Antiquities Advisory Group where the management of the PAS and discussion of issues surrounding metal detecting and portable antiquities takes place. Such groups can be useful in putting our points across but have been more recently used to promote archaeological controls on the running of rallies or metal detecting access to farmland environment schemes. We have the ability to have our say and by adopting an approach of reasoned argument have been able to modify what at times have been archeological wish lists. However detecting interests are in the minority at such venues and so there are times when a total veto is necessary where for example the Rally Guidance Note becomes an archaeological document with no metal detecting endorsement. As such it has lost its credibility and becomes another archaeological document restricting metal detecting. In other situations the NCMD did develop an almost workable document with Natural England with respect to access to farmland environment schemes, but pressure for additional controls from archeological pressure groups lead to total disagreement on some important issues so Natural England unilaterally produced their own terms and told the PAAG members after it was implemented.

Within England and Wales all items which do not fall within the terms of the Treasure Act belong to the landowner. This includes any archeological sites or features unless their management has been devolved to others. This has helped the hobby in many ways in that landowners are very much averse to being told what they can and cannot do on their land. Archaeology has in the past and continues to ignore the rights of landowners with respect to archaeological material and sites they own.

Public relations are a key in promoting metal detecting aims to the benefit of the archaeological resource for the nation and not just individuals.

Last year asked by the Bulgarian National Metal Detecting Federation asked the NCMD to produce a joint agreement on collaboration between our two organisations. This has proved to be quite fruitful for the BNMDF in gaining representation.

Viewpoints such as those presented by the detractors need to be countered by reasoned argument and comment. In the UK we have two magazines where we can do this, but we have been able to develop these by membership of groups such as the PAAG. It takes time to develop such links, but we are in the situation where any proposal which affects metal detecting on a legislative basis or by review into any associated topic the NCMD is

involved. The downside is the attending of endless meetings and commenting on reports and presentations which can be an onerous task for volunteers. For example the NCMD was involved from the outset in the Treasure Act, the PAS, on the report looking into night hawking, development of access conditions to farming environmental schemes or proposed archaeological codes for metal detecting rallies. You must push to get involved as you will not be automatically asked and in the absence of any metal detecting input your views will be totally ignored. The NCMD can advise on individual issues where it feels it can be of help.

An appraisal of the threats to the archaeological resource needs to be developed and arguments given as to how metal detecting can overcome these by retrieval and recording of such material. You may not find favour in advocating access to archaeological sites which are protected unless they are under arable cultivation – in the UK many Scheduled Monuments are still actively ploughed and therefore being actively damaged , a situation which has arisen simply because of financial constraints. Inevitable such sites have acted as a magnet for illegal detecting and in some areas proactive archaeologists are active in using legitimate detecting with permission of the authorities as a deterrent with the benefit of the recovery of out of context material from the ploughsoil for recording. Even the government statutory body charged with looking after these monuments is coming around to this way of thinking.

All arable cultivation is damaging to the casual and site specific archaeological resource and metal detecting can play a role in this by recovery and recording such material before further degradation. Our farmers regularly used power harrows which rapidly destroy or damage any material in the ploughsoil along with other machinery to de-stone the soil. These are ways to attack people who oppose metal detecting to show that the finite archaeological resource is being actively damaged on a widespread scale and detecting could help reduce the amount of knowledge lost.

There is lots of similar ways to illustrate the ongoing and increasing damage which far out ways any perceived damage done by metal detecting. You must tailor your arguments and campaigns to match local and national situations and you need to find allies to help.

NCMD 2013

Българска национална федерация по металдетектинг – история и перспективи *Илия Илиев*

www.metaldetecting.bg ; info@metaldetecting.bg

Металдетектингът е вълнуващо и интересно хоби, което носи силни и необикновени преживявания. Водещи са непреодолимото желание да се докоснеш до артефакти и монети, които някога са били собственост на нашите предци, откритият контакт с природата и тръпката на откривателя.

През 2009 г. в град Ловеч група от 80 любители създадохме сдружение с наименование „Българска национална федерация по металдетектинг“. Федерацията е приемник на Асоциация „Металдетектинг България“, която беше основана през 2000 г. също в Ловеч. Ядрото основатели и на двете формации са ловчалии. Като председател на БНФМ, още от самото ѝ създаване, а и на Асоциацията преди това, с гордост мога да заявя, че Ловеч е столица на металдетектинга в България.

Историята на металдетектинга в страната датира от началото на 80-те години с първите опити на български радиотехници да конструират детектори. По същото време се внасят и фабрични детектори от българи, които имат достъп до Западна Европа. След падането на комунистическия режим и „желязната завеса“, с отварянето на границите към западните демокрации, на българския пазар излязоха различни световни фирми, произвеждащи детектори, като някои от тях откриха и свои представителства. Същевременно и българи започнаха серийно производство - копирано или собствени разработки, като превърнаха производството на детектори в цяла индустрия. Някои като „Голден маск“, „Блистол“, „Пират“ и др. имат голям успех не само у нас, но са и много популярни в чужбина. Развитието на металдетектинга в България е съпътствано от редица проблеми. Основни са законодателните. При изготвяне или промяна в законодателството се игнорират предложенията и становищата на БНФМ. Сдружението не се допуска да участва със своята позиция при обсъждане на решения. Предложенията на БНФМ, изпратени писмено до Министерството на културата остават без отговор. Създават се закони и наредби не само грешни и безумни, но и противоречащи на основния закон на България – Конституцията. Не са малко случаите на нарушаване на човешките права на наши членове от страна на Министерството на културата, прокуратурата и полицията. Това е една от причините за създаване на Национална федерация, чрез която не само да популяризираме нашата дейност, но и да се защитаваме и отстояваме правата си, да предлагаме решения, базирани на най-успешните и

модерни световни практики. В тази връзка през 2012 г. сключихме споразумение за сътрудничество с Английския национален съвет по Металдетектинг – най-успешният проект в областта на културното наследство и металдетектинга в света. Нашето желание е техният пример да бъде последван и от други държави и да бъде основополагащ за едно общо европейско законодателство.

Сериозен проблем в България е липсата на единна карта с описания на границите на недвижимите паметници на културата. Не само, че я няма, но ни отговарят, че била и секретна. Друг отговор, който получаваме е, че това е огромен непосилен труд, едва ли не е извън границите на човешките възможности. Липсата на данни и обозначения на тези обекти позволява на Министерството на културата да налага представата, че цялата държава е недвижим паметник на културата. По този начин автоматически всеки, който реши да работи с детектор става нарушител.

Друг основен проблем е липсата на пазар за културни ценности. Нито можеш да продадеш, нито можеш да купиш нещо, имащо белези на движим паметник на културата. Парадоксът е, че за съвременни предмети се повдигат обвинения и се завеждат дела. Самият аз съм правил опит да „пробия” системата като точно според изискванията на Закона занесох в Регионалния музей открити от мен предмети, които притежавам, като не съм имал дори и финансови претенции. Целта ми беше да започнем сътрудничество, пояснявам – открито и явно, както е навсякъде по света. От Регионалния музей отказаха да вземат предметите, въпреки действащия Закон. Запознах медиите с конкретния случай, като имах предвид, че тази стъпка е и своеобразна защита от полицейщината в България.

Федерацията извоюва победа срещу МК относно Наредбата за регистрация на специални технически средство, използвани за археологически проучвания. По тази Наредба бяха съдени и глобявани хора. Конфискуваха се детектори, собственост на членове на федерацията, въпреки че не са участвали в теренни археологически проучвания, единствено за това, че притежават металдетектори или ги пренасят в автомобилите си.

За да защити правата и интересите на своите членове, БНФМ заведе 3 дела във ВАС с намерение да се тълкува казуса – подлежат ли на регистрация нашите детектори. Решението беше категорично – щом се използват за хоби, не подлежат на регистрация. За тази победа по-подробно може да ви разкаже юриста на федерацията Георги Георгиев.

Най-голямото предизвикателство за мен, като лидер на БНФМ през тези години, бе да убедя хората да излязат от нелегалност и заедно да потърсят правата си, да защитят интересите си. Всичко постигнато до този момент е плод на упорита работа, многобройни пътувания из страната, срещи, разговори. Създадохме регионални клубове. Разкъсвахме обръча, в който ни беше поставила държавната машина,

постепенно - със смели и непоколебими действия. Сходни са проблемите на любителите на хобито металдетектинг и в други европейски страни. Ето защо, предлагам да предприемем конкретни стъпки, още днес, към създаването на Единна европейска металдетектинг федерация. С обединени усилия да се излезе с предложение до Европейския парламент с искане за механизъм за решаване на проблемите, регулиране на законите на страните от ЕС, с цел създаване на прозрачност и стабилност, като същевременно бъдат защитени националните интереси на всяка държава, интересите на археологията, на нумизматиката, колекционерите и металдетектинга. Убеден съм, че тази стъпка ще сложи началото и на един голям проект, наречен – Металдетектинг туризъм. Ентузиастите от различни европейски страни ще се наслаждават на металдетектинга без риска да бъдат арестувани, както вероятно може да се случи при сегашната ситуация в България. Всичко това зависи от нашите решения и действия. Демократичният свят, в който живеем ни дава възможност да променяме правила, закони, да се обединяваме, да се борим за свобода и справедливост, да покажем воля и амбиция. Всичко е в нашите ръце и днес можем да направим една историческа крачка за хобито металдетектинг, като положим основите на Европейска федерация по металдетектинг.

Bulgarian National Metal Detecting Federation - history and perspectives *Iliya Iliev*

www.metaldetecting.bg ; info@metaldetecting.bg

Metal detecting is a thrilling and interesting hobby which brings powerful and unusual experiences. What is leading are the overwhelming desire to touch artifacts and coins which were once owned by our ancestors, the open contact with nature and the thrill of the discoverer.

In 2009 in the city of Lovech a group of 80 lovers set up an association called Bulgarian National Metal Detecting Federation (BNMDF). The Federation is a successor to the Metal Detecting Bulgaria Association which was founded in 2000 also in the city of Lovech. The core of founders of both associations consists of citizens of Lovech. As the Chairman of

BNMDF since its establishment and as a Chairman of the previous association I can proudly say that Lovech is the capital of metal detecting in Bulgaria.

The history of metal detecting in the country goes back to the 1980s with the first attempts of Bulgarian radio engineers to construct detectors. At the same time factory detectors were imported in the country by Bulgarians who have access to Western Europe. After the fall of the communist regime and the Iron Curtain with the opening of borders towards Western democracies many international companies which manufacture detectors entered the Bulgarian market and some of them opened local branches. At the same time Bulgarians started mass production which was copied or their own development and turned detector manufacture into an industry. Some of them including Golden Mask, Blisstool and Pirate, etc. are very successful not only in Bulgaria but also are very popular abroad. The development of metal detecting in Bulgaria was accompanied by many problems. The main ones are legislative problems. When legislation is being drafted or prepared, the proposals and opinions of BNMDF are being ignored. The association is not allowed to take part with its position in deliberations. The proposals of BNMDF which are sent in writing to the Ministry of Culture remain unanswered. The laws and regulations written are not only wrong and foolish but also are contradictive to the main law in Bulgaria – the Constitution. There are quite a few cases of violation of human rights of members of our organization by the Ministry of Culture, the Prosecutor's office and the Police. This is one of the reasons to found a National Federation by which we will not only popularize our activity but also will protect and defend our rights, propose solutions based on the most successful and modern practices. In regard to this in 2012 we signed an agreement for cooperation with the English National Council for Metal Detecting– the most successful project in the area of cultural heritage and metal detecting in the world. Our wish is their example to be followed by other countries and to be the basis for unified European legislation.

The lack of a single map showing the borders of the immovable monuments of culture in Bulgaria is a serious problem. Not only there is no such a map but also we are told that it is classified. Another answer that we get is that this is huge toil, almost outside the limits of human capacity. The lack of data and denotation of these objects allows the Ministry of Culture (MC) to impose the belief that the whole country is an immovable monument of culture. Thus, each person who decides to work with a metal detector automatically becomes a violator.

Another main problem is the lack of a market for cultural property. One can neither sell nor buy a thing which has the characteristics of a movable monument of culture. The paradox is that people are prosecuted and sued for contemporary objects. I myself have tried to break down the system and according to the law submitted to the Regional museum objects discovered by me which I own and about which I never had any financial claims. My goal was to start a cooperation, I state this openly and transparently as it is

everywhere in the world. The regional museum refused to take the items despite the current law. I presented the case to the media as I had in mind this step was a kind of protection against police state in Bulgaria.

The Federation won a victory against the MC in the Regulation on Registration of Special Equipment Used for Archaeological Studies. Under this Regulation people were sued and fined. Detectors owned by members of the Federation were confiscated although they never took part in any field archaeological studies; it was only because they possess metal detectors or carry them in their vehicles.

In order to protect the rights of its members the BNMDF brought 3 actions in the Supreme Administrative Court aiming to interpret the case whether our detectors are subject to registration. The judgment was explicit – if the detectors are used for practicing a hobby they are not subject to registration Georgi Georgiev who is the legal adviser of the Federation can tell you more about this victory.

During these years the biggest challenge for me as the leader of the BNMDF was to convince people to come out of hiding and to seek their rights, to protect their interests. All that has been achieved so far is as a result of hard work, numerous trips around the country, meetings, and conversations. We created regional clubs. Gradually and with brave and bold actions we tore off the hoop within which the state machine had put us. Fans in other European countries whose hobby is metal detecting have similar problems. That is why I propose that we take specific steps today towards creating a Single European Metal Detecting Federation. With united efforts we can come up with a proposal to the European Parliament with a request for a mechanism to solve the problems, regulate the laws of the EU countries in order to create transparency and sustainability, while protecting the national interests of each country, the interests of Archaeology, Numismatics, the collectors and metal detecting. I am certain that this step will lay the beginning of a big project called Metal Detecting Tourism. Enthusiasts from different European countries will enjoy metal detecting without the risk of being arrested which could eventually happen in the current situation in Bulgaria. All this depends on our decisions and actions. The democratic world we live in gives us the opportunity to change rules, laws, to unite and fight for freedom and justice, to demonstrate will and ambition. Everything is in our hands and today we can take a historical step for the metal detecting hobby by laying the foundations of the European Federation for Metal Detecting.

За някои несъвършени норми от Закона за културното наследство и изкривеното им отражение в осъществяване на наказателната политика на държавата при опазване на културното наследство

/правни аспекти/

Георги Георгиев

Адвокат

ggeorgiew@abv.bg

През последните четири години прокуратурата е повдигнала десетки обвинения, срещу собственици и колекционери на старинни вещи останали им в наследство като родова памет от техните родители, баби и дядовци.

В почти всички от случаите окръжните съдилища постановяват осъдителни присъди, като в тези случаи закона предвижда лишаване от свобода до шест години и глоба от три хиляди до петнадесет хиляди лева.

Наказателните процеси в болшинството си, са започвали, като зрелищни акции на бившата служба „Борба с организираната престъпност” и обявявани като такива срещу иманяри и трафиканти с културни ценности. В интерес на обективността е редно да бъде споменато, че е имало и такива, но болшинството са срещу собственици и колекционери на старинни вещи останали им в наследство, които не са предприели действия по тяхната идентификация и регистрация

Анализа на наказателните производства все повече налага извода, че в болшинството си осъдителните присъди са неправилни и несправедливи, като основната причина не е само в съда, но и в приетият и влязъл в сила на 10 април 2009 година, Закон за културното наследство /ЗКН/, визирайки наличието на неясни, несъвършени и противоречиви разпоредби.

Проблема произтича от обстоятелството, че едновременно с приемане на Закона за културното наследство, са създадени, респективно приети и влезли в сила, нови разпоредби на Наказателният кодекс имащи пряка връзка с нормите на ЗКН. Създаден е нов член 278 по силата на който, лице което държи археологически обект, който не е идентифициран и регистриран по съответния ред, се наказва с лишаване от свобода до четири години и с глоба от две хиляди до десет хиляди лева, а когато предметът на престъплението представлява национално богатство, както и когато се държат повече от три археологически обекта се наказва с лишаване

от свобода до шест години и с глоба от три хиляди до петнадесет хиляди лева. По преценка на съда може да бъде наложена и конфискация до една втора от имуществото на виновния, като задължително старинните вещи се отнема в полза на държавата.

Тъй като разпоредбата на член 278, ал.6 от Наказателният кодекс, борави с понятието „археологически обект“, а единственото определение на това понятие се съдържа в Закона за културното наследство, то и неяснотата на това определение винаги води до неговото различно тълкуване, което ако е неправилно неминуемо води до погрешно решение на съда.

В тази връзка самите обвинителни актове на прокуратурата, са противоречиви и неясни, но това в редки случаи е основание на окръжните съдилища да отказват образуване на наказателни дела.

За яснота, ще цитирам извадки от няколко обвинителни акта, както в техните мотиви, така и в диспозитивната им част, като илюстрирам наличните противоречия и непълноти по отношение на две от понятията въведени от Закона за културното наследство, а именно „културна ценност“ и „археологически обект“.

Извадка от Обвинителен акт от 21.02.2013 год. на Окръжна прокуратура-гр. Видин, по НОХД №54/2013 год. на Окръжен съд- гр. Видин.

Съгласно обстоятелствената част е прието, че цит: „От веществените доказателства, предадени за експертиза, като движими културни ценности са идентифицирани 1055 броя...“, „Иконографските, стиловите и технологичните им характеристики, както и датировката им, ги конституират като движими културни ценности по смисъла на чл. 52 и 53, т. 1 и 2 от Закона за културното наследство.“, „ Обв. Й. е държал 1055-те движими културни ценности, осъществявайки продължителна трайна непрекъсната власт върху тях, без те да са били идентифицирани и регистрирани по нормативно установения ред.“, а съгласно диспозитива, се твърди, цит: „Окръжна прокуратура – Видин обвинява С.П.Й. в това, чедържал археологически обекти, които не са идентифицирани и регистрирани по съответния ред....престъпление по чл.278, ал.6, пр.III от НК”

Постановената Присъда №25 от 26 април 2013 год. на Окръжен съд, гр. Видин, е че признава подсъдимия С.П.Й., за виновен в това, че на 06.04.2012 год. в обитаваното от него жилище, е държал археологически обекти, които не са идентифицирани и регистрирани по съответния ред... поради което и на основание чл.278, ал.6, предложение III от НК го осъжда на лишаване от свобода за срок от шест месеца и глоба в размер на 3 000 лева.

От горното е безспорно, че за прокуратурата и съда няма особена разлика между двете понятия „културна ценност“ и „археологически обект“.

Извадка от Обвинителен акт от 04.12.2012 год. на Окръжна прокуратура, гр. Сливен, по НОХД №575/2012 год. на Окръжен съд- гр. Сливен.

Съгласно обстоятелствената част е прието, че цит: „От подробното описание и изготвеното заключение на комплексната съдебно-археологическа и нумизматична експертиза е видно, че 36 бр. от общо иззетите 44 бр.движими вещи, притежавали характеристиките на културни ценности по смисъла на чл.53,ал.1 от Закона за културното наследство.” и по нататък: ”От общо 705 бр.движими вещи, 544 притежавали характеристиките на културни ценности по смисъла на чл.53,ал.1 от Закона за културното наследство.”, а съгласно диспозитива, се твърди, цит: „Окръжна прокуратура – Сливен обвинява Р.П.С.. в това, че на 29.04.2010 г.....държал 213 бр.предмети и вещи-археологически обекти, имащи качествата на движима културна ценност и 367 бр. археологически обекти(старинни монети), имащи качествата на движима културна ценност,...които не са били идентифицирани и регистрирани по съответния ред....престъпление по чл.278,ал.6, изр.1предл.3 от НК”

По това дело, на осъденият колекционер от гр. Нова Загора с Присъда №16 от 25 март 2013 год. на Окръжен съд – гр. Сливен, е наложено наказание три години лишаване от свобода и глоба в полза на държавата в размер на 5000 лева, за това че на 29.04.2010 г., в гр. Нова Загора, е държал предмети и вещи - археологически обекти, имащи качествата на движима културна ценност, които не са били идентифицирани и регистрирани по съответния ред съгласно Глава VI, раздел II от Закона за културното наследство и Наредба № Н-3/03.12.2009 г. за реда за извършване на идентификация и за водене на регистъра на движими културни ценности.

Цитирайки този обвинителен акт, се натъкваме отново на проблема със смесването на двете понятия от ЗКН - „културна ценност” и „археологически обект”.

Аналогичен на горните два е и третият пример, който ще коментирам, като разликата от горните два е в недопустимото смесване на двете понятия, водещо до правен абсурд, което обаче не е пречка да бъде постановена осъдителна присъда.

Извадка от Обвинителен акт от 21.01.2013 год. на Окръжна прокуратура - гр. Шумен по НОХД №37/2013 год. на Окръжен съд - гр. Шумен.

Съгласно обстоятелствената част е прието, че цит: „Видно от заключението на назначената по делото комплексна археологична, нумизматична и етнографска експертиза, при извършеното изследване от вещите лица, е установено че от описаните и иззетите от дома на Н.Д.С. общо 373 бр. предмети... останалите 357 броя, според заключението на вещите лица са движими археологически обекти съгласно чл.146, ал. 3 от Закона за културното наследство (ЗКН) и са археологически културни ценности, съгласно чл.53 от ЗКН.”, а съгласно диспозитива, цит: „.....повдигам обвинение срещу Н.Д.С. за това че през периода от 21.11.2010 г .до

21.03.2012 г. в дома си в гр. Нови Пазар,...държал общо 458 броя археологически обекти, които не са идентифицирани и регистрирани по съответния ред... престъпление по чл.278,ал.б, алтернатива втора, предл.второ от НК”

По това дело, на осъденият колекционер от гр. Нови Пазар с Присъда №8 от 28 март 2013 год. на Окръжен съд – гр. Шумен, е наложено наказание две години лишаване от свобода и глоба в полза на държавата в размер на 5000 лева, за това че през периода от 21.11.2010г. до 21.03.2012г. в дома си в гр. Нови пазар, държал повече от три археологически обекти - общо 458 броя археологически обекти,които не са идентифицирани и регистрирани по съответния ред.

Общото и при трите описани по-горе дела, е че лицата които да държали тези старинни предмети са доказали се във времето колекционери, събирали с търпение и любов старинните предмети в течение на дълго време и полагали грижи за тяхното опазване и съхранение.

И в трите случая се представяха пред съда доказателства, че по-голяма част от старинните предмети дори се предават в наследство от баща на син, като колекционера С. от гр. Нови Пазар, дори представи пред съда нотариално заверена декларация, че основната част от колекцията му е завещана от неговия дядо, която разбираемо не беше приета поради остро възражение от страна на прокуратурата.

Следващата обща черта между трите описани по-горе наказателни производства е обстоятелството, че и трите са започнали със зрелищни акции на полицията и отразени в медиите. Накратко съобщенията във връзка с трите описани по-горе производства са изглеждали така:

Дарик нюз от 09.04.2012 год., цит: ”Видинчани задържани в момент на незаконна сделка с културно-исторически ценности”...” В хода на проведените оперативни действия те влезли в следите на С.Й. /51г./- уредник на военния клуб във Видин”.... „Общото количество на откритите ценности е: 411 монети от различен метал и големина; 204 фибули; 86 пръстени и части от тях с различна инкрустация, метал и размери; 320 накити, апликации, игли, наушници, халки, върхове на стрели; различни фрагменти, плочки, камеи, геми, каменни предмети, съдове, фосили.”

В-NEWS от 30.04.2010 год., цит: „Разбиха канал за антики”...”От двете къщи на 30-годишния Р.С. антимафиотите са иззели солидна сбирка от разнообразни ценности...”

Дарик нюз от 22.03.2012 год., цит: „Иззеха монети и антики от къща и магазин в Нови Пазар”.

Подробно изложих описаното в обстоятелствената част на обвинителните актове и обвиненията, така както са ги формулирали окръжните прокурори за да подчертая

първото от съществените нарушения, допускани от страна на прокуратурата и съда, а именно неспособността да се направи разлика между въведените със Закона за културното наследство две основни понятия - „културна ценност“ и „археологически обект“.

Тук е мястото да се спра по-подробно на тези две понятия, легалните определения на които се намират в закона, и за които от самото му обнародване през пролетта на 2009 год., алармираме че са несъвършени, неточно формулирани, представляващи странна смесица от текстове на стари наредби, европейски конвенции и закони на други страни.

В чл.7, ал.1 от Закона за културното наследство /обн., ДВ, бр.19 от 13.03.2009 г., в сила от 10.04.2009 год./ е дадено легално определение на понятието „културна ценност“, съгласно тази разпоредба, цит: „Културна ценност е нематериално или материално свидетелство за човешко присъствие и дейност, природна даденост или феномен, което е от значение за индивида, общността или обществото и има научна или културна стойност.“

В чл.146, ал.1 от Закона за културното наследство, в редакцията обн., ДВ, бр.19 от 13.03.2009 г., е дадено легално определение на понятието „археологически обекти“, съгласно тази разпоредба, цит: „Археологически обекти са всички движими и недвижими материални следи от човешка дейност от минали епохи, намиращи се в земните пластовете, на тяхната повърхност, на сушата и под вода, за които източници на информация са теренните проучвания.“

От сравнителният анализ на двете понятия може да се направи само един категоричен извод и той че за да бъде дадена вещ археологически обект, то информацията за нея следва да е извлечена в процеса на извършаване на теренни проучвания, т.е. дори дадена старинна вещ да е материална следа от човешка дейност от минали епохи, ако източника на информация не са теренни проучвания, то тази вещ не би могла да се квалифицира като археологически обект.

Излагайки тази теза възниква въпроса защо в обстоятелствена част на повечето обвинителни актове вещите се квалифицират като „културни ценности“, а в диспозитива същите тези вещи вече са квалифицирани като „археологически обекти“?

Отговора на въпроса е в множеството различни понятия които се смесват в ЗКН.

Вече споменах, че в чл.7, ал.1 от ЗКН е дадено легално определение на понятието „културна ценност“, като подробна класификация е направена в разпоредбите на чл.53 от ЗКН в зависимост от характерните особености на тези вещи, като „културните ценности“ могат да бъдат археологически, етнографски, исторически, художествени, природни, технически, архивни и книжовни и литературни.

Съгласно чл.53, ал.1 от ЗКН, цит: „движимите културни ценности са археологически: движими вещи, открити в земята, на повърхността ѝ или под водата и свидетелстващи за епохи и цивилизации, които са обект на археологията.”

Анализирайки трите определения въведени в чл. 7, ал. 1, чл. 53, ал.1 и чл. 146, ал. 1 от ЗКН, няма как да не бъде подчертано смесването на понятия и неяснотата в трите определения, обстоятелство което безспорно пречи да бъде представена обективната истина при подобни наказателни процеси.

Безспорно е че вещите лица определят старинните вещи като „движими културни ценности”, някои от тях може би наистина са „археологически движими културни ценности”, но и в трите описани по-горе наказателни дела няма никакво доказателство, че те са „археологически обекти”.

Дори за експертите е трудно да направят разлика между двете понятия в чисто формалния им смисъл - „археологически културни ценности” и „археологически обекти”.

В предявяваните обвинителни актове от страна на прокуратурата не се прави анализ на разликата между тези понятия, дори не се сочи наличието или липсата на доказателства за наличието на елементите от състава на нормата от ЗКН, в случая визирам конкретно изискването за наличие на втората кумулативна предпоставка от нормата на чл. 146, ал. 1 от ЗКН.

Същото с малки изключения е положението и по отношение на постановените мотиви към осъдителните присъди на съда.

Наложително е да цитирам част от мотивите към Присъда №16 от 25 март 2013 год. по НОХД №575/2012 год. на Окръжен съд-гр. Сливен, съгласно които цит: „...За експертите е въвн от съмнение, че всяка една от инкриминираните вещи е била открита в земята и свидетелства за епохи и цивилизации, които са обект на археологията. По част от вещите според тях е имало полепнала пръст, а за другите, по които не е открита пръст/почистени/, експертите са категорични, че също са дошли от земята, тъй като все някога са били там и също са археологически културни ценности, но не могат да кажат кога точно са изкопани.”

Цитирам част от тези мотиви, тъй като дори съда приема от една страна приема, че инкриминираните вещи са археологически културни ценности, а от друга в осъдителната си част постановява, че: „...държал 213 бр. предмети и вещи-археологически обекти.” – т.е.смесването и объркването не са рядкост дори за съдебните актове.

Тъй като в някои от мотивите към постановените присъди има разсъждения в насока диференциране на разликите, и предвид обстоятелството че такива мотиви са сравнително малко е редно да бъдат посочени.

В тази връзка съгласно част от мотивите към Присъда №16 от 25 март 2013 год. по НОХД №575/2012 год. на Окръжен съд-гр.Сливен, съдът прави следните правни изводи, цит: „Анализирайки цитираните разпоредби от ЗКН, се стига извода, че археологическите обекти по смисъла на чл. 146 ал.1 от ЗКН са движими културни ценности от категорията на археологическите, така че правилно в диспозитива на обвинителния акт вещите са описани като археологически обекти, имащи качества на движима културна ценност. Съгласно ЗКН единствената разлика между археологически обект и археологическа културна ценност е тази, че източник на археологическия обект са теренните проучвания.” и по нататък, цит: „...Съдът счита, че за съставомерността на деяние по чл. 278 ал.6 от НК не се изисква археологическия обект да е открит непременно при теренни проучвания, защото обратното би означавало, че едва вещь - движима археологическа културна ценност никога да не получи статут на археологически обект и да не може да бъде предмет на престъпление по чл. 278 ал. 6 НК, ако нейния източник на информация не са теренни проучвания, а иманярски разкопки. По тази логика излиза, че субект на престъплението по чл. 278 ал.6 НК може да бъде само лице, което държи движима културна ценност с произход единствено от теренни проучвания, което противоречи на идеята, разума и духа на закона. От обективна страна, деянието по чл. 278 ал.6 предл.3 от НК е осъществено чрез държане на археологически обекти, т.е. упражняване на фактическа власт върху археологически обекти, а кога и по какъв начин са придобити е без значение.”

На тези правни изводи направени от състав на Окръжен съд – гр.Сливен е редно да бъдат противопоставени правните изводи направени от състав на Апелативен съд-гр. Варна по Присъда №13 от 29 ноември 2012 год. по ВНОХД №321/2012 год., съгласно които, цит: „ За да бъде извършено от обективна страна деянието по чл.278 ал.6 от НК , за което подсъдимият И. е признат за виновен е необходимо той да е държал археологически обекти, които не са идентифицирани и регистрирани по съответния ред. По делото няма нито едно доказателство,че монетите са археологически обекти и този много съществен въпрос не е коментиран нито в обвинителния акт, нито в мотивите към присъдата , което представлява съществено нарушение на процесуалните правила по чл.348 ал.3 т.2 пр.1 от НПК и е абсолютно основание за отмяната ѝ. Защото, ако монетите нямат такова качество деянието е несъставомерно по този текст от закона.”

Наличието на диаметрално противоположни правни изводи, изведени от съдебни състави на различни съдилища, са сигурен индикатор, че в нормите на Закона за културното наследство, по отношение на дефинираните легални определения са

налице съществени проблеми, които в крайна сметка при прилагане на наказателния закон, водят в болшинството от случаите до неправилни и несправедливи присъди.

Проблемното класифициране на дадена старинна вещ, в смисъл неправилното и класифициране като „археологическа културна ценност“ или „археологически обекти“ в повечето случаи води освен до противоречие с норми на ЗКН, но и до неизпълнение на валидно и влязло в сила решение Конституционният съд от 29.09.2009 год. по конституционно дело №11 от 2009 год. В какво се изразява това неизпълнение?

След приемане и влизане в сила на Закона за културното наследство, по искане на омбудсмана на Република България е сезиран Конституционният съд с искане за установяване противоконституционността на чл.113, ал.1, 2 и 3 от ЗКН, както и на § 5, ал.2 и 3 от преходните и заключителните разпоредби на този закон. В искането се твърди, че разпоредбите на чл.113, ал.1, 2 и 3 от ЗКН противоречат на чл.17, ал.1 и 3 от Конституцията, като нарушават неприкосновеността на частната собственост.

Постановено е Решение №7 на КС от 29.09.2009 г. по конституционно дело №11 от 2009 год. съгласно мотивите на което, цит: „За да се квалифицира една движима вещ като "културна ценност", е необходимо това нейно качество да бъде установено по надлежния ред с извършване на съответна идентификация, чрез която да се констатира съответствие със законовите критерии по чл.7 ЗКН. Без такава идентификация предметът не може априорно да се третира като "културна ценност" и да се подчини на режима на ЗКН. Ако тази идентификация е доброволна при притежаване на движими културни ценности от физически и юридически лица пак с оглед установяване на културната стойност и значимост на съответния предмет-чл.97, ал.3 и 4 ЗКН, то предвидената задължителност на същата с оспорената разпоредба на чл.113, ал.1 ЗКН се обосновава със сигурността на гражданския оборот, тъй като се отнася до възмездни прехвърлителни сделки с движими културни ценности. С това се намалява рискът за приобретателя на такава вещ от въвеждането му в заблуждение относно качеството ѝ на "културна ценност" и на пазарната ѝ цена. Последната се формира на основата на признаване на това нейно качество с издаденото удостоверение по чл. 98, ал.3 ЗКН, което представлява официален свидетелстващ документ.”

Изключително ясно и недвусмислено е предписан реда по който следва една старинна вещ да бъде класифицирана като „културна ценност“, респективно „археологическа културна ценност“ и този ред е регламентиран в чл. 96 и следващи от ЗКН.

Съгласно разпоредбата на чл. 96, ал. 1 от ЗКН, цит: „Идентификацията е дейност, чрез която се определя дали дадено нематериално или материално свидетелство

съответства на критериите за културна ценност, както и неговата класификация и категоризация по реда на този закон.”

Краят на процедурата по идентификация е регламентиран в разпоредбата на чл.98, ал.1 от ЗКН, съгласно който, цит: „За резултатите от идентификацията се изготвя експертно заключение, подписано от всички членове на комисията. В експертното заключение комисията посочва, че: 1. вещта не съответства на изискванията за културна ценност, или 2. вещта съответства на изискванията за културна ценност; 3. за вещта са налице достатъчно данни за съответствие и на критериите за национално богатство - в случаите по т. 2.” , както съгласно разпоредбата на чл.98,ал.3 от ЗКН, цит: „Въз основа на експертното заключение по ал.1,т.1 и 2 директорът на музея в едномесечен срок издава удостоверение. Към удостоверението за културна ценност се прилага и предписание за нейното съхранение, а когато тя е придобита от музея, директорът разпорежда нейното вписване в инвентарната книга.”

Разпоредбата на закона е недвусмислена, още по-категоричен е Конституционният съд в своето решение, а именно, че една старинна вещ за да бъде квалифицирана като "културна ценност", е необходимо това нейно качество да бъде установено по надлежния ред с извършване на съответна идентификация, респективно качеството да е признато по силата на издаденото удостоверение по чл.98, ал.3 ЗКН, което представлява официален свидетелстващ документ.

Излагайки горното следва да бъде подчертано, че във всички наказателни производства, прокуратурата е предявила обвиненията си без да се съобрази с разпоредбите на ЗКН относно изискването за идентификация на инкриминираните вещи, без да се съобрази и с постановеното Решение №7 на КС от 29.09.2009 г. по конституционно дело №11 от 2009 год. Обезпокоително е и обстоятелството, че с тези императивни изисквания не се съобразяват и съдебните състави постановяващи осъдителни присъди. Както разследващите органи и прокуратурата, така и съдебните състави възприемат квалификациите направени от вещите лица назначени да извършат съдебно-археологически и нумизматични експертизи, без да изследват в въпроса дали тези лица са оправомощени от закона да квалифицират дадена старинна вещ, като "културна ценност" по надлежния ред, т.е. съгласно наредбата предписана от ЗКН.

Безспорно е, че неизпълнението от страна на прокуратурата и съдилищата на предписаните разпоредби на закона, както и на валидно решение на Конституционният съд на Република България по своя смисъл представлява осуетяване изпълнението на съдебно решение.

Стриктното спазване на предписания ред, по който следва една старинна вещ да бъде класифицирана като „културна ценност”, респективно „археологическа

културна ценност”, регламентиран в чл. 96 и следващи от ЗКН, неминуемо би довело и до приложение на разпоредбата на чл.97, ал.3 от ЗКН, съгласно които, цит: „Физически и юридически лица, притежаващи вещи, които могат да се определят като културни ценности, могат да поискат тяхната идентификация от съответния по тематичен обхват музей.” и съгласно ал.4, цит: „Физически и юридически лица, формирали колекция от вещи, които могат да се определят като културни ценности, могат да поискат идентификацията ѝ от съответния по тематичен обхват музей.”

Закона за културното наследство е възприел принципа на доброволността, а не задължителност при извършване на идентификация и регистрация на старинни вещи, които могат да се определят като културни ценности собственост на физически лица, като Решение №7 на КС от 29.09.2009 год. го потвърждава изцяло и безусловно.

В постановеното решение конституционните съдии, мотивират предвидената възможност за идентификация със защита интересите на собствениците, а именно да се установи научната или културната им стойност и значимост на съответния предмет.

Задължителна е идентификацията и регистрацията на такива старинни вещи само и единствено в случаите когато с тях ще бъдат извършвани възмездни прехвърлителни сделки, като това задължение произтича от разпоредбата на чл.133, ал.1 от ЗКН, съгласно която разпоредба, цит: „Возмездни прехвърлителни сделки с движими културни ценности се извършват само ако са идентифицирани и регистрирани по реда на този закон.”

O f some imperfect norms in the law on cultural heritage and their twisted reflection in the implementation of criminal policy by the state in the preservation of cultural heritage

/legal aspects/

Georgi Georgiev

a lawyer

ggeorgiew@abv.bg

During the recent four years the Prosecutor's Office has brought dozens of charges against owners and collectors of antique items left as their ancestral heritage as a memory from their parents, grandfathers and grandmothers.

In almost all of the cases district courts rule convictions as in such cases the law provides for imprisonment of up to six years and a fine from three thousand to fifteen thousand leva.

In majority criminal trials started as spectacular actions of the former Service for Combating Organized Crime and declared as such against treasure hunters and traffickers of cultural values. In the interest of objectivity it is appropriate to mention that there have been such actions, however the majority of them are against owners and collectors of antiques left as their legacy and who have not initiated any actions regarding their identification and registration.

Analysis of the criminal proceedings suggests more and more that the majorities of the convictions are wrong and unjust as the main reason for this is not only the court but also the adopted and enacted on April 2009 Law on Cultural Heritage/LCH/ referring to the presence of vague, imperfect and contradictory provisions.

The problem stems from the fact that together with the adoption of the Law on Cultural Heritage were created, respectively adopted and enacted new provisions of the Penal Code having a direct connection with the norms of the LCH. A new article 278 was created and under it an entity who holds an archaeological site which is not identified and duly registered, shall be punished with imprisonment of up to four years and a fine from two thousand to ten thousand leva, when the object of the crime is a national treasure and when more than three archaeological objects are being kept the punishment shall be imprisonment of up to six years and a fine from three thousand to fifteen thousand leva.

The court may also impose forfeiture up to one half of the property of the guilty and antiques are confiscated in favor of the state.

Since the provision of article 278, par.6 of the Penal Code uses the term „archaeological object” and the only definition of this concept is contained in the Law on Cultural Heritage, the vagueness of this definition always leads to its different interpretation, which if incorrect, leads to wrong interpretation by the court.

In this relation the indictment of the Prosecutor’s Office is contradictory and unclear but this is rarely a basis for the district courts to deny to initiate criminal proceedings.

To make it clearer, I will quote excerpts from some indictments, both in their motives and in their operative part and illustrate the existing contradictions and gaps in terms of two of the concepts introduced in the Law on Cultural Heritage, namely „cultural value” and „archeological site”.

Below is a quote from indictment from February 21, 2013 of the Vidin District Prosecutor’s Office in a criminal case of a general nature №54/2013 of the Vidin district court.

According to the factual part it was accepted that, quote: “ From the evidence submitted for examination 1055 items have been identified as “movable cultural values..”, „Their iconographic, stylistic and technical characteristics as well as their age, define them as movable cultural values according to article 52 and 53, item 1 and 2 from the Law on Cultural Heritage”, „ The defendant Y. has been keeping these 1055 movable cultural values, exercising long lasting continuous power over them without them being identified and duly registered..”, and according to the operative part it alleges, quote: „The Vidin regional prosecutor accuses S.P.Y of ...keeping archaeological objects, which have not been identified and duly registered....this is an offence according to Article 278, par.6, proposal III from the PC”

The conviction №25 from April 26, 2013 of the Vidin district court finds the defendant S.P.Y guilty of keeping on April 6, 2012 in his home archaeological objects which have not been identified and duly registered... therefore he was sentenced to imprisonment of six months and a fine of 3 000 leva under article 278, par.6, proposal III from the PC.

From the above said it’s undisputed that for the prosecution there is little difference between the concepts of „cultural value” and „archaeological object”.

An excerpt from indictment from December 4, 2012 of Sliven district Prosecutor’s office in a criminal case of a general nature №575/2012 of the Sliven district court is below.

According to the factual part it is assumed that, quote: „From the detailed description and conclusion of the comprehensive forensic and numismatic expertise it is apparent that 36 of all 44 confiscated movable items possess the characteristics of cultural values

within the meaning of article 53, par.1 from the Law on Cultural Heritage” and it further reads that: ” 544 of all 705 movable items possessed the characteristics of cultural values within the meaning of article 53, par. 1 of the Law on Cultural Heritage.”, and according to the operative part it alleges that, quote: „Sliven district Prosecutor’s office accuses R.P.S of keeping on April 29, 2010.....213 items and objects – archaeological objects which posses the qualities of movable cultural values and 367 archaeological objects (ancient coins) which posses the qualities of movable cultural values,...which have not been identified and duly registered which is an offence under article 278, par. 6, sentence 1 before 3 of PC”

In this case the convicted collector from Nova Zagora with verdict №16 from March 25, 2013 from the Sliven district court was sentenced to three years imprisonment and a fine of 5000 leva in favor of the state, for keeping on April 29, 2010 in Nova Zagora items and objects – archaeological objects, which posses the qualities of movable cultural properties that have not been identified and duly registered under Chapter VI part II of the Law on Cultural Heritage and Ordinance № H-3/03.12.2009 on the order of making identification and keeping the register of cultural values.

Citing this indictment we encounter again the problem with confusing the two concepts of the LCH – „ a cultural value” and „an archaeological object”.

Analogous to the above two is the third example which I am going to comment on as it differs from the above two in the unacceptable confusion of the two concepts leading to legal absurdity, which, however is not an obstacle to issuing a conviction.

An excerpt from January 21, 2013 of Shumen district prosecutor’s office in a criminal case of a general nature №37/2013 of Shumen district court follows.

According to the factual part it is assumed that, quote: „It is clear from the conclusion by the complex archaeological, numismatic and ethnographic expertise appointed by the court that during the study made by experts was found that of the 373 items confiscated from the home of N.D.S. and described... the remaining 357, according to the conclusion by the experts are movable archaeological objects under article 146, par. 3 from the Law on Cultural Heritage (LCH) and are archaeological cultural values, under article 53 from the LCH.”, and according to the operative part, quote: „....I indict N.D.S. to the fact that during the period from November 21, 2010 to March 21, 2012 he had been keeping in his home in Novi Pazar ...a total of 458 archaeological objects, which have not been identified and duly registered... an offence under article 278, par.6, second alternative, proposal two of PC”

In this case the convicted collector from Novi Pazar with verdict №8 from March 28, 2013 of the Shumen district courts was sentenced to imprisonment of two years and a fine of 5000 in favor of the state, for keeping more than three archaeological objects during the

period from November 21, 2010 to March 21, 2012 in his home in Nozi Pazar, a total of 458 archaeological objects which have not been identified and duly registered.

The common thing for the three cases described above is that the people who have been keeping these antique objects are proven collectors who have been gathering with love and patience those ancient objects for many years and have been carrying for their preservation.

In all three cases the defendants presented evidence before the court that most of the antique objects are passed from father to a son, the collector S. from Novi Pazar presented a declaration certified by a notary that the majority of his collection was bequeathed by his grandfather and this understandingly was not adopted due to severe objection by the prosecution.

The next common feature among the above described three criminal proceedings is the fact that all of them started with spectacular police raids that received media coverage. In short the news regarding the above three proceedings looked like this:

Darik news from April 9, 2012, quote: "Vidin citizens were arrested at the time of an illegal deal with cultural historical valuables"..." In the course of the operation they encountered the traces of S.Y. / aged 51/- a curator at the Vidin military club".... „The total quantity of the found valuables is: 411 coins of various shape and metals; 204 brooches; 86 rings and fragments of rings with various inlay, metal and size; 320 ornaments, trims, pins, ear rings, rings, arrow heads; various fragments, tiles, stones, реми, stone objects, vessels, fossils."

B-NEWS from April 30, 2010, quotes: „Police breaks channel for antiques"..." Anti-mafia teams seized a solid collection of various valuable items from both houses of the 30 year old R.S...."

Darik news from March 22, 2012 quote, цит: „ Coins and antiques seized from a home and shop in Novi Pazar".

I have set out in detail what was described in the factual parts of the indictments, the way they were drawn by district prosecutors so that I can accentuate on the first of the substantive offenses, committed by the prosecution and the court, that is the inability to make the difference between the two basic concepts introduced by the Law on Cultural Heritage, namely „ a cultural value" and „an archaeological object".

Here is the place to elaborate on these two concepts which legal definitions lie in the law, and about which we have been warning they're imperfect, imprecise and represent a strange mix of texts of old regulations, European conventions and laws of other countries since the adoption of the law in the spring of 2009.

In article 7, par.1 of the Law on Cultural Heritage /published in issue 19 from March 13, 2009 in the State Gazette and enacted on April 10, 2009/ was given a legal definition of the term „cultural value”, according to this provision, quote: „A cultural value is a tangible or intangible evidence of human activity and presence, natural feature or phenomenon, which has importance for the individual, community or society and has a scientific or cultural value.”

In Article 146, par. 1 of the Law on Cultural Heritage, in the version promulgated in issue 19 from March 13, 2009 was given a legal definition of the term „archaeological objects”, according to this provision, quote: „Archaeological objects are all moveable or immovable material traces of human activity of past ages found in earth layers, on their surface, on land or under water, about which information sources are terrain studies.”.

From the comparative analysis of the two concepts we can draw only one definite conclusion which is that in order for an item to be an archaeological object the information about it must be extracted in the processes of terrain studies, that is even if an antique item is a material trace of human activity from past ages, if the information source is not terrain studies, then this item could not be classified as an archaeological object.

Exposing this thesis we come across the question why in the factual part of most indictments the items are defined as „cultural values”, in the operative parts those same items are defined as „archaeological objects”?

The answer to this question lies in the many different concepts which are mixed in the LCH.

I already mentioned that in Article 7, par. 1 of the LCH was given a legal definition of the term „cultural value”, as such definition was not made in the provisions of Article 53 of the LCH as the specific characteristics of these items as the „cultural values” can be archaeological, ethnographic, historical, artistic, natural, technical, archive and literary.

According to Article 53, par.1 of LCH, quote: „movable cultural properties are archaeological: movable items found in the ground, on surface or under water which show evidence for epochs and civilizations that are subject to archaeology.”

Analyzing the three definitions introduced in Article 7,par.1,article 53,par.1 and article.146, par.1 of the LCH, there is no way left but to emphasize the mixture of concepts and the ambiguity in the three definitions which is a circumstance that undoubtedly hinders the presentation of objective truth during such criminal proceedings.

It is undisputed that the experts define antiques as „Movable cultural values”, some of them may be indeed „archaeological movable cultural values”, but in the above three criminal proceedings there is no proof that they are „archaeological objects”.

It is difficult even for the experts to differentiate between the two concepts in their purely formal meaning - „archaeological cultural values” and „archaeological objects”.

In the indictments brought by the prosecution no analysis on the difference between these two concepts is made, there is even no indication on the presence or lack of proof for the presence of the elements of the norm of LCH, in this case I refer to the requirement of the second cumulative condition of the norm of Article 146, par.1 of LCH.

The same with few exceptions applies to the situation regarding the motives for the convictions issued by the court.

It is imperative that I quote the court motives regarding verdict №16 from March 25, 2013 in a criminal case of a general nature №575/2012 of Sliven district court according to which, quote: „...For the experts it is beyond doubt that each of the offending items was found in the ground and is an evidence for eras and civilizations which are subject to archaeology. There was soil on part of the items, and regarding the others which were not covered in soil (cleaned) the experts are certain that they have also come from the ground as they have been in the ground once upon a time and are also archaeological cultural values , however they cannot say when exactly they were dug out.”

I quote parts of these motives as even the court accepts on one part that the offending items are archaeological cultural values, and on the other in its convicting part it states that: „...he has been keeping 213 items and objects –archaeological objects.” – that is the mixing and frustration are not uncommon even for judicial acts.

Since some of the motives for the convictions contain reflections in the direction of reasoning the differences and having in mind the fact that such motives are comparatively few, it is appropriate that they be mentioned.

In this relation and according to some of the motives in verdict №16 from March 25, 2013 in a criminal case of a general nature №575/2012 of Sliven district court, the court makes the following legal conclusions, quote: „Analyzing the quoted provisions of LCH, it is reached to the conclusion that archaeological objects within the meaning of article 146 par.1 of LCH are movable cultural values from the category of archaeological values, consequently the items in the operative part have been correctly mentioned as archaeological objects having the qualities of movable cultural values. According to the LCH the only difference between an archaeological object and an archaeological cultural value is that the sources for the archaeological object are terrain studies.” And it further says, quote: „...The court considers that for the incrimination of an act under Article 278 par.6 of PC it is not required that the archaeological object be necessarily found during

terrain studies, because the opposite would mean that an item, - a movable archaeological cultural value would never receive the status of archaeological object and could not be a subject of a crime under article 278 par.6 of PC, if its source of information are not terrain studies but excavations by treasure hunters. If we follow this logic it appears that a subject of the crime under Article 278 par.6 of PC can be the very person who keeps the movable cultural value that originates solely from terrain, which itself contradicts to the idea, reason and spirit of the law. From an objective the deed under Article 278 par. 6 proposal³ of PC was accomplished by keeping archaeological objects, that is exercising de facto authority upon archaeological objects, and it is irrelevant when and how they were acquired.”

It is appropriate to oppose these legal conclusions made by Sliven district court to the legal conclusions made by Varna Court of Appeals regarding verdict №13 from November 29, 2012 in a criminal case of a general nature №321/2012 according to which, quote: „ In order for the deed to be performed by an objective party under article 278 par.6 of PC for which the defendant I. is found guilty it is necessary that he has kept archaeological objects which are not identified and duly registered. In this case there is no evidence that the coins are archaeological objects and this very important issue този много has been discussed neither in the indictment nor in the motives for the verdict which is a serious violation of procedural rules under Article 348 par.3 item.2 example¹ of the Criminal Procedure Code (CPC) and is an absolute ground for its annulations. Because if coins have no such quality the deed is not incriminating in this part of the law.”

The existence of diametrically opposite legal conclusions drawn by panels of different courts is a definite indicator that in the norms of the Law on Cultural Heritage in respect to defined legal definitions, there are significant issues that, during the application of criminal law, lead to incorrect and unjust sentences in the majority of cases.

The problematic classification of an ancient item, in the sense of its wrong classification as „ an archaeological cultural value” and „archaeological objects” in most cases leads to contradictions with norms of the LCH, and to failure to implement a valid and enforced judgment of the Constitutional court from September 29, 2009 related to constitutional case №11 from 2009. What is this failure to implement it about?

After the adoption and enforcement of the Law on Cultural Heritage, the Constitutional court was approached at the request of the Ombudsman of the Republic of Bulgaria with a request to establish as unconstitutional Article 113, par.1, 2 and 3 of LCH, as well as § 5, par.2 and 3 of the transitional and final provisions of this Act. The request alleges that the provisions of Article 113, par.1, 2 and 3 of LCH contradict to Article 17, par.1 and 3 of the Constitution as they violate the sanctity of private property.

The Constitutional court came with a judgment №7 from September 29, 2009 related to Constitutional case №11 from 2009 and under its grounds, quote: „In order to qualify a

movable value as "a cultural value" it is necessary that its quality be duly established by carrying out the appropriate identification which would find compliance with the legal criteria under Article 7 of LCH. Without such identification the object cannot be a priori treated as "cultural value" and be subject to the regime of LCH. If this identification is voluntary in possession of movable cultural property by physical or legal entities, again with a view to establishing the cultural value and of the subject – Article 97, par.3 and 4 of LCH, the provided mandatory of the latter with the challenged provision of Article 113, par.1 of LCH is justified by the security of the circulation as it refers to transfer transactions with movable cultural values. This reduces the risk of the purchaser of such property of him being misled about the quality of the "cultural value" and its market price. The latter is formed on the basis of recognition of its quality with a certificate issued under Article 98, par.3 of LCH, which is an official testifying document”.

The order according to which an antique item should be classified as “cultural value”, respectively as a “an archaeological cultural value” is

Extremely clearly and unequivocally prescribed and this order is regulated in Article 96 and the following of the LCH.

Under the provisions of Article 96, par.1 of the LCH, quote: „Identification is an activity through which is defined if a material or non material evidence complies with the criteria for cultural values as well as its classification and categorization under this Law.”

The end of the Procedure on classification is regulated in the provision of article 98, par.1 of the LCH, according to which, quote: „An expert statement signed by all committee members is prepared for the results of the identification. In it the committee states that: 1.The item does not comply with the requirements for a cultural value or 2.The item complies with the requirements for a cultural value; 3. There is enough date the item complies with the criteria for national treasure – in cases under point 2.”, as well as under the provision of article 98, par.3 of LCH, quote: „Based on the expert report on par..1,item.1 and 2 the director of the museum issues a certificate within one month period. A prescription for its storage is enclosed with the certificate for cultural, when it’s acquired from the museum; the director orders its listing in the stock book.”

The provision of the law is clear, the Constitutional Court is even more explicit in its ruling that in order for one antique item to be classified as a "cultural value ", it is necessary that this quality of its be duly determined with the relevant identification and, respectively its quality be recognized under the certificate issued under Article 98, par.3 of LCH, which represents an official testifying document.

Exposing the above, it should be emphasized that in all criminal proceedings the prosecution has brought accusations without complying with the provisions of the LCH, regarding the requirement for identification of offending items without complying with Constitutional Court judgment №7 from September 29, 2009 related to constitutional

case №11 from 2009. The fact that judicial panels issuing convictions do not comply with these imperative requirements is disturbing. Investigators and prosecutors, as well as judicial panels, perceive the qualifications made by experts that were hired to conduct forensic-archaeological and numismatic expertise without checking if these people are entitled by law to duly qualify, i.e. under the regulation prescribed by LCH, certain antique item as „a cultural value” .

It is undisputed that failure by the prosecution and the courts to follow the prescribed provisions by the law as well as the valid ruling of the Constitutional Court of the Republic of Bulgaria represents obstruction of enforcement of a court ruling.

Strict adherence to the prescribed order according to which an antique item should be classified as “a cultural value”, respectively as “an archaeological cultural value” regulated in Article 96 and the following of the LCH would inevitably lead to the application of provision under Article 97, par.3 of LCH, according to which, quote: „Physical and Legal entities who possess items that could be defined as cultural values may request their identification by the relevant thematic museum.” and under par.4, quote: „Physical and legal entities who have gathered a collection of items that could be defined as cultural values may request their identification by the relevant thematic museum.”

The Law on Cultural Heritage has adopted the principle of voluntary, not mandatory action at the time of identification and registration of antique items which could be defined as cultural values owned by physical entities and Constitutional Court ruling №7 from September 29, 2009 confirms it completely and unconditionally.

Their ruling the judges from the Constitutional Court motivate with the opportunity provided to protect the interests of the owners by identification, namely to establish the scientific or cultural value and significance of the related subject.

The identification and registration of such antique items is mandatory only in the cases when they will be subject to reimbursable transfer transactions, as this obligation stems from the provision of article 133, par. 1 of the Law on Cultural Heritage, according to which, quote: „Reimbursable transfer transactions with movable cultural values are made only if they are identified and registered under the order provided by this Law.”

Относно: Доклад за Българската национална
Федерация по Металдетектинг
Маурицио Де Анджелис

Президент на Асоциация "Исторически проучвания"

www.grupporicerchestoriche.it

info@grupporicerchestoriche.it

Бих желал да започна този доклад относно използването на металдетектора в Италия с поздрав към всички участници на тази много важна среща, която Българската Федерация със сигурност е организирала по подобаващ начин.

Казвам се Де Анджелис Маурицио и съм Президент на Асоциацията "Група Исторически проучвания" от Рим и ние също осъществяваме проучванията си чрез употребата на металдетектор.

В настоящия доклад ще се опитам да ви обясня как функционират нещата в Италия относно проучванията с металдетектор, какво казва законът и трудностите на изследователите да разнищват различните интерпретации на законите.

В Италия не съществува все още специфичен закон относно употребата на металдетектор, поне на Национално ниво, докато съществуват специфични закони, един на Регионално ниво (Вале Д'Аоста) и един на Провинциално ниво (Провинция Болцано, Алто Адидже).

В тези два закона ясно е посочено, че за да може да се правят проучвания с металдетектор трябва да се подаде писмена молба до местната Дирекция, която след като провери молбата, издава разрешително за проучване.

Не разполагам с точна информация как в действителност стоят нещата в Вале Д'Аоста, не съм чувал за издадени разрешителни, докато по отношение на Провинция Болцано имам по-ясна представа.

Аз самият бях един от първите, който поиска разрешително от местната Дирекция, за проучвания с металдетектор, още преди да излезе законът. За няколко години успях да получа разрешително за проучване, разбира се с връчването след това на целия открит материал.

Преди няколко години, с нас се свърза Дирекцията от Болцано, като ни показаха черновата на закона, който трябваше да одобрят.

След като бе одобрен законът, бяха издадени различни разрешителни на местните изследователи и една година след това бе организирана среща, на която да се говори именно за този закон. Разбира се и ние участвахме като Асоциация, в качеството на докладчици.

За съжаление, с течение на времето, разбираме че новата Дирекция не издава разрешителни, защото много от тези, които ги бяха получили, така и не се предали нито една намерена вещ.

Що се отнася, обаче, до законодателството на Национално ниво, съществува закон (Код на културните забележителности), който предвижда че Министерството може да даде на концесия изпълнението на проучвания и на частни лица, които евентуално могат да се извършат чрез металдетектор, и споменава за това що се отнася до случайните открития, които трябва да се обявяват до 24 часа от момента на откриването им.

За жалост този закон, тъй като не е специфичен към употребата на металдетектор, не води до друго освен до създаването на серия от съмнения и проблеми.

Като се има предвид, че е забранено търсенето в археологически зони или на места под защита, на другите места би трябвало да е възможно да се извършват проучвания с металдетектор, разбира се, спазвайки декларирането в случай на открития на монети или други предмети. Но това е само интерпретацията, която много детектористи дават на този закон, докато от друга страна, Дирекцията и силите на реда не предвиждат, че едно намерена монета с метал детектор е едно случайно откритие, тъй като е направено с инструмент, който служи именно за търсенето на метали под земята.

За съжаление, тази гледна точка на закона напълно различна дадена от детектористите и от силите на реда продължава да създава недоразумения, поради което все по-често се потвърждават случаи на изземване на металдетектора и на претърсвания по домовете.

Преди няколко години, благодарение на подтика на Стефано Андреини, настоящ Президент на Испанската Федерация, се опитахме да започнем една дискусия относно възможността да създадем една Италианска Федерация или сливане на всички малки Асоциации на територията на страната, но това не стана поради липса на присъединяване както на отделните детектористи, така и на различните Асоциации.

Понастоящем често сме принудени да работим с нашите металдетектори, играейки си с огъня поради един неясен закон, като този, който винаги е правил нелегално своите проучвания продължава да го прави, а този който би искал да прави законни проучвания често избягва да ги прави, за да не се натъкне на проблеми със закона.

Вината за тази странна ситуация със сигурност трябва да се припише и на двете страни. Едната страна - Дирекцията, която почти никога няма желание да признае, че едно разумно проучване с металдетектор и извършено в подходящи приложения и контекст би могло да е от ползва за историко-археологическите проучвания. От друга страна - многобройните изследователи, които се надяват на едно законодателство, базиращо се на английския модел. В момента моето лично впечатление е, че изследователите в Италия нямат същия начин на мислене с този на английските изследователи.

Убедени сме, така или иначе, че ако не започнат да слушат нашите основания, рано или късно ще си имаме закон, който ще забрани изцяло употребата на металдетектор и никой няма да може да направи нищо. Затова всички онези, които са правили отговорни проучвания през годините, ще трябва да изоставят това си хоби.

O ggetto: Report per Federazione Bulgara Metaldetector
De Angelis Maurizio
Associazione "Gruppo Ricerche Storiche", Roma, Italia

www.grupporicerchestoriche.it

info@grupporicerchestoriche.it

Vorrei iniziare questo mio report riguardo all'uso del metaldetector in Italia salutando prima tutti i partecipanti a questo importantissimo appuntamento che sicuramente la Federazione Bulgara ha organizzato in maniera perfetta.

Mi chiamo De Angelis Maurizio e sono il Presidente dell'Associazione "Gruppo Ricerche Storiche" di Roma, e anche noi svolgiamo le nostre ricerche mediante l'uso di metal detector.

Nel report in questione, cercherò di spiegarvi come funzionano le cose in Italia a riguardo della ricerca con il metal detector, cosa dice la legge e le difficoltà dei ricercatori a districarsi tra le varie interpretazioni delle leggi.

In Italia non esiste ancora una legge specifica sull'utilizzo del metal detector, almeno a livello Nazionale, mentre esistono delle leggi specifiche e sono una a livello Regionale (Valle d'Aosta) ed una a livello Provinciale (Provincia di Bolzano, Alto Adige).

In queste due leggi viene chiaramente specificato che per poter effettuare ricerche con metal detector bisogna fare una richiesta scritta alla locale Soprintendenza, che dopo aver verificato la richiesta, rilascia un permesso di ricerca.

Non ho notizie certe su come effettivamente vadano le cose in Val d'Aosta, non ho mai saputo di permessi rilasciati, mentre per quello che riguarda la Provincia di Bolzano ho notizie più sicure.

Io stesso, sono stato uno dei primi a chiedere l'autorizzazione alla locale Soprintendenza per poter fare delle ricerche con il metal detector, ancor prima che uscisse la legge, e per alcuni anni sono riuscito ad ottenere il permesso di ricerca, naturalmente con la consegna poi di tutto il materiale rinvenuto.

Qualche anno fa, siamo stati contattati dalla Soprintendenza di Bolzano, che ci ha fatto vedere la bozza della legge che avrebbero dovuto approvare.

Una volta approvata la legge, sono stati diversi i permessi rilasciati ai ricercatori locali, e dopo un anno è stato anche organizzato un convegno per parlare proprio di questa legge, naturalmente abbiamo partecipato anche noi come Associazione, in qualità di relatori.

Purtroppo, a distanza di qualche anno, sappiamo che il nuovo Soprintendente non rilascia più permessi, perchè molti di quelli che li hanno avuti non hanno mai riconsegnato neanche un reperto.

Per quello che riguarda invece la legislazione a livello Nazionale, esiste una legge (Codice dei beni Culturali) che prevede che il Ministero può dare in concessione anche a privati l'esecuzione di ricerche, che eventualmente potrebbero essere svolte anche tramite metal detector, e parla poi di quello che riguarda le scoperte fortuite, che vanno comunque denunciate entro 24 ore dal momento del ritrovamento.

Purtroppo questa legge, non essendo specifica per l'uso del metal detector, non fa altro che creare una serie di dubbi e di problemi.

Premesso che comunque è vietata la ricerca in zone archeologiche o a vincolo, negli altri terreni dovrebbe essere possibile effettuare ricerche con il metal, naturalmente rispettando la denuncia in caso di ritrovamenti di monete o altri oggetti, ma questa è solo l'interpretazione che molti detectoristi danno a questa legge, mentre dall'altra parte, Soprintendenze e forze dell'ordine non prevedono che una moneta rinvenuta con il metal detector sia un rinvenimento fortuito, perchè fatta con uno strumento che serve proprio per la ricerca dei metalli nel sottosuolo.

Purtroppo, questo punto di vista della legge completamente diverso fatto da detectoristi e da forze dell'ordine continua a creare dei malintesi per cui sempre più spesso si verificano casi di sequestro del metal detector e della conseguente perquisizione nelle abitazioni.

Qualche anno fa, grazie anche alla spinta di Stefano Andreini, attuale Presidente della Federazione Spagnola, abbiamo provato ad aprire un dibattito sull'eventualità di poter creare una Federazione Italiana o un accorpamento di tutte le piccole Associazioni presenti sul territorio nazionale, ma la cosa è naufragata per mancanza di adesioni sia dei singoli detectoristi e sia delle varie Associazioni.

Al momento ci troviamo spesso e volentieri ad operare con i nostri metal rimanendo sul filo del rasoio di una legge non chiara, per cui chi ha sempre fatto le proprie ricerche nell'illegalità continua a farle tranquillamente, e chi invece vorrebbe poter fare delle ricerche legali che spesso e volentieri evitano di farle per non incorrere in problemi legali.

La colpa di questa strana situazione è da imputare sicuramente a tutte e due le parti, e cioè alla Sovrintendenza che non ha quasi mai voglia di riconoscere che una ricerca con il metal detector ragionata e fatta in particolari applicazioni ed in particolari contesti potrebbe essere d'aiuto nella ricerca storico-archeologica, e dall'altra parte ai numerosi ricercatori che vorrebbero tanto una legislazione basata sul modello Inglese, ma al momento non credo (mia personale impressione) che abbiano allo stesso tempo una mentalità inerente la ricerca uguale a quella dei ricercatori Inglesi.

Noi siamo comunque convinti che se non iniziamo a far sentire le nostre ragioni, prima o poi ci troveremo ad avere una legge che vieterà del tutto l'uso del metal e nessuno potrà farci niente, per cui tutti quelli che hanno fatto delle ricerche responsabili in questi anni, si troveranno a dover abbandonare questo Hobby.

Distinti Saluti

Il Presidente "GRS"

De Angelis Maurizio

Възможно ли е да бъдеш колекционер в България

Боян Минков
Колекционер

boqnminkov@abv.bg

През последните няколко години колекционерите на археологически културни ценности и монети в България са подложени на репресии и полицейски произвол от страна на органите на МВР. Въпросът със собствеността върху подобен вид предмети от много време насам е недобре изяснен в българското законодателство. В сега действащия Закон за културното наследство /ЗКН/, който е в сила от 10.04.2009г. съществуват неясноти и дори противоречия. Това не е голяма изненада имайки предвид, че е написан от Комисията по култура към 40 Народно събрание /НС/, в която единствено председателят й Нина Чилова е с юридическо образование, но без какъвто и да е опит в законотворчеството. Законът дори не е минал през Правната комисия на НС и е приет при слаб интерес от страна на народните представители.

Във връзка с правото на частна собственост върху археологически културни ценности следва да се ръководим от решенията на Конституционният съд /КС/ като орган, осигуряващ върховенството на Конституцията. По този въпрос той е имал възможността да се произнесе два пъти:

-По искане на Омбудсмана на РБ е сезиран Конституционният съд. В Решение № 7 от 2009 г. по к.д. № 11 от 2009 г. от закрито заседание,проводено на 29 септември 2009 г. той се е произнесъл по отношение на собствеността върху археологически културни ценности, като е отхвърлил твърдението, че всички те са със статут на изключителна държавна собственост и е обосновал правото да бъдат придобивани от частни лица по давност.

„...Следователно, всеки от притежателите на движими археологически културни ценности на законово основание може да се счита за техен собственик по давност, защото ги е придобил с непрекъснато владение в продължение на пет години, както постановява чл. 80, ал. 1 от Закона за собствеността...”

-решението на КС N: 5/21.03.1996 г., с което той е обявил за противоконституционни разпоредбите на чл.28, ал. 1 и чл. 30 от Закона за паметниците на културата и музеите, с които текстове е било ограничено правото на разпореждане на собствениците и правото на собственост върху паметници на културата;

И в двете си решения, прилагайки точно и последователно разпоредбите на Конституцията и гарантирайки необратимостта на демократичните процеси в България, съдът е обосновал и защитил правото на частна собственост върху археологически културни ценности.

Незачитайки обаче тези решения на КС съдиите от Върховен касационен съд /ВКС/, отделение 1, ме признаха за виновен за държане на нерегистриран "археологически обект", като според тях така съм осъществил състава на чл.278, ал.6 от Наказателния кодекс /НК/ на Република България, което представлява тежко престъпление и се наказва с лишаване от свобода до 6 години, глоба от 3000 до 15000 лв. и възможност за конфискация на до половината имущество на обвиняемия. Фактът, че според чл.2а, ал.1 от ЗКН "археологическите обекти" са всякога публична държавна собственост, а предметите иззети от дома ми са частна собственост, което се доказва категорично и в хода на делото, не ги разколеба ни най малко. Според съдиите, както и според органите на МВР и Прокуратурата, тежкото престъпление, което сме извършили аз и множество други граждани на РБългария е това, че не сме регистрирали притежаваните законно от нас археологически културни ценности в срок. Това виждане се налага като практика в съдебната ни система. Голям брой хора, почти всеки на когото е повдигнато обвинение по този член от НК и производството е приключило, вече са осъдени. Според неофициални статистики, изнесени в пресата, в Република България има около 7 хиляди колекционери на антични и още толкова на средновековни и етнографски премети. Освен тях в домовете на хиляди могат да се открият предмети, които могат да се определят като археологически и за които хората дори не подозират, че подлежат на регистрация. Според вече официалните данни около 150 човека в България са регистрирали колекциите си в оказания срок. Този срок изтече на 10.04.2010 г. Без да имам юридическо образование за мен е ясно, че пропускането на срок би могло да бъде в най-лошия случай административно нарушение когато става въпрос за предмети частна собственост. Така е и според закона. Това тежко наказание е предвидено за хора, които държат предмети публична държавна собственост.

Какъв е конкретно моят случай: на 09.02.2011 г. сутринта в жилището ми в гр.Видин, където живея нахлуха 15 полицаи от звеното на ГД БОП с въпрос имам ли нерегистрирани археологически обекти. Акцията се проведе без одобрен от съда протокол за претърсване и изземване, какъвто е реда в РБългария.

Като собственик на значителен брой археологически предмети, аз разбира се се бях интересувал какво е изискването на закона по отношение на регистрацията, какви са сроковете и доколко те са задължителни за частните собственици. След множество консултации с водещи адвокатски кантори и други собственици на културни ценности взех решение да не стартирам процедура по идентификация и регистрация. Мотивите ми са много, но най-вече убеждението, че закона ми го

позволява. В тази връзка са и медийните изяви на министърът на културата Вежди Рашидов и тогавашният заместник-министър Чобанов. В едно от тези изявления на Вежди Рашидов пред TV7, в което той тълкува ЗКН и конкретно регистрацията на археологически културни ценности, на въпрос на зрител, който пита: „Собственик съм на археологически културни ценности по наследство. Пропуснал съм сроковете за регистрация, но от Ваши изявления в медиите разбрах, че това мога да направя и сега. Как? ”, министърът отговаря: „Ако са си Ваши, може да ги регистрирате, може и да не ги регистрирате – няма сила, която да Ви ги изझे. Но може и сега да ги регистрирате, само че трябва да докажете произход.”

Извода, който си направих е, че процедурите по идентификация и регистрация са предвидени в интерес на собствениците – физически и юридически лица, за да се установи научната или културната стойност и значимост на съответния предмет (решение на КС). Процедурата може да се извърши и сега със съответните документи. В едногодишния срок е бил предвиден облекчен режим на регистрация с цел да насърчи и улесни собствениците на частни колекции като е било необходимо само попълване на декларация за произхода и способа за придобиване на вещта, а след изтичането му е необходим и документ за собственост.

§ 5. (1) Към искането се прилага декларация, в която се описват вещите по изречение първо, с посочване на произхода им и способа за тяхното придобиване...

Чл.97(7) Към искането за идентификация лицата по ал. 2, 3 и търговецът по ал. 4 прилагат документ, удостоверяващ правото на собственост или държане, и декларация за произхода и способа за придобиването на вещта...

При всички положения неспазването на срока по Параграф 5 от ЗКН не води до наказателна отговорност по чл.278 ал.6 от НК.

Не това беше становището на органите на МВР, които извършиха обиска и изземването на колекцията ми. Според показанията на един от свидетелите, поводът за акцията е бил сигнал, че притежавам колекция от археологически културни ценности. Нямаха нито разрешение за обиск от прокуратурата, нито дори доказателства, че колекцията ми не е регистрирана. Такова получиха едва два месеца след изземването.

Въпреки всичко, което се случи по време на производството, което продължи две години, визирам:

-медийни изяви на директора на НИМ Божидар Димитров, на прокурора от ВКП Николай Соларов, началника на отдел КИЦ към ГД БОП Володя Велков и някои журналисти, чиито обидни квалификации по мой адрес се отразиха на обществения ми имидж;

-ограничаване на правата ми като подсъдим, защото производството не се водеше срещу неизвестен извършител;

-повреждането на някои от предметите при транспортирането;

-предметите не бяха снимани и номерирани всеки поотделно, както и не бяха коректно описани в експертизата, което е предпоставка за тяхното подменяне в процеса на производството;

вярата ми в справедливостта на съдебната система и убеждението, че съдиите ще се съобразят със закона и ще ме оправдаят се запази до 26.02.2013 г., когато излезе решението на последната съдебна инстанция в РБ – ВКС, където прочетох, че това дали са моя собственост или не няма значение. Тези съдии приемат, че предметите иззети от дома ми СА "археологически обекти" и след като не са регистрирани съм извършил престъпление, осъществявайки състава на чл.278, ал.6 от НК на РБ, който гласи:

(6) Който държи археологически обект или археологически паметник на културата, който не е идентифициран и регистриран по съответния ред, се наказва с лишаване от свобода до четири години и с глоба от две хиляди до десет хиляди лева, а когато предметът на престъплението представлява национално богатство, както и когато се държат повече от три археологически обекта - с лишаване от свобода до шест години и с глоба от три хиляди до петнадесет хиляди лева. Съдът може да наложи и конфискация до една втора от имуществото на виновния, както и лишаване от права по чл. 37, ал. 1, т. 6 и 7.

При това положение колекцията ми се одържавява.

Това, което поражда у мен чувство за дълбока несправедливост е:

-незачитането на закона, според който "археологическите обекти" са всякога публична държавна собственост, а иззетите от дома ми предмети са признати от втората инстанция по делото ВАС за моя частна собственост (което не е оспорено от ВКС, но е игнорирано);

-фактът, че вещите лица в случая не са независими експерти. Въпросните вещи лица, наети по моето дело, са служители на НИМ, където колекцията ми е експонирана в момента и представлява съществена част от техният фонд. Според техни изказвания в медиите и по делото тя съдържа уникални експонати, т.е. те имат пряк интерес да обявят тези предмети за "археологически обекти", като по този начин ще могат да я задържат за постоянно с цената на това да бъде признат за виновен. Друг довод в тази насока е факта, че те са наемани от Прокуратурата. При това положение разбира се, че ще потвърдят тезата на обвинението, че иззетите предмети са „археологически обекти“. За това получават значителни хонорари (по моето дело

хонорара е 8300 лв. - една много висока за България сума, представляваща около 30 минимални работни заплати). Имайки предвид големия брой на такива дела и фактът, че се наемат едни и същи лица, можем да предвидим какъв е материалния им интерес. От тях се иска само да определят иззетите предмети като "археологически обекти", върху което се крепи и обвинението.

В заключение искам да кажа, че след като бях лишен от справедлив процес в България, единствената ми възможност в момента е да защита правото си на частна собственост в Европейския съд за правата на човека.

Is it possible to be a collector in Bulgaria

Boyan Minkov

A collector

boqnminkov@abv.bg

During the past years collectors of archaeological cultural values and coins in Bulgaria have been subjects to repressions and police brutality by the Ministry of Interior. The question about who has property rights on such items has long not been properly addressed in Bulgarian legislation. There are uncertainties and even contradictions in the current Law on Cultural Heritage (LCH) effective from April 10, 2009. This should not come as a surprise having in mind the fact that the law was drawn by the Committee on Culture of the 40th National Assembly where only its Chairman Nina Chilova has legal education, however she has no experience in lawmaking. The law has not been examined by the National Assembly's Legal Committee and was adopted with little interest by the members of Parliament.

As far as the private property right on archaeological cultural value is concerned, we should be guided by the decisions of the Constitutional Court – an organ providing the supremacy of the Constitution. Regarding this matter the Court has been able to judge twice:

- The Constitutional Court was approached at the request of the Ombudsman of the Republic of Bulgaria. In a court judgment № 7 from 2009 in reference to constitutional case № 11 from 2009 from a closed meeting held on September 29, 2009 the Court ruled

on ownership of archaeological cultural values rejecting the claim that they all have the status of exclusive state ownership and justified the right for them to be acquired by individuals by prescription.

„...Consequently, each owner of immovable archaeological cultural values can be considered on legal basis their owner by prescription as he has acquired them through continuous possession for five years, as stated in 80, par. 1 from the Law on Property...”

- Court judgment N: 5/from 21 March, 1996 of the Constitutional Court by which the Court declared unconstitutional the provisions of 28, par. 1 and 30 from the Law on the Monuments of Culture and Museums, as those texts limit the right of disposal by the owners and the right of ownership on monuments of culture;

The Constitutional Court, by both its judgments and applying accurately and consistently the provisions of the Constitution and guaranteeing the irreversibility of the democratic processes in Bulgaria, has justified and defended the right of private ownership on these archaeological cultural values.

However, the judges from the Supreme Court of Cassation (SSC), Chamber 1 disregarding these decisions of the Constitutional Court, found me guilty on possession of “unregistered archaeological object” as according to them I have violated 278, par. 6 of the Penal Code (PC) of the Republic of Bulgaria which is a serious crime punishable by imprisonment by up to 6 years, a fine from 3,000 to 15,000 Bulgarian leva and a possible confiscation of up to half the property of the accused. The fact that according to article 2a, par.1 from the LCH archaeological sites are always public state property, and the items confiscated from my home are private property which was clearly proved in the course of the case, did not derail them at the slightest. According to the judges and to the organs of the Ministry of Interior and the Prosecutor’s Office the serious crime many other Bulgarian citizens and I have committed is not having registered in time the archaeological cultural values legally owned by us. This view is becoming a practice in our court system. A great number of people, of whom almost everyone who has been charged under this article of PC and criminal proceedings have completed, have already been sentenced. According to unofficial statistics announced in the press there are closely 7 thousand collectors of antiques and almost the same number collectors of mediaeval and ethnographic items in the Republic of Bulgaria. Besides them there are any objects found in peoples’ homes that could be defined as archaeological and people do not even suspect they are subject to registration. According to official data about 150 people in Bulgaria have registered their collections within the defined period. This period ended on April 10, 2010. I have no legal education but it’s clear to me that missing this deadline could, in the worst case, be an administrative offence when it comes to privately owned objects. So it is according to law. This severe penalty is provided for people who evade state property objects.

What is my particular case –In the morning of February 9, 2011 in my home in Vidin, where I live, 15 police officers from the General Directorate for Combating Organized Crime (GDCOC) raided asking if I have any unregistered archaeological objects. The Action was carried out without any search warrant approved by the court which is the order in the Republic of Bulgaria.

As an owner of a significant number of archaeological objects I have researched what the requirement of the law regarding the registration, deadlines are and to what extent they are obligatory for private owners. After numerous consultations with leading law firms and other owners of cultural property I decided not to start a procedure on identification and registration. My reasons are many but my belief that the law allows it is prevailing. In regard to this are media appearances by the Minister of Culture Mr. Vejdi Rashidov and the deputy minister at the time Mr. Chobanov. During one of these appearances of Mr. Vejdi Rashidov before TV7, where he interpreted the LCH and more specifically the registration of archaeological cultural values he answers a question by a viewer who asks: „ I am an owner by inheritance of archaeological cultural values. I missed the registration deadlines but from your statements in the media I learnt I can do this now. How can I do it? “in the following way: „If they are Yours, you may register them but you may also not register them – there is no power to seize them from you. You can also register them now; however you must prove their origin.”

The conclusion that I made is that the procedures on identification and registration are provided for in the interest of the owners, be it physical or legal entities, so as to establish a scientific or cultural value and importance of the relevant object (a ruling of the CC). The procedure can be executed now with the relevant documents. In the one year period was provided a light regime of registration aiming to encourage and facilitate the owners of private collections and they only needed to fill in a declaration of origin and the mode of acquisition of the item, and after the end of this period a document for proof of ownership was required.

§ 5. (1) The request shall be accompanied by a declaration where the items related to sentence one are described, with indication of their origin and the method of their acquisition...

Art.97(7) The entities related to par.2,3 and the trader related to par. 4 endorse a document certifying the right of ownership or keeping to the request for identification and a declaration of origin and the method of acquisition of the property. ..

In any case not meeting the deadline in Paragraph 5 of the LCH does not lead to criminal liability under article 278 par. 6 of PC.

This was not the opinion of the organs of the Ministry of Interior who did the search and seizure of my collection. The reason for this action according to a testimony by one of the witnesses was a signal that I own a collection of archaeological cultural values. They had

neither a search warrant by the Prosecutor's Office nor even proof that my collection was unregistered. They received the proof two months after the seizure. Despite everything that happened during the proceedings which continued for two years, I refer to:

- media appearances by the director of the National Museum of History (NMH) Mr. Bojidar Dimitrov, the Prosecutor of the SSC Nikolay Solarov, the Head of the Cultural Historic Values Department of the GDCOC Mr. Volodya Velkov and some journalists whose insulting reflected my public image;

- limiting my rights as a defendant because the proceedings were not brought against an unknown perpetrator ;

- damaging some of the items during transportation;

- the items were not photographed and numbered each separately, neither were they correctly described in the appraisal which is a prerequisite for their replacement during the proceedings;

My faith in the fairness of the judicial system and my belief that the judges will comply with the law and will justify me lasted until February 26, 2013 when the decision of the final court of appeal in the Republic of Bulgaria – the SSC came out and where I read that it does not matter if the objects are my property or not. They assume that the objects confiscated from my home are "archaeological objects" and since they are not registered I have committed a crime violating article 278, par.6 of PC which states:

(6) A person who holds an archaeological object or an archaeological monument of culture, which is not identified and duly registered, shall be punished with imprisonment of up to four years and a fine from two thousand to ten thousand leva, when the object of the crime is a national treasure and when more than three archaeological objects are being kept the punishment shall be imprisonment of up to six years and a fine from three thousand to fifteen thousand leva. The court may also impose forfeiture up to one half of the property of the guilty, as well as deprivation of rights under article 37, par. 1, item 6 and 7.

In this situation my collection was nationalized.

What evokes in me a deep sense of injustice is:

- the disregard for the law according to which "archaeological objects" are always public state property, and the objects seized from my home have been recognized as my private property at second instance of the Supreme Administration Court case (which is not disputed by the SSC but is ignored);

- the fact that the experts in my case are not independent experts. The latter employed in my case are employees of the NMH where my collection is exhibited at the moment and

represents an important part of the museum collection. According to their statements in the media the collection contains unique exhibits, that is they have a vested interest to declare these items "archaeological objects", thus being able to keep it permanently at the cost of me being found guilty. Another argument in this respect is the fact that they are employed by the Prosecutor's Office. In this situation, of course they will confirm the prosecutor's case that the confiscated objects are „archaeological objects". For that they receive substantial fees (in my case the fee is 8, 300 leva which is a very high figure for Bulgaria as it is around 30 times the minimum wage). Having in mind the great number of such cases and the fact that the same people are employed, we can predict what their material interest is. They are only asked to identify the seized items as „archaeological items" and on this statement also rests the prosecution.

In conclusion I would like to say that after I was deprived from a fair trial in Bulgaria my only option now is to protect my private property right in the European Court for Human Rights.

Б ългарската нумизматика – минало и настояще

Петър Неделев

*Председател на нумизматично дружество
„Филиппопол”, гр. Пловдив*

<http://nd-philippopol.eu/>, philippopol.nd@gmail.com

Нашето нумизматично дружество е създадено през 1966 г. и оттогава вече второ, трето поколение нумизмати минават през него.

Историята на българската нумизматика е започнала много отдавна. Предвид историческите обстоятелства в България се формира национално самосъзнание в края на 19 в. Първите нумизмати са възрожденци – Васил Априлов, Г. С. Раковски, Неофит Бозвели, Йоаким Груев, които дори през турско време са имали възможност да притежават монети. Доказателство за това е книгата на Г. С. Раковски, издадена през 1860 г. – „Няколко речи о Асеню Первому”. В края на книгата е публикувана монографията „10 стари български пенези”, която описва 10 средновековни български монети. Към всяка монета има описание – в кое землище е намерена, от

кого е намерена и от кого се съхранява. Факт е, че преди 150-160 години българските граждани не са били преследвани за притежание на старинни монети.

След Освобождението в България избухва еуфория от патриотизъм. Отварят се първите музеи към Министерството на просвещението и за десетина години се събира богат материал. За жалост, под протекцията на цар Фердинанд, за главен нумизмат на България е назначен един италиански измамник, Доменико Такела, който открадва от България хиляди монети. Съден е, след което амнистиран.

След септември 1944 г. държавата не прави никакви сериозни промени относно собствеността на монетите. Те си остават частно притежание. Дори в 70-те години на миналия век държавата в тогавашния закон за паметниците на културата и музеите насърчава гражданите да създават лични сбирки. Настъпва бумът на нумизматиката. Регистрирани са около 20 хил. членове на Българското нумизматично дружество.

Проблемите за нумизматите започнаха през последните 10-15 години. Надделя едно лоби в българската политика да се забрани абсолютно всичко. Унищожавайки националния пазар, неминуемо се затвори вратата за законния бизнес. Всичко ценно се изнася навън. Мисля, че по този начин се облагодетелстват малка група хора, с протекцията на политици и високопоставени особи.

Bulgarian numismatics – past and present

Peter Nedelev

Chairman of Numismatics Society "Philippopol", Plovdiv

<http://nd-philippopol.eu/>, philippopol.nd@gmail.com

Our Numismatics Society is founded in 1966 and since then a second and a third generation numismatists are taking part in it.

The history of the Bulgarian Numismatics has started long ago, considering the historical situation in Bulgaria a national consciousness has been formed at the end of 19th century. The first numismatists in Bulgaria are the national revivals Vasil Aprilov, Georgi Sava Rakovski, Neofit Bozveli, Yoakim Gruev. During the Ottoman Slavery they had had the opportunity to own coins. The book "Several speeches about Peter the First" by Georgi Rakovski proves this fact. It has been published in 1860. At the end of this book it is added

“The tenth Bulgarian silver coins” treatise. It actually describes 10 medieval Bulgarian coins. Every single coin is accompanied by the site it has been found, by the person who had found it and who keeps it at that moment. It is a fact that 150-160 years ago the Bulgarian citizens haven’t been prosecuted because of keeping some ancient coins.

After the Liberation in Bulgaria a lot of patriotism and euphoria appears. The first museums have been opened by the Ministry of Education and for about 10 years they have been gathering some great collections. Unfortunately, protected by King Ferdinand, an Italian impostor was appointed for the head numismatist of Bulgaria. His name was Domenico Takela. He stole thousands of coins from Bulgaria. He has been sentenced and after that released by amnesty.

After September 1944 the Government does not make any serious steps or changes about coin ownership. This remains in the area of the private collections. Even during the 1970s the museums encourage people to initiate mostly private personal collections. The flourishing of Numismatics began. 20 thousands people have been registered members of the Bulgarian Numismatics Society.

The problems of Numismatics started during the last 10-15 years. A political lobby prevailed and dominated in order to ban almost everything. This lobby practically destroyed the national market and closed the legal possibility to have any business abroad. A lot of the values are exported out of the country. I think that by this way a minority of people or probably a small group in fact, protected by politicians and high-up clerks or officials are benefiting at the moment.

Случаи на вредни публични политики при опазването на културното наследство на България **Мила Миронова**

cosmopolitania@gmail.com

Бих искала да привлека вниманието към проблемите на една голяма част от българското общество, разтревожено от абсолютния провал през последните години в областта на опазването на паметниците на културата в страната, липсата на адекватна законова регулация, незачитането на гражданските ни права от страна на Държавата, умишления колапс на пазара на културни ценности и забраната за свободното движение на стоки и услуги.

През 2012 г. Министерство на културата на Република България прие Наредба за определяне възнагражденията за лицата, предали вещи по Закона за културно наследство, в която цит.:

Чл. 3. (2) Възнаграждението се определя с оглед значението на вещта и приноса на лицето за нейното запазване и може да бъде в размер до 5000 лв.

(3) Размерът на възнаграждението не може да бъде обвързан в процентно отношение със стойността на движимата културна ценност.

Наредбата не само, че не поощрява случайните откриватели на археологични културни ценности да ги предадат на държавата, а индиректно ги склонява да ги продадат на черния пазар. Притеснени сме, че България води политика, която стимулира незаконен трафик на културни ценности към други страни.

Ако гражданин намери съкровище в размери на Панагюрското, тежащо над 6 кг, научавайки за тази наредба, би могъл да реши да стопи съкровището и да продаде шест кг злато за материал на цена 135 000 евро, вместо да получи за моралната си постъпка награда от 2500 евро. Оттук съвсем логично достигаме до извода, че самите закони и наредби скланят гражданите към извършване на престъпление, т.е. пораждаат престъпността в България.

Загрижени сме, чии интереси обслужва подобна наредба – очевидно не на обществото и Държавата. Задаваме си въпроса дали това е държавническо мислене? Това национална стратегия за опазване на културното наследство ли е или стратегия за пораждаване на корупционни практики? Логиката буди съмнения, че финансовите средства, отпуснати по програми на Европейския съюз за опазване на културно-историческото наследство на България, няма да бъдат разумно разпределени. Всъщност още по-лошо - много засегнати граждани вече не вярват в политическото управление на страната и са отчаяни, че липсва воля за диалог и вземане на решение, удовлетворяващо всички страни. Все повече българи гледат към развитите страни на Европа и стягат своите куфари.

Този проблем е в пряка връзка с друго сериозно изпитание – липсата на осъвременени и прецизирани граници и буферни зони, липсата на публична интернет – базирана информационна система за недвижимите паметници на културата, която да осигури лесен и равнопоставен достъп. Нещо повече, държавната администрация умишлено крие регистъра на недвижимите ценности и техните граници от обществото, като по този начин създава реални условия за престъпления.

НАРЕДБА № Н-2 от 6.04.2011 г. за създаване, поддържане и предоставяне на информацията от автоматизирана информационна система "Археологическа карта на България"

Чл. 16. (1) Справки от базата данни на АИС АКБ се предоставят от националните и регионалните администратори, НИНКН, както и от ЦПА - за археологически обекти под вода, на ведомства, общини и на физически и юридически лица.

(2) Справки от АИС АКБ се получават въз основа на заявка и при представяне на някои от следните документи:

1. разрешение за теренно археологическо проучване;
2. договор за извършване на консервационно-реставрационни работи по културни ценности;
3. акт за собственост върху недвижим имот;
4. договор за участие в колектив за изготвяне на доклад по оценка за въздействието върху околната среда;
5. договор за изготвяне на устройствени или инвестиционни проекти;
6. разрешение за строителство, монтаж на съоръжения или за извършване на други дейности в определена територия.

Наредбата напълно е изключила възможността, гражданите да могат да се осведомят за наличието на недвижим археологически обект.

На практика, всеки гражданин, ползващ металдетектор, може да попадне в защитена зона без да е имал такива намерения поради невъзможността да се осведоми за наличието на културен паметник и неговите граници. Обезпокоени сме, че Държавата в лицето на Министерство на културата умишлено не обнародва защитените недвижими паметници на културата и възприема тезата, че на територията на цялата страна търсенето на метални предмети с металдетектори е търсене на археологически обекти.

Вследствие на това на стотици граждани са причинени вреди от разследващите органи, прокуратурата или съда като : задържане под стража, обвинение в извършване на престъпление, като в последствие лицето може да е оправдано или разследването прекратено, административни наказания, които впоследствие са отменени, както и незаконосъобразно използване на специални разузнавателни средства и нарушаване на личната свобода и неприкосновеност или тежки осъдителни присъди.

Член 277 от Наказателния кодекс

Чл. 277а. (Нов - ДВ, бр. 27 от 2009 г., в сила от 10.04.2009 г.) (1) Който без съответно разрешение търси археологически обекти, се наказва с лишаване от свобода до пет години.

(2) Който без съответно разрешение извършва или нареди да бъдат извършени теренни археологически разкопки, геофизически или подводни проучвания, или не по законоустановения ред извършва изкопни работи на територията на недвижима културна ценност или в нейната охранителна зона, се наказва с лишаване от свобода до шест години и с глоба от две хиляди до двадесет хиляди лева.

(3) Ако при извършването на деянията по ал. 1 и 2 се използват технически средства или моторни превозни средства, наказанието е лишаване от свобода от една до шест години и глоба от пет хиляди до петдесет хиляди лева.

В основата на горните казуси стои и проблемът с безразборното използване и заместване един с друг на термините и понятията: „паметник на културата“, „културна ценност“, „археологическа културна ценност“, „културна ценност от национално значение“. Липсата на ясна и еднаква терминология за всички правни актове води до двусмислици, алогизми, създава условия за свободно интерпретиране на текстовете и преднамереност при взимане на решения в досъдебните и съдебните институции.

В резултат на това в България има немалко влязали в сила осъдителни присъди на граждани за това, че притежават културна ценност. Притежаването само една монета от преди 1800 г., дори и без качества за причисляване към категорията „паметник на културата“ или „движима културна ценности от национално значение“, е достатъчна, гражданин, намиращ се на българска територия, да бъде осъден.

Българското законодателство игнорира разбирането, че културното наследство е множество от ограничен брой защитени обекти – паметници на културата и съкровища плюс останалата част - културни ценности, които не са поставени под ограничителни и защитени законови режими.

Вместо насочване усилията си за хармонизиране, стандартизация, опростяване на процедурите в областта на културното наследство, българските институции утежняват правната рамка с рестриктивни административни мерки. Правото на гражданите да притежават и споделят културни ценности се дискриминира и инкриминира от закона и властите. В думите колекционерство, нумизматика и металдетектинг в България тенденциозно е натоварен заряд за престъпна и нечиста дейност. Една от причините е, че Закона за културното наследство и съпътстващите го наредби в България в голяма степен е създаден от МВР, Държавна агенция "Национална сигурност" и Прокуратурата, които нямат законодателна, а контролираща, разследваща и обвинителна функция относно спазването на законите. Държавната политика в тази сфера би трябвало да се провежда от Министерския съвет, който делегира част от правомощията на Министъра на културата и на кметовете и общинските съвети. Мониторингът, методологията и

режимите за опазването се осъществяват от Националният институт за опазване на недвижимите културни ценности и Центърът за подводна археология.

Грубо се погазва принципът на разделение на властите, възприет от всички съвременни демократични конституции.

Председателят на Парламентарна комисия по култура в Народното събрание съвсем наскоро поиска позицията на МВР и Прокуратурата относно предстоящите промени в Закона за културно наследство. В тези становища се съдържат директни императивни предложения за изменения и допълнения, които не само внасят вредни рестрикции, но и са в противоречие с терминологията в международните конвенции и договори в областта на опазването на културното наследство.

В съвременното европейско разбиране културата е фактор за икономическото и социално развитие и стимул за развитието на регионите. Регулиран действащ пазар на културни ценности на практика в България не съществува, поради което страната е лишена от приходи, печалба, заетост и конкурентоспособност. Този факт е още една предпоставка за развитието на черния пазар, незаконния трафик на културни ценности към чужди пазари и изтичането на капитали.

Настояваме в страните от Европейския съюз да се въведат стандартизирани минимални условия в областта на металдетектинга, търговията с културни ценности и антиквариатите. Такава мярка би допринесла за справяне с хаоса на пазара с културни ценности – един огромен сектор от световната икономика, който е без общоприети правила. Липсата на еднакво законодателство и еднакви минимални правила в отделните държави, създава условия за концентриране на големите пазари за културни ценности в едни икономики с благоприятни условия за търговия, а останалите страни – с все още нерегулирани пазари – губят. Като основа за въвеждането на пазарните отношения в целия Европейски съюз биха послужили въвеждането на няколко общи минимални стандарти за всяка държава:

1. Приемане на единна терминология, която да се въведе и в законите на отделните страни
2. Общоприет стандарт за легитимиране на културната ценност;
3. Общоприет стандарт и метод за определяне на финансовата стойност на културната ценност, базиран на ясни аргументи. Тази процедура да се извършва от независима комисия за оценка, което в момента не е така.
4. Единен стандарт за изкуствоведческа и технологическа експертиза.
5. Да се определят ясни и точни правила при какви условия потребителите на металдетектори могат да ги използват и при какви ситуации ще бъдат санкционирани.

Cases of harmful public policies in protecting cultural heritage in Bulgaria

Mila Mironova

cosmopolitania@gmail.com

We would like to attract your attention to the problems of a big part of the Bulgarian society concerned about the absolute failure in the field of the protection of the cultural monuments in the country during the recent years, the lack of proper legal regulation, the disrespect of our civil rights by the State, the intentional collapse of the market of cultural property and the prohibition of the free movement of goods and services.

In 2012, the Ministry of Culture of the Republic of Bulgaria adopted an Ordinance on the Determination of the Remunerations for the Persons, who Delivered Articles pursuant to the Act on Cultural Heritage in which, a citation follows:

Art. 3. (2) The remuneration shall be determined according to the significance of the article and the contribution of the person to its preservation and such remuneration may amount up to BGN 5 000.

(3) The amount of the remuneration may not be bound in regard with its percentage with the value of the movable cultural property.

The Ordinance not only does not encourage any accidental discoverers of archaeological cultural property to deliver it to the State, but it indirectly induces them to sell such on the black market. We are worried that Bulgaria pursues a policy that stimulates the illegal traffic of cultural property to other countries.

If a citizen finds a treasure in the amount of the Panagyurishte Golden Treasure, which weight is over 6 kg, and after having heard about this Ordinance, the said will rather prefer melting the treasure and selling for material the 6 kg of gold at the price of EUR 135 000, then receiving a reward of € 2,500 for his moral action. We are convinced that any sober-minded Bulgarian would not respect this Ordinance finding any valuable treasure. Therefore, it is quite logical to reach the conclusion, that the laws and the ordinances are the ones, which induce the citizens to commit crimes, i.e. they cause the crimes in Bulgaria.

We are concerned about whose interests is such an ordinance serving – obviously not the ones of the society and the State. We ask ourselves the question whether this constitutes upholding of the interests of the State? Is this a national strategy for the protection of the cultural heritage or a strategy for the creation of corrupt practices? We find logical reasons to think that the financial funds granted on any programs of the European Union

for the protection of the cultural and historical heritage of Bulgaria will not be reasonably allocated. Actually, it is much worse – many of the citizens affected do not believe anymore in the political governance of the country and they are desperate that there is no will to have a dialogue and to take a decision, which shall satisfy all the parties. More and more Bulgarians are looking at the European developed countries and are packing up their things.

This problem is directly related to another serious test – the lack of updated and precise borders and buffer zones, the lack of a public web-based information system for the immovable cultural monuments which to provide an easy and equal access. Furthermore, the state administration is deliberately hiding from the society the register of the immovable property and their borders, thus creating real conditions for crimes.

ORDINANCE № N-2 of 06.04.2011 on the Creation, Maintenance and Provision of the Information from the Automated Information System “Archaeological Map of Bulgaria”

Art. 16. (1) Any verification from the database of the Automated Information System “Archaeological Map of Bulgaria” shall be provided by the national and regional administrators, the National Institute for Immovable Cultural Heritage, and also by the Center for Underwater Archaeology – for underwater archaeological sites, to any institutions, municipalities and to physical and legal entities.

(2) Verifications from the Automated Information System “Archaeological Map of Bulgaria” shall be received on the basis of an application and when submitting some of the following documents:

1. License for Archaeological Field Survey;
2. Contract for performance of any conservation-restoration works on a cultural property;
3. Title Deed of a real estate;
4. Contract for participation in a team for the preparation of a report on environmental impact assessment;
5. Contract for preparation of sustainable or investment projects;
6. Permit for construction, assembly of facilities or for the performance of other activities in a certain territory.

The Ordinance has totally rejected the possibility any citizen to get informed about the existence of an immovable archaeological site.

In practice, any citizen using a metal detector may get into a protected area having no such intention, because it is not possible to get informed about the existence of a cultural monument and its borders. We are worried that the State as represented by the Ministry

of Culture is not publishing the protected immovable cultural monuments deliberately and has adopted the thesis that searching for metal objects with a metal detector is a search for archaeological sites on the territory of the whole country.

Consequently, the investigating authorities, the prosecutor's offices or the courts have caused damages to hundreds of citizens like: being under arrest, a charge for committing a crime, and subsequently the person may be discharged or the investigation terminated, some administrative penalties consequently revoked, and also illegal usage of special intelligence means and violation of personal freedom and inviolability or severe guilty verdicts.

Article 277 of the Criminal Code

Art. 277a. (New – State Gazette, issue 27 of 2009, in force as of 10.04.2009) (1) Any person, who searches for archaeological sites without having the relevant permit, shall be punished with imprisonment up to five years.

(2) Any person, who performs or causes the performance of archaeological field excavations, geophysical or underwater surveys without having the relevant permit, or performs digging works on the territory of an immovable cultural property or within its forbidden area disrespecting the statutory order, shall be punished with imprisonment up to six years and with a fine from two thousand to twenty thousand Bulgarian levs.

(3) If any technical instruments or motor vehicles are used when committing the acts pursuant to par. 1 and 2, the punishment shall be imprisonment from one to six years and a fine from five thousand to fifty thousand Bulgarian levs.

The above cases also originate from the problem with the indiscriminate usage and replacement of one with another of the terms and concepts: "cultural monument", "cultural property", "archaeological cultural property", "cultural property of national significance". The lack of clear and uniform terminology for all legal acts results in ambiguities, illogicality; it creates conditions for the free interpretation of the texts and the premeditation when adopting decisions in the pre-court and court institutions.

As a result, there are quite some guilty verdicts entered into force in Bulgaria for citizens because of possessing some cultural property. To possess just one coin from before the year of 1800, even not having the qualities to be listed in the category of a "cultural monument" or a "movable cultural property of national significance", shall be enough to sentence any citizen on the Bulgarian territory.

The Bulgarian laws ignore the conception that the cultural heritage is a set of a limited number of protected sites – cultural monuments and treasures plus the rest part – cultural property, which is not placed under any restrictive and protected legal regimes.

Instead of directing their efforts to harmonize, standardize, simplify the procedures in the field of the cultural heritage, the Bulgarian institutions aggravate the legal framework with restrictive administrative measures. The right of the citizens to possess and share any cultural property is discriminated and incriminated by the laws and the authorities. In Bulgaria, the words collector's hobby, numismatics and metal detecting have tendentiously the meaning of some criminal and unclean activity. One of the reasons is that the Act on Cultural Heritage and the accompanying ordinances in Bulgaria has to a great extent been created by the Ministry of Interior, the State Agency for National Security and the Prosecutor's Office which have no legislative function, but one to control, investigate and charge in regard with the respect of the laws. The state policy in this field should be pursued by the Council of Ministers which delegates a part of the powers to the Minister of Culture, and to the mayors and the municipal councils. The monitoring, the methodology and the regimes for protection are implemented by the National Institute for Protection of the Immovable Cultural Property and the Center for Underwater Archaeology.

The principle of separation of powers, as adopted by all contemporary democratic constitutions, is grossly violated.

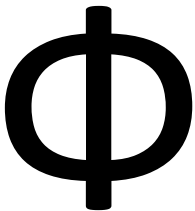
The Chairman of the Parliamentary Commission on Culture at the National Assembly quite recently demanded the standpoint of the Ministry of Interior and the Prosecutor's Office in regard with the forthcoming amendments in the Act on Cultural Heritage. These statements contain direct imperative suggestions for amendments and supplements which not only introduce harmful restrictions, but which are also in contradiction with the terminology in the international conventions and treaties in the field of the protection of the cultural heritage.

The contemporary European concept is that culture is a factor for the economic and social development and a stimulus for the development of the regions. In practice, there is no regulated operative market of cultural property in Bulgaria, and therefore the country is excluded from income, profit, employment and competitiveness. This fact is another precondition for the development of the black market, the illegal traffic of cultural property to foreign markets and the capital flight.

We do insist to introduce standardized minimum conditions in the field of the metal detecting, the trade in cultural property and the antique-shops in the countries from the European Union. Such a measure would contribute to cope with the chaos on the market with cultural property – a huge sector of the world economy which has no generally accepted rules. The lack of uniform legislation and uniform minimum rules in the separate countries creates conditions for the concentration of the big markets of cultural property in some economies with favourable conditions for trade, and the rest of the countries, which have no regulated markets yet, they lose. The introduction of some common

minimum standards for each country would serve as a basis for the introduction of the market relations in the entire European Union:

1. Adoption of unified terminology, which to be introduced into the laws of the separate countries too;
2. A generally accepted standard to establish the identity of the cultural property;
3. A generally accepted standard and a method to determine the financial value of the cultural property on the basis of clear arguments. This procedure to be performed by an independent committee for assessment; something, which is not so as to now.
4. A unified standard for art criticism and technological expertise.
5. To define clear and accurate rules on what conditions the users of metal detectors can use them and in what situations any sanctions shall be imposed on them.

акти, свързани с Панагюрското златно съкровище

Павел Цветанков

*Наследник на братя Дейкови - откриватели на
Панагюрското съкровище*

tsvetankov@hotmail.com

На 8 декември 1949г., трима братя от Панагюрище - Павел, Михо и Петко Дейкови копаят глина в нивата на Георги Топалов. Неочаквано копачът на Павел удря нещо твърдо. Разравят „нещото“, което прилича на капак, повдигат го, а под него се откриват девет златни съда, наредени на табла. Още от пръв поглед братята разбират, че са се натъкнали на рядка скъпоценност. „Ялате, бе, ялате да видите на музикантите тръбите!“ - вика Павел към останалите работници. По-късно отнасят находката в къщи, измиват съдовете и ги предават в управлението.

Почти като приказка днес звучат спомените на очевидци за това как деветте златни съда стоят дни наред изложени в центъра на града, в стъклен павилион и без никаква охрана. Няколко дни по-късно шефът на пловдивския музей Димитър

Цончев пристигнал в Панагюрище, прибрал съдовете в обикновена раница и се качил на влака. Околийските власти се уплашили, че пътува без охрана, и изпратили кола да го догони. В Пловдив съкровището трябвало да бъде изследвано и изложено само временно, след което да бъде върнато в Панагюрище. Това така и не се случило...

Въпреки, че съгласно действащия закон, намереното съкровище е собственост на откривателите и собственика на земята на която е открито, държавната комунистическа власт го присвоява. Без да откупи старината от законните собственици, тя бива вписана в инвентарните книжа на Пловдивския музей. Шестдесет години по-късно, след като законодателството позволява официален достъп до музейните книжа и документи, истината излиза наяве, но държавната администрация, прокуратурата и съда всячески се опитват да укрият извършеното огромно стопанско престъпление.

Като внук и като наследник на един от тримата братя Павел, Петко и Михаил Дейкови, открили златните предмети в нивата край Панагюрище, реших да разкрия "житието" на деветте шедьовъра, които повече от половин век са българската визитна картичка пред света. Натъкнах се на невероятни разкрития.

Престъпленията

Панагюрското златно съкровище е пораснало на височина с няколко сантиметра, а на тегло се е смалило и е загубило почти 1200 грама. В 64-годишната си история всеки от деветте съда е променил грамажа си - от 5 до 100 грама надолу, а на ръст - разликите са плюс/минус 5 см.

Разликите са фрапиращи. Виждат се с просто око в "Съпоставка в размерите и теглото на предметите", направена в държавните регистри.

Фактите

При първоначалното измерване съкровището тежи 7,500кг.

Панагюрското златно съкровище е заведено в музея не като сервиз или колекция, както върви по изложбите, а като отделни предмети, всеки със своя инвентарен номер. Започват от № 3196 и завършват на № 3204., с общо тегло 6,1665кг. В Пловдив на 29 декември 1949 г. първият експонат, заведен под № 3196, е бил висок 13.30 см и е тежал 441 грама. Това са данни от Инвентарната книга на РАМ-Пловдив. Същият експонат 28 г. по-късно е заведен в Държавен музеен фонд с тегло 439,05 грама, което означава, че е намалял с 1,95 грама. След още пет години теглото на златния уникат остава същото, но височината му става 14 см, т.е. пораста с 5 милиметра. Последното е вписано в Книга за временно ползване на НИМ-София с № КВП 4362/1 - 4362/9-10.08.1982г. Само с 0,40 грама намалява експонат 3197, но пък се удължава със сантиметър и Интересни метаморфози претърпява и експонат №

3198 - той е заковал само сантиметър нагоре. Но теглото му играе - от 678 грама в Музея в Пловдив, пада на 505,05 грама в София, после с молив в графата някой "дослагва" грамове и той става 689 грама. Така го завеждат и в НИМ. Цели 6,95 грама се губят в експонат № 3199, който от Пловдив тръгва 12 см и до Музейния фонд в София пораста с 1,70 см, но в НИМ се смалва на две трети и става 12,50 см. Експонат № 3200 се удължава с цели 3,30 см. , а № 3201 - с цели 5,20 см. - от 17,30 на 22,50 грама. Едно с друго мерене в годините не съвпада. Най-фрапиращ е тоталът. Там теглото на съкровището се разминава с 1,1865кг..

Прави впечатление, че е в минус.

Любопитен детайл, отбелязан в тези таблици, е, че при вписването на Съкровището във Държавния музеен фонд са нанесени ръчно корекции в теглото на предметите без заверка. Под черта изрично е уточнено, че е "незайно кога и от кого". Там четем още, че при вписването на Съкровището във всички държавни регистри, перманентно не се споменава датата на откриване, точното място, начинът на придобиване от държавата на находката и имената на откривателите му. Аз разполагам с тези факти, защото си търся наследството и водя дела с държавата. Документите, които сме представили в съда, са заверени копия на съответните инвентарни книги в Пловдивския музей, Държавния музеен фонд и НИМ.

Разравяйки се в архивите, излизат още административни абсурди. Оказва се, че в Приемо-предавателните протоколи на трите споменати институции има несъответствия в инвентарните номера на предметите. Липсват следи от 9-те предмета. Сякаш Панагюрското злато е било изчезнало от света. Никой не знае къде е било то в годините от 1974 до 1982 г.

Сезирах Държавната агенция „Национална сигурност“ /ДАНС/. Отговор няма. Във връзка с тези липси на отчетните обозначения на съкровището завеждохме дело във ВАС с № 14343 / 2012. Позовавайки се на правото си на достъп до информация, искахме информация за застрахователната стойност на отделните предмети и копия на официални документи, изготвени от НИМ, и попаднахме на доста любопитни факти. Подадохме заявление за маркировката на оригинала на Панагюрското златно съкровище - цвят, букви, цифри. Търсихме архивите на оценителните протоколи, заповедите за изложбите в чужбина, приемо-предавателните протоколи от пътуванията между Пловдив и София, и протоколите от ежегодната инвентаризация на съкровището. И се оказва, че документите просто липсват.

През октомври миналата година Софийският административен съд прехвърля отговорността за липсата на отчетни обозначения на съкровището на един районен кмет. Решение № 5598 гласи: В името на народа "задълженият субект по член 3, ал.1 от ЗДОИ /.../ в случая е кметът на район "Младост-София".

В този документ става ясно още, че съдът се позовава на Закона за културното наследство, за да обясни, че за маркировката и обозначенията на предметите от

безценното съкровище достатъчен документ е табелката до експоната във витрината.

Съгласно Закона за културното наследство, министърът на културата води регистъра на културните ценности. Той има изходящите данни и само той може да прави проверка на движимата културна ценност. Министър Рашидов праща комисия, която да провери оригинала, изложен във витрините на Националния исторически музей /НИМ/. Но директорът на Националния исторически музей Божидар Димитров не допуска експертите до съкровището. Получих писмо от Министерство на културата на Република България, с което ме уведомяват, че "директорът на НИМ-София /Божидар Димитров Стоянов/ не е осигурил на инспекторите достъп до витрината с оригинала на Панагюрското Златно Съкровище. Не са предоставени и изискуеми документи, както и протокола от проверката".

Вземайки предвид данните за физически несъответствия и липса на задължителни отчетни обозначения на предметите от съкровището може да се каже, че с тази своя реакция директорът на НИМ-София умишлено укрива данни от висшестоящ орган.

Как е "проверявано" Панагюрското Златно Съкровище през всичките му 64 г? От Министерство на културата отговарят:

„Уважаеми Господин Цветанков, На основание чл.33 от Закона за достъп до обществена информация Ви уведомявам, че Министерството на културата не разполага с исканата от Вас информация относно всички извършени експертизи за оценка на оригинала на Панагюрското златно съкровище от 1949 г. до днес и всички извършени експертизи за оценка и маркиране на копия на Панагюрското златно съкровище за същия период, и няма данни за нейното местонахождение.“

С други думи министър Рашидов признава, че ведомството, което ръководи, не знае къде е истинското златно съкровище. Министерство на вътрешните работи не знае какво се случва с оригиналните предмети и не може да каже.

Поисках протоколите от извършените експертизи на съкровището в Централната лаборатория по криминология на МВР за периода на съществуването му - 1950-2012 г. със заявление № ЗДОИ-129/23.11.2012. С писмо от 4 декември 2012 г. МВР твърди:

„От извършената проверка се установи, че в Научноизследователския институт по криминология и криминалистика - МВР не са извършвани експертизи на панагюрското златно съкровище, поради което МВР не разполага с търсената от Вас информация.“

Тук следват няколко логични въпроса:

Как така предметите от съкровището са променили теглото си?

Защо този безспорен факт никому не е направил впечатление?

Как се следи опазването на културните ценности?

Защо няма документи на пътуванията на съкровището от 1974 до 1982 г.?

Кой прави отчетността?

Къде са документите от инвентаризацията?

Къде е истинското Панагюрско златно съкровище?

Трябваше ми огромно търпение, за да получа документите, необходими за доказване на извършените стопански престъпления. Изумен съм от факта, че контролните органи, натоварени със задължението да контролират и стопанисват безценните богатства на България, десетки години не са си вършили работата. Удивително е, че прокуратурата и силовото министерство абдикират от служебните си задължения и прехвърлят отговорността на Министерството на културата, което от своя страна няма никакъв интерес да разкрие истината за документално доказаните закононарушения и престъпления. Считаю, че във всяка нормална държава фактите за физически разлики в размер и тегло на толкова важно и обществено значимо съкровище биха довели до мигновена проверка от независима организация със силен обществен контрол. Въпросът стигна до Комисията по култура, гражданско общество и медии в 41-то Народно събрание - проверете преписка № ПГ-3194-П-2. Сезирани са от Г.Абдулов от ИМ-Панагюрище. Чудя се защо никой не чете Конституцията на Република България. В член 7 се казва: Държавата отговаря за вреди, причинени от незаконни актове или действия на нейни органи и длъжностни лица. А член 17 гласи: Правото на собственост и на наследяване се гарантира и защитава от закона. Собствеността е частна и публична. Частната собственост е неприкосновена. Аз съм убеден, че държавата никога не е оценявала, откупувала или получавала в дарение това съкровище, и ще се боря за истината до край. Трябва да отбележа нещо от изключителна важност.

"Археологически ценности" са тези, открити при археологически проучвания и това определение е дадено в Закона за културното наследство - чл. 146. Нека да спре Министерство на културата да дава подвеждаща информация. Дядовците ми никога не са били археолози или участници в археологически разкопки. Панагюрското златно съкровище не е археологическо откритие, следователно не е изключителна държавна собственост.

Facts related to The Golden treasure of Panagyurishte

F Pavel Tsvetankov

A Successor to Deykovi brothers

tsvetankov@hotmail.com

On the 8 December 1949 three brothers from Panagyurishte, Pavel, Miho and Petko Deykovi, were digging for clay in Georgi Topalov's field. Suddenly Pavel's instrument hit something hard. They dug out „the hard thing“ which looked like a lid, they picked it up and underneath it they found nine golden vessels arranged on a tray. From the first moment the brothers understood that they have found something of rare value. „Come on and see the musicians' instruments!“, Pavel shouted at the other workers. Later they brought the vessels home, they washed them and they submitted them to the authorities.

The memories of the witnesses about how the nine golden vessels were exhibited in the centre of the town in a glass pavilion without any security sound almost like a fairy tale. A few days later Dimitar Tsonchev, the boss of the Plovdiv museum, arrived in Panagyurishte, took the vessels in a rucksack and got on the train. The municipality authorities were afraid that he was traveling without any protection and sent a car to catch up with him. In Plovdiv the treasure was to be examined and exhibited only temporarily, after which it was to be returned to Panagyurishte. This, however, never happened...

Although according to the applicable law the found treasure belonged to the discoverers and to the owners of the land on which it was found, the state communist authorities confiscated it. Without redeeming the antiquities from the legal owners the treasure was registered in the inventory books of the Plovdiv museum. Sixty years later when the legislation allowed access to the museum books and records the truth came out, but the state administration, the prosecution and the court tried in every way to conceal this huge economic crime.

As the grandson and the successor of one of the three brothers Pavel, Petko and Mihail Deykovi, who found the golden objects in the field near Panagyurishte, I decided to reveal the lives of the nine masterpieces which have been representative for Bulgaria for more than a half century. My findings were amazing.

THE CRIMES

The Panaguyrishte golden treasure has grown by several centimeters and it has lost about 1200 grams of its weight. In its 64-year-long history, each of the nine vessels has changed its weight by 5 to 100 grams and its dimensions by up to 5 cm. The differences are striking. They are visible to the naked eye in „Comparison of the dimensions and the weights of the objects“ made in the state registries.

THE FACTS

When it was initially measured, the treasure had a weight of 7,500 kg.

The Panaguyrishte golden treasure was registered in the museum not as a set or a collection of vessels, as it is exhibited, but as separate objects each having its own inventory number. They start from 3196 and end with 3204 with a total weight of 6,1665 kg.

In Plovdiv on the 29 December 1949 the first exhibit registered under No 3196 was 13.30 cm high and had a weight of 441 gr. These are the dimensions stated in the inventory book of the Regional Museum Administration in Plovdiv. The same exhibit was registered again 28 years later in the State Museum Fund with a weight of 439,05 gr, which means that its weight decreased by 1,95 gr. Another five years later the weight of the golden vessel stayed the same, but its height became 14 cm, which means that it has become 5 mm higher. The last use was registered in the Temporary Use Book of the National Historical Museum with ref. No КБП 4362/1 – 4362/9-10.08.1982.

The weight of exhibit 3197 increased by only 0,40 gr, but its height grew by a centimeter and a half.

Exhibit 3198 also underwent some peculiar changes – it has grown by only one centimeter. Its weight is, however, unstable, varying from 678 gr in the Plovdiv museum to 505,05 gr in Sofia, and then someone added with a pencil some grams in the respective column and the weight became 689 gr. This is the weight registered in the National Historical Museum.

Exhibit 3199 lost 6,95 gr, and its weight was initially 12 cm in Plovdiv, then it grew by 1,70 cm in Sofia, but in the National Historical Museum it decreased, thus becoming 12,50 cm. Exhibit 3200 has become 3,30 cm longer, and 3201 has become 5,20 cm longer and its weight changed from 17,30 to 22,50 gr.

No measurement is equal to the other. The most striking is the total discrepancy. The weight of the treasure has decreased by 1,1865 kg.

A curious detail stated in the tables is that there are corrections in handwriting to the values of the weight of the treasure in the entries in the State Museum Fund. It is specifically remarked that these notes in handwriting were made „by an unknown person at an unknown time“.

We further read in the same registry that when the treasure was entered in all state registries, there is no mentioning of the date and exact place of the discovery and the way the state acquired the treasure and the names of the discoverers.

I dispose of these facts because I have claimed my inheritance and I have been suing the state. The documents we presented to the court are certified copies of the respective inventory books kept by the Plovdiv museum, the State Museum Fund and the National Historical Museum.

When I looked at the registries, many other absurdities came into light. It turned out that there were discrepancies between the reference numbers of the objects in the delivery and acceptance protocols kept by the different institutions. There are no traces from the nine objects. As if the Panaguyrishte gold has disappeared from the world. Nobody knows where it has been in the years between 1974 and 1982.

I referred the case to the National Security Agency, but they did not respond. In connection with the lack of reference numbers we filed a case to the Supreme Administrative Court under No 14343 / 2012. Referring to our right to access to information we required information regarding the insurance value of the objects and copies of the official documents drafted by the National Historical Museum, and found some very interesting facts. We filed an application regarding the designation of the original of the Panaguyrishte golden treasure – colour, letters, numbers. We were looking for the archives of the evaluation protocols, the orders for exhibitions abroad, the delivery and acceptance protocols from the trips between Plovdiv and Sofia, and the protocols from the annual inventarisation of the treasure. It turned out that such documents are simply missing.

In October last year the Sofia Administrative Court transferred the responsibility for the lack of reference numbers of the treasure to a mayor. Resolution No 5598 says: In the name of the people "the obliged person under art. 3.1. of the Law on Access to Public Information /.../ In this case, it was the mayor of the Mladost region in Sofia.

This document also shows that the court refers to the Law on Cultural Heritage in order to explain that the the notice next to the exhibit is enough as a designation and reference number of the objects of the valuable treasure.

According to the Law on Cultural Heritage, the Minister of culture keeps the registry of cultural values. He is the only one who disposes of the output data and he is the only one who can perform checks of the movable cultural value. Minister Rashidov sent a commission to check the original of the document exhibited in the National Historical Museum. However, Bozhidar Dimitrov, the director of the NHM, did not grant the experts access to the treasure.

I received a letter from the Ministry of Culture of the Republic of Bulgaria informing me that „the director of the National Historical Museum in Sofia (Bozhidar Dimitrov Stoyanov) has not granted the inspectors access to the original Panaguyrishte treasure. The required documents and the protocol of the check have not been submitted either.“

Taking into consideration the information about physical discrepancies and the lack of obligatory reference numbers and designation of the objects of the treasure show that, reacting like this, the director of the NHM is deliberately concealing information from a superior authority.

In what way has the Panaguyrishte golden treasure been „checked“ in these 64 years?

The Ministry of Culture answers to this question, as follows:

„Dear Mr. Tsvetankov, on the grounds of art. 33 of the Law on Access to Public Information we hereby inform you that the Ministry of Culture does not dispose of the information required by you in connection with all expert opinions for the evaluation of the original Panaguyrishte golden treasure from 1949 as to the present date and all expert opinions for the evaluation and designation of the copies of the Panaguyrishte golden treasure for the same period and there is no information regarding its location.“

In other words, Mr. Rashidov, the minister of culture, admits that his ministry does not know where exactly the treasure is.

I required the protocols from the expert evaluations of the treasure from the Central Criminal Laboratory of the Ministry of Interior for the period of its existence from 1950 to 2012 with application No ЗДОИ-129/23.11.2012.

In its letter from the 4 December 2012 the Ministry of Interior stated the following:

„On the grounds of the performed check it was established that the Science institute of criminology and criminal analysis of the Ministry of Interior has not performed any expert evaluations of the Panaguyrishte golden treasure, therefore, the Ministry of Interior does not dispose of the information you require.“

A few logical questions arise here:

How come the objects of the treasure have changed their weight?

How is it that nobody is impressed by this fact?

In what way are cultural values protected in Bulgaria?

Why aren't there any documents for the trips of the treasure between 1974 and 1982?

Who is in charge for reporting?

Where are the inventory documents?

Where is the real Panaguyrishte golden treasure?

I had to be extremely patient to receive the documents necessary to prove the economical crimes committed. I am bewildered by the fact that the supervising authorities responsible for controlling and managing the invaluable treasures of Bulgaria have not done their job for years. It is amazing that the prosecutor and the ministry have abandoned their duties and transfer the responsibility to the Ministry of Culture, which, on its part, does not have any interest to reveal the truth about the documented and proved violations and crimes. I think that in every normal state the fact that there are

huge physical differences regarding the weight of such an important and socially significant treasure would immediately lead to a check by an independent organisation with strong public authority. The question was referred to the Commission for Culture, Civil Society and Media of the 41-st Parliament – see file No ПГ-3194-П-2. Mr. G. Abdulov from the Panaguyrishte Historical Museum launched the proceedings. I wonder how come nobody reads the Constitution of Bulgaria. Art. 7 of the Constitution says: „The State is liable for damages caused by illegal acts or actions performed by its authorities and officials. In art. 17 it is written: „The right to property and inheritance is guaranteed and protected by the law. Property can be private or public. Private property is inviolable.“ I am convinced that the state has never appreciated, redeemed or received as donation this treasure, and I will fight for the truth until the end. I should mention a fact of extreme importance.

"Archeological valuables" are those found in the course of archeological research – this is the definition provided by the Law on Cultural Heritage – art. 146. The Ministry of Culture should stop disseminating wrong information. My grandfathers have never been archeologists or participants in archeological research. The Panaguyrishte golden treasure is not an archeological finding and is hence no exclusive property of the state.

Поздравителен адрес към участниците в кръглата маса
Франциско Гомес

Редактор на списание D&M, Президент на Испанската асоциация по металдетектинг AED-A и член на Съвета на директорите на Испанската федерация по металдетектинг FEDD

www.deteccionymonedas.com, fgomez@deteccionymonedas.com

Скъпи приятели,

Аз не мога да присъствам на тази среща, както бих искал; съжалявам за отсъствието ни.

Миналата година, в предишните награди на списание D & M, ние поканихме производители, асоциации, европейски медии и дистрибутори (от Испания) на кръгла маса.

Ние говорихме за създаването на Европейска федерация, която да може да регулира или да създаде законодателство в Европа за използването на метал детектори и да ни представлява в Европейския парламент в Брюксел чрез една от страните-членки.

Тази година Българската федерация е поела тази инициативата; надявам се, че тази нова среща ще инициира създаването на тази федерация или организация, която да подкрепя правото да се практикува това хоби в цялата европейска икономическа общност, и ние трябва да се обединим , за да се предотвратят законите забраняващи използването на метални детектори в европейските страни.

От тази среща трябва да се роди бъдещата Европейска федерация или организация, която трябва да бъде съставена от сдружения, производители и медии, и ние трябва да създадем справедлив регламент за металните детектори в цяла Европа и да запознаем с това Брюксел, така че хобито да се развива и всички да бъдат облагодетелствани: производителите, асоциациите и културното наследство на всяка страна.

Имате нашата подкрепа по време на срещата; ако изготвите документ, ние сме готови да го подпишем.

Франсес Гомез

Редактор на списание D&M

Congratulatory letter to the participants of the round table

Francisco José Gómez

Editor D&M Magazine, Presidente Asociación Extremeña de Detecto Aficionados - AED-A, Junta Directiva - Federación Española de Detección Deportiva – FEDD

www.deteccionymonedas.com, fgomez@deteccionymonedas.com

Dear friends,

I could not attend this meeting as would have wished, sorry our absence.

Last year, in the previous awards from the magazine D&M, we invite manufacturers, associations, European media and distributors (of Spain) a round table.

We talked about the creation of a European Federation that can regulate or create legislation in Europe for the use of metal detectors and submit to the European Parliament in Brussels through one of the member countries.

This year the Bulgarian Federation has taken the initiative, I hope this new meeting can start creating this federation or organization that maintains rights to practice this hobby throughout the European Economic Community, and we must unite to prevent laws forbidding the use of metal detectors in European countries.

From that meeting must leave the future European federation or organization should be composed of associations, manufacturers and media, and we should create a fair regulation for metal detectors throughout Europe and submit in Brussels, so the hobby will grow and everyone will benefit, manufacturers, associations and heritage of each country.

You have our support at the meeting, if you doing a document be willing to sign it.

Francesc Gómez

Editor D&M Magazine

Проф. Палмър: Не е нужно да бъдете професионални археолози или историци, за да допринесете за обогатяване на културното наследство

Интервю на Светлана Петрова

Законодателство, което разчита само на наказания, а не на поощрения и награди, не може да работи добре, убеден е именитият адвокат

Не е нужно да бъдете професионални археолози или историци, а просто да имате страст към историята и страст към металдетектинга. С това можете да допринесете много за това - откъде идвате и кои сте вие днес. Това заяви проф. Норман Палмър в участието си на кръгла маса на тема „Културно наследство, колекционерство и металдетектинг в България – ключови проблеми и законодателни аспекти“. Дискусията бе организирана от Българска национална федерация по металдетектинг.

Проф. Норман Палмър е адвокат в Лондонската кантора Линкълнс, специализирана във вземания, свързани с търговски, лични и културни ценности, и в посредничеството на спорове за културни обекти. Съветва правителства, културни институции, музейни куратори, колекционери на изкуството, превозвачите и застрахователите. Адвокат в множество случаи, включващи културни обекти и други ценни вещи.

Професор Палмър, какви са Вашите впечатления от това, което се случи на кръглата маса?

Цялостното ми впечатление от кръглата маса е, че има желание от всички страни да се работи за оптимизиране на насладата от културните ценности. Виждам, че има проблеми по прилагането на закона по отношение на културното наследство. Държавата не трябва да използва законите за престъпността, като ги прилага към културното наследство. Наказателният кодекс не трябва да бъде използван в подобен контекст. В Англия сме изработили закон, в който се посочва като престъпление, ако ти не докладваш, когато си намерил съкровище, но това е отделен закон. Глобяват се хората, които не докладват, и се насърчават почтените хора, които докладват. Законът изисква сътрудничество между всички поданици, както и сътрудничество между закона и гражданите. Хората трябва да имат доверие и да вярват в законодателството и съдебната система. Едно законодателство, което разчита само на наказания, а не на поощрения и на награди, може да се окаже не добре действащо законодателство и правна система. Закони, които не само наказват провинилия се, но дават и награди за честност, се оказва доста успешни. В Англия това води до стимулиране все повече обекти да излизат на светло и да бъдат

показвани, и цялото общество да им се наслаждава. В Европа и всички англоговорящи държави музеите водят детайлна записка за всеки един експонат. Тази практика е успешна и хората имат доверие в музеите. Независимо какво е финансирането на един музей, той трябва да бъде много честен и отворен към хората, и да бъде много прозрачен спрямо всичко, което се случва в него. Така че всеки един музей във всяка една държава трябва да каже първо какво притежава, какъв е произходът, трето - условията, при които е получил тези вещи, четвърто – процедурите, по които е бил придобит в самия музей, пето - дали тази процедура е била спазена стриктно и не на последно място - какви са последствията, ако тази процедура не е спазена. Ако един музей може да отговори на всички тези изисквания - това е добре, в противен случай хората ще изгубят вяра в тази институция. Музеите, като част от държавата, трябва да бъдат открити и честни спрямо хората, спрямо археолозите, спрямо хората, които намират някакви находки, и хората които ги посещават.

Има ли единно виждане по въпроса с правния статут на собствеността на ценностите, които са от особено значение за една страна?

Това е въпрос, който трябва да бъде отнесен и решен от правителството на страната. Политически въпрос - който се решава спрямо икономическата и политическата обстановка, кое е ценно за една страна. Тези предмети, които са много важни за всяка една национална история, трябва да принадлежат на държавата. Това е важно поради две причини, първо - за да знае всеки един човек от страната, че когато нещо бъде намерено, то принадлежи на цялата държава, а не на отделен индивид. Но държавата не трябва само да притежава предмета, ние в Англия го наричаме да има право на притежание на тези вещи. Няма никаква причина държавата, в случай че ѝ е предадено някакво съкровище, тя да вземе този предмет, но да възнагради човека, открил това нещо, стига да не е направено по престъпен начин. За да може механизмът да проработи, държавата трябва да има добри закони. Закони, които могат да работят не само на местно ниво, а да бъдат уважавани и от други държави на международно ниво, за да могат да работят съвместно.

Има ли лостове за хармонизиране на българското законодателство с европейското?

Не съм аз човекът, който ще критикува правителството и българските закони. Имам голямо уважение към новите членки на Европейския съюз и това, което те се опитват да направят. Задачата по принцип е трудна, и става по-трудна поради липсата на икономически ресурси в страните. За да може българският закон да работи в международен аспект и да бъде уважаван, е важно хората, които пишат и прилагат закони, да видят какво правят останалите държави, за да защитят своето културно наследство. И да видят как работят законите в другите държави.

Как бихте коментирали липсата на регламентиран пазар на културни ценности в България?

Един криминолог би казал – фактът, че няма легален пазар, води до това, че има нелегален такъв. Аз не зная до каква степен е вярно това в България. Трябва да се вземе пример от държава като Англия, където хората докладват за намерени ценности и само за една година около 300-400 обекта стават собственост на държавата и се експонират в различни музеи в страната. По-добре да има регламенти, при които човек, който е открил нещо, да го предаде на държавата. По този начин държавата се обогатява. Едно от нещата, които получава България с членството си в Европейския съюз е, че може да се запознае с много правни примери от различни законодателства и да почерпи опит от тях. България трябва да оцени това, че в Западна Европа хората са много положително настроени към нейната културата и към културното ѝ наследство. Да се потърсят съвети на английски адвокати, и от други държави, разбира се, за да се види има ли паритет, координираност между българската система и принципи, и тези в останалата част на Европа.

Какво е характерно за добрия закон за културното наследство?

Първо - трябва да бъде много ясен. Законите се правят заради хората, а не обратното. Законът трябва да бъде постоянен. Законът трябва да бъде еднакъв и той трябва да бъде спазван както от правителството, така и от хората, да има еднаква тежест и към едните, и към другите. Законът трябва да бъде честен. Не трябва да наказва хора, които не са нечестни. Законът трябва да бъде ценен и уважаван в международен контекст, защото ние сме в Европа и имаме Конвенция за защита на човешките права. Хората, към които се прилага закона, трябва да вярват в него и да му имат доверие. Законът трябва да има обществена подкрепа - ако няма, независимо дали е много добър или лош, хората няма да го зачитат и спазват. Ето защо един добър закон трябва да бъде насочен към различните групи, засегнати от него, а не само към една конкретна група, и съответно да съчетава интересите на всички групи. Така че ние трябва да споделяме информация от гражданите към правителството и държавата, и обратно. Един добър закон също така би трябвало да бъде подкрепен от образователната система. Хората трябва да бъдат образовани, че тези вещи са част от културното наследство и принадлежат на всички. Трябва да ценят това свое право и да бъдат информирани за него. Всяко дете в училище трябва да може да има правото да види тези предмети от неговата история. Ще бъде много трудно да се постигнат тези амбиции, освен ако не се изработят такива закони, които да позволяват на всеки един човек да се докосне до своето минало и да поощряват всеки, който е допринесъл за намирането на ценности за страната. И последно - трябва да има разбиране от тези, които се занимават с металдетектинг, за това какви са притесненията на археолозите. Археолозите от своя страна да видят

защо хора, които не им е това професията, имат интерес да търсят и да споделят с останалите хора в държавата нещата, които са намерили. Някъде в Библията пишеше - когато аз тръгнах към тебе да те видя, ти тръгна към мене...И точно това трябва да се направи - да се срещнат интересите някъде. Това трябва да е отношението на една държава към своето културно наследство.

Prof. Palmar: You don't have to be professional historians or archeologists to contribute to the enrichment of cultural heritage

Interviewed by Svetlana Petrova

You don't have to be professional archeologists or historians – it is enough to have a passion for history and metal detecting. Thus, you can contribute a lot – where you come from and who you are today. Such was the statement made by prof. Palmar at the round table on the subject „Cultural heritage, collecting and metal detecting in Bulgaria – key problems and legal aspects“. The discussion was organised by the Bulgarian National Metal Detecting Federation.

Prof. Norman Palmer is a lawyer at the London lawyer's office Linkolns which is specialised in receivables related to commercial, personal and cultural valuables and in the mediation in disputes referring to cultural objects. He is an advisor to governments, cultural institutions, museum curators, art collectors, transport companies and insurance companies. He has been a lawyer in many cases involving cultural objects and other valuable objects.

Prof. Palmar, what are your impressions from what happened at the round table?

My general impression from the round table is that all parties are willing to work for the optimisation of enjoying cultural valuables. I see that there is a problem with the application of the law referring to cultural heritage. The state should not use the laws applicable to criminal behaviour with respect to cultural heritage. The Penal Code should not apply in such context. In England we have drafted a law in which it is a crime not to report the fact that you have found a treasure, but this is a separate law. The people who do not report are fined, and those who do, are promoted. The law requires cooperation between all citizens, as well as cooperation between the law and the citizens. People should have trust in the legislation and in the judicial system. A legislation which solely relies on punishment and not on promotion and awarding could turn out ineffectual in legal and judicial terms. Laws which not only punish the offender but also provide for

awards for honesty, appear to be very successful. In England they lead to enhancing the appearance and exhibition of ever more objects, thus allowing the whole society to enjoy such objects. In Europe and in the English speaking countries the museums keep a detailed record of all exhibits. This practice is successful and people have trust in the management of the museums. Regardless of the funding of a museum it should be honest and open to the people and it should be transparent with respect to everything that is going on there. Thus, each museum in each country should first of all state what it possesses, second, what the origin of these possessions is, and third, under what circumstances it has acquired these possessions, fourth, the procedures according to which such possessions were acquired, fifth, whether these procedures have been followed, and last but not least, what consequences there are in case the procedures have been violated. If a museum is at state to fulfill all these requirements, this is good, otherwise people will lose their faith in this institution. Museums, which belong to the state, should be open and honest to the people, to the archeologists, to those who discover exhibits and to their visitors.

Is there a common view as regards the legal status of the possession of valuables of considerable importance to the state?

This is a question which should be referred to and solved by the governments. It is a political issue which is resolved according to the economical and the political state of the country – this is what the value of things for the country is determined. Such objects which are very important to national histories should belong to the state. This is important for two reasons, first because each citizen should know that when something is discovered, it belongs to the whole state, and not to a particular individual. But the state should not just own the object, in England we call this „ownership right“. There is no reason for the state not to reward someone for discovering something and then to take it, as long as such discovery was not made in an illegal way. In order for this mechanism to function, the state should have proper laws. Laws which operate not only at the local level but such that are observed by other states at the international level so that cooperation can actually take place.

Are there mechanisms to provide compliance of the Bulgarian legislation with the European legislation?

I am not the right person to criticise the government and the laws of Bulgaria. I have great respect for the new members of the EU and for what they are trying to do. This is a difficult task and it gets more and more difficult due to the lack of economic resources in the country. In order for the Bulgarian law to function at the international level and in order for it to be observed, it is very important that the people who draft and apply the law see what other countries are doing in order to protect their cultural heritage. And to see how the laws of other countries work.

What would you say about the lack of regulated market of cultural valuables in Bulgaria?

A specialist in criminal law would say that the fact that there is no legal market leads to the appearance of an illegal market. I do not know to what extent this applies to Bulgaria. If we take England as an example, we will see that people do report the valuables they discover and approximately 300 to 400 objects a year become possession of the state and are exhibited in different museums throughout the country. It is better to have regulations which require that people submit what they have discovered to the state. Thus, the state is enriched. One of the things which Bulgaria obtained from joining the EU is the opportunity to get to know many examples from different legislations and to profit from this experience. Bulgaria should appreciate the fact that people from Western Europe are very fond of its culture and cultural heritage. You should, of course, seek advice from English lawyers and from other countries, in order to establish whether there is compliance and coordination between the Bulgarian system and principles and the systems and principles of the other EU countries.

What are the characteristics of a good law on cultural valuables?

First, it should be very clear. Laws are made for people, and not the other way round. The law should be constant. It should be equal for everybody and it should be observed both by the government and by the citizens and it should apply equally to everybody. The law should be fair. It should not punish people who are not unfair. The law should be valued and respected in the international context, because in Europe we have a Convention on Human Rights. The people to whom the law applies, must trust it. The law should be supported by the public – if it doesn't, people will not observe it, no matter if it is good or bad. Therefore, a good law should be aimed at the different stakeholders involved and not to one of them in particular, and, respectively, combine the interests of all stakeholders. So, we should exchange information between the state and the government and the citizens. A good law should also be supported by the educational system. People should be taught that these objects are part of the cultural heritage and that they belong to all of us. People should be informed about this right of theirs. Each child in school should have the right to see these objects from the country's history. These ambitions are very hard to fulfill, unless there are laws allowing each person to have access to their past and awarding everyone who has contributed to the discovery of the cultural valuables of the country. And last but not least, those who are involved in metal detecting should understand the concerns of archeologists. Archeologists, on the other hand, should see people who are interested in searching and sharing the things they have found with other people, even if this is not their profession. Somewhere in the Bible it says „when I came to see you, you came to see me“. This is exactly what should be done – to let our interests become one. This is the attitude a state should have toward its cultural heritage.